

## V nedeljo referendum o samoprispevku

V novomeški občini

NOVO MESTO — V nedeljo, 2. aprila, bodo prebivalci novomeške občine z glasovanjem odločali o občinskem samoprispevku in samoprispevkih po krajevnih skupnostih. Če se bo tehnična prevasila na stran odločilnega »za«, bodo občani v naslednjih štirih letih prispevali 1 odstotek mesečnega zasluzka za občinski samoprispevek in različne deleže od osebnega dohodka, za kolikor so še v posameznih krajevnih skupnostih pač dogovorili, za krajevne samoprispevke. Če bodo občani z oddanimi glasovnicami v nedeljo izrazili večinsko podporo predlaganemu programu, za katerega je predvideno plačevanje iz občinskega samoprispevka, bo novomeška bolnišnica naposled le

• Novomeške krajevne skupnosti ob tem poudarjajo, da v Novem mestu še ni stekla gradnja mostu, eden od ciljev zdajšnjega referendumskega programa. Ne bo verjetne začeli graditi v začetku letošnjega julija, kot je 27. marca letos uradno povedal Andrej Levičnik, direktor Skupnosti za ceste Slovenije, investitorice mostu.

postala tehničnim zahtevam in željam občanov ustrežnejša ustanova.

Če je gradnja bolnišnice ena od nalog v predvidenem bodočem referendumskega programa, je naslednja izboljšanje razmer v solstvu v občini. Gre za to, da bi iz občinskega samoprispevka financirali dograditev osnovne šole v Bršljini v Novem mestu, dograditev in prenovno žužemberske osnovne šole ter pripravljala dela in graditev prve dela nove novomeške osnovne šole na Drski. Podlaga odločitvam za te naložbe je v vseh treh primerih premalo (ustreznega) šolskega prostora za vso ukaželjno mladež.

L. M.

## Kdor seje veter, žanje vihar

Marko Bulc, kandidat za člana predsedstva SFRJ, na slavnosti seji občinske skupščine Ribnica o najnovijem razvoju dogodkov na Kosovu

SODRAŽICA — Na slavnosti seji ob prazniku občine Ribnica, ki je bila 25. marca v Sodražici, je bil glavni govornik inž. Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije in eden izmed kandidatov za člana predsedstva SFRJ iz Slovenije. Navajamo nekaj misli iz njegovega govora:

Zgodovinski spomin nas opozarja, da tako kot med vojno tudi danes ob vseh težavah ne smemo zapasti malo-



Marko Bulc, kandidat za člana predsedstva SFRJ

dušju, temveč ohraniti upanje in optimizem. Jelenov žleb nas opominja, da je najboljša obramba napad in ne oportunitizem, da le poenoteni v hotenju in akcijah lahko uspejo.

Zivim v težkih časih. To kar nas najbolj skrbi in zbuja celo strah, je ozračje nerazumevanja, sumničen in celo

mrzljive, ki nastaja v Jugoslaviji namesto dočerašnjega bratstva in enotnosti. Človek se vpraša: ali se res moramo na poti iz krize, ki je že sama po sebi dovolj težka, še medsebojno kamenjati? Ali smo res pozabili, da le lepa beseda lepo mesto najde? Smo pozabili, da sila rodi silo in da kdor seje veter, žanje vihar? Ali smo res pozabili, da razlike, ki so dejstvo, lahko razrešuje le strpen dialog, ne pa dialog gluhih in informacijske blokade? Menda nismo pozabili, da politiziranje ne more nadomestiti dela. In paziti moramo, da nam tako stanje in revščina, ki tako ostaja, ne razženejo Jugoslavije.

Ze lep čas smo v Jugoslaviji na razpotju: ali demokratičen in razvojno učinkovit socializem ali pa nasilno penotenje in socializem enakosti v revščini. Na konferenci jugoslovanskih komunistov lani, ob stvarni oceni vzrokov krize, smo se poenotili, da je izhod v treh reformah: v gospodarski, politični in reformi ZK. In kljub temu smo nekateri za pravno in drugi za partijsko

državo. Nekateri smo za človekove pravice, še posebej za razpolaganje s presežkom dela, in pravice na temelju sprejetih mednarodnih konvencij. Drugi so za to gluhi. Nekateri smo za priznavanje razlik in pluralizem interesov, drugi pa vidijo v tem nevarnost za obstoj socializma. Nekateri smo za uvedbo tržne ekonomije, drugi pa bi se nanjo le

• Ostaja pri tem problem Kosova, ki vse še posebej obremenjuje. Upati je, da bodo sile resnične iredente porazene, vsi pripadniki vseh nacionalnosti: Albanci, Srbi, Črnogorci in ostali na Kosovu pa postali enakopravni in soodgovorni subjekt strpnega razreševanja pokvarjenih medsebojnih odnosov, vzpostavitev pravnega stanja in novih razvojnih rešitev. V SR Sloveniji zagotovo ne bomo bežali od našega dela odgovornosti in bomo temu dajali svojo podporo in sredstva kot doslej. Nič ni namreč tako uspešno kot uspeh. Pri tem pa seveda tudi Slovincem ne kaže biti večji Albanec od Albancev na Kosovu in ne večji Srb od Srbov.

priljavljali. Nekateri smo prepričani, da kot večnacionalna skupnost lahko obstanemo le, če bomo ekonomsko in politično enakopravni brez vsiljevanja, drugi pa bi najraje odpravili soglasja. V Jugoslavijo smo se združili, da bi nam bilo bolje. In razvojne strategije avnojske Jugoslavije zagotovo ni mogoče izoblikovati, če hoče katerikoli narod imeti izključno vlogo razsojnika. Ob vsem tem je videti, da je potrebno reči: Tovariši! dovolj! Gre zares! Ne igrate se z ognjem!

J. P.

## POVABILO

Občinske konference SZDL Dolenjske in Posavske vabijo občane, da se udeležijo volitev oz. glasovanja o kandidatih za člana predsedstva SFRJ iz Slovenije. Pokažimo svojo udeležbo, da podpiramo tajne neposredne volitve in procese demokratske prenove naše družbe!

• OK SZDL pozivajo občane, da na dan glasovanja, 2. aprila 1989, izobesijo zastave.

## Pohvala Ribnici

S slavnosti seje ob občinskem prazniku

SODRAŽICA — Slavnostno sejo občinske skupščine Ribnica, ki je bila 25. marca v Sodražici, je odprl predsednik občinske skupščine Ribnica Franc Lapajne. Pozdravil je goste, med katerimi so bili borci, predstavniki domičnih partizanov, častni občani, delegacija pobratene občine Arcevia iz Italije in delegacije sosednjih občin, nato pa seznanil prisotne z gospodarskimi uspehi in načrti občine. Slavnostni govornik je bil predsednik Gospodarske zbornice Slovenije in kandidat za člana predsedstva SFRJ iz Slovenije.

• PLAKETE SEDMIM BORCEM — Občinsko vodstvo ZZB NOV podeljuje ob vsakem prazniku občine Ribnica plakete »Jelenov žleb«. Dobitniki so udeleženci boja v Jelenovem žlebu 26. marca 1943 in drugi zaslužni borci. Letos je bilo podeljenih sedem plaket, ki so jih dobili: Majda Martelanc, Justič Ciglar, Miran Subic-Janez, Ivan Kužnik, Jože Gačnik, Marjan Jenko-Vid in Alojz Dolnilar.

nije Marko Bulc. V uvodu je pohvalil uspešen razvoj občine Ribnica, ki se je iz zaostalosti prebila po narodnem dohodku na prebivalca na 13. mesto in izvozi 40 odstotkov svojega celotnega prihodka. Še posebej pa je pohvalil kolektiv Rika, ki ustvarja nad polovico dohodka občine. V imenu pobratene občine Arcevia je govoril podpredsednik te italijanske občine Ennio Dinzecco, ki je med drugim prisotne seznanil s tem, da se je njihova občinska uprava zavzela, da bo ribniški občan Stane Nosan (ki je bil med vojno v italijanskih partizanih prav na območju občine Arcevia) proglašen za častnega občana Arcevia.

Predsedniku občinske skupščine in vsem občanom so čestitali za praznik pionirij iz Sodražice. Vence in cvetje so med praznovanjem polagali k spomenikom v občini, med drugim k spomeniku zmage v Jelenovem žlebu in spominski plošči padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja v Sodražici.

V kulturnem programu na zaključku slavnosti seje so sodelovali moški pevski zbor iz Sodražice, učenci glasbene šole iz Ribnice, osnovne šole iz Sodražice in tamburaški zbor iz Sodražice ter ribniška godba na pihala.

J. P.

## TUDI FRANCE REŽUN ŽAGARJEV NAGRAJENEC

LJUBLJANA — V ponedeljek, 27. marca, so v Cankarjevem domu na slovesnosti, na kateri je govoril predsednik predsedstva SRS Janez Stanovnik, podelili letošnje Žagarjeve nagrade in Žagarjeva priznanja. Nagrade je prejelo sedem zaslužnih posameznikov, med njimi tudi France Režun, pomočnik ravnatelja OŠ Jože Slak — Silvo v Trebnjem. V obrazložitvi so zapisali, da je Režun veliko prispeval k pedagoški ravni učiteljskega kolektiva in prenašal v aktivne učitelje in ravnateljeve na Dolenjskem svoje bogate pedagoške izkušnje. Med drugim je pospeševal šolo v naravi, taborništvu in skrbel za razvoj knjižničarstva. Več let je oblikoval edicijo Naši kraji ter se uveljavil kot pesnik in esejist. Žagarjeva priznanja pa so dobili: OŠ France Bevk v Ljubljani, Srednja šola za gostinstvo in turizem v Mariboru in mladinski list Mladi rod.

## SPET TEDEN CVIČKA

NOVO MESTO — Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske je sklenil, da tudi letos pripravi tradicionalno vinogradniško prireditev Teden dolenjskega cvička. Društvo vinogradnikov bo pripravilo sprevid, razstave in predavanja, gostinski del pa bo prevzel Krkin tozd Zdravilščica. Prireditev bo od 13. do 16. aprila v večnamenski stavbi na posestvu Bajnof pod Trško goro.

## NA OGLED RAZSTAVA »SREČANJA 1988«

RIBNICA — V galeriji v Miklovi hiši bodo do 15. aprila na ogled likovni sadovi, nastali lansko poletje na tradicionalni likovni koloniji oziroma ribniških likovnih srečanjih, kjer so ustvarjali: Bojan Gorenc, France Gruden, Marjan Gumilar, Marija Rus, Marjetica Potrč in Marko Svabič, sicer pisatelj. Razstavo so odprli v petek, 24. marca, zvečer in je že prvi dan vzbudila pozornost obiskovalcev.

## Samo nobene panike!

Milan Kučan je tisti dan, ko so v Cankarjevem domu ustanovili Socialdemokratsko zvezo Slovenije, zavrnil neučakanec z naslednjim črnogorskim pregovorom: Ne pade sneg, da pobeli breg, ampak da zver pokaže smer. Demokrat kot je, je besedo »zver« — o tem smo lahko prepričani — uporabil le zaradi rime, saj je znano, da nemalo po njegovi zaslugi Zveza komunistov Slovenije ne želi Slovincem vsiliti oblike političnega pluralizma, sama pa se zavzema za nestransko. Toda neučakanost ni samo v Ljubljani, je tudi na Dolenjskem, kot je pokazala četrtkova seja medobčinskega sveta ZK. Novomeški sekretar ZK Jože Florjančič je na njej dejal, da je treba politični pluralizem živeti in ne le dopuščati. To pa pomeni tudi, da je treba ne le tekmovati v kritiki, marveč tudi sprejemati soodgovornost. Partija, ki ni več monistična oblast, tudi ne more biti več edina krija za vse. Lep primer za to so razprave o tem, kam z odlagališčem za posebne odpadke v novomeški občini, kjer nekateri — odvisno od tega, kje govorijo — zlahka menjavajo sukne svojega prepričanja in pričakujejo, da bo partijsko vodstvo odločilo ali vsaj nagnilo tehnično navzkrižnih interesov. Podobno velja tudi v odnosu do usodnih vprašanj slovenskega naroda. Če kdaj, potem je zdaj čas, da uveljavimo politične sile ustavnega loka in konsenz. Za to pa je potrebno razumno in prožno stališče vseh, ki sodelujejo. Predvsem pa se je treba opreti na ljudi. Človek mora biti na prvem mestu in ne na osmem, kamor ga je prepovedanem Startovem intervjuju uvrstil politični pironoman Solevič.

M. LEGAN



PRIZNANJE ZA PRAZNIK — Ob letošnjem prazniku občine Ribnica, 26. marca, so bila na slovesnosti v Sodražici podeljena letošnja občinska priznanja in nagrade. Priznanje občine je prejelo 12 posameznikov in organizacij, plaketo »26. marec« sta dobila Janez Rigler in Vzgojno varstveni zavod »Majda Šilc« iz Ribnice, Urbanovo nagrado pa moški pevski zbor »Slemena« iz Sv. Gregorja. Na fotografiji so dobitniki posameznih priznanj in predstavniki društev in organizacij, ki so prejela priznanja. (Foto: J. Primc)

## Okvari je sledilo onesnaženje

Zaradi počene cevi Novo mesto ostalo za daljši čas brez vode — Fenolne substance v vodi v določenih mestnih delih — Zaužita voda ni bila škodljiva

NOVO MESTO — V nedeljo, 19. marca, so nekateri deli Novega mesta okrog 13. ure ostali brez vode, česar je po navedbah novomeške Komunalne kriv »trenutni lom cevododa«, zaradi katerega je pri hotelu Garni na Otočcu v približno 30 minutah izteklo 700 m<sup>3</sup> vode, ki je med drugim povzročila tudi motnje v prometu na magistralni cesti Ljubljana—Zagreb.

Komunala je ob 13. uri prekinila dovod vode v poškodovano cev, kar je izsušilo del novomeškega vodovodnega omrežja. Popravilo vodovoda je trajalo do enih ponoči, nakar je Komunala začela postopno polniti omrežje. V ponedeljek dopoldne se je pokazalo, da okvare niso popravili dovolj temeljito, zato so bili po obvestilu na Studiju D dežurni vzdrževalci Komunalne ob desetih ponovno na mestu loma, nakar se je v ponedeljek do približno 12. ure pre-

tok vode v omrežju »v glavnem stabiliziral«.

Z normaliziranim pretokom v cevododih pa nadlog ni bilo konec, saj so ugotovili, da je v Ceglunici in v delu Bršljina, ki meji na Ceglunico, voda onesnažena s fenolnimi substancami. Potem ko je Komunala te primese skušala nevtralizirati s klorom, se je pojavil vonj, o katerem so v terek občani obvestili inspekcijo, kar je sprožilo temeljitše laboratorijske analize. Izid teh je nesporno potrdil prisotnost fenolnih substanc v vodi na omenjenem mestnem predelu. Vir onesnaženja z enkrat uradno ni potrjen, medtem ko je znano, da se je krog jemanja vzrocev onesnažene vode zožil na Krkin tozd Izolacije, kjer je bila koncentracija primesi največja.

Čeprav razen v Izolacijah količina fenolnih substanc v vodi ni presegla dovoljene zgornje meje, je občinski štab za civilno zaščito z 23. in 24. marec prepo-

• V torek, 28. marca, so na Komunalni in v Zavodu za socialno medicino in higieno v Novem mestu povedali, da je bilo že dan prej »stanje popolnoma normalizirano na celem področju«.

vedal uporabo neprekuhane vode v gospodinjstvih. Ob tem podatku pa bo marsikdo vprašal o posledicah uživanja onesnažene vode. »Ni bojzani, da bi kratkotrajna prisotnost fenolnih substanc v vodi ljudem škodila,« zagotavlja inž. Dušan Fortuna iz novomeškega

Zavoda za socialno medicino in higieno, sklicujoč se na dokumente in izsledke svetovne zdravstvene organizacije.

Zdaj bodo pristojne službe poiskale vir onesnaženja. Po prvih podatkih leti krivda na podtlak, ki so ga povzročile prazne cevi. Po mnenju poznavalcev je zaradi podpritiska prišlo do onesnaženja v mestnem omrežju, kar pomeni, da primese v vodo niso vdrle na mestu loma cevi.

M. LUZAR



VRAČA SE I. SVETOVNA VOJNA — V Novem mestu in okoliških krajih je že nekaj časa čutiti pravo filmsko mrzlico. Podjetje Viba film iz Ljubljane je pričelo z vajami in snemanjem novega slovenskega celovečernega filma, ki bo nosil naslov Veter in mreži. Scenarij zanj je po romanu Mirana Jarca Novo mesto napisal Novomešan Filip Robar-Dorin (na sliki v sredini), ki je prevzel tudi režijo. Dogodki segajo v leto 1915, zato bo potrebno temu času marsikaj prilagoditi. Minuli teden so filmarji delali v Rečevcih gostilni v Šentjerneju, ta teden pa se bodo preselili k frančiškanskemu samostanu v Novo mesto. Med statisti in igralci bodo večinoma obrazi iz Dolenjske. Na sliki: nočne vaje za snemanje v Rečevcih gostilni. (Foto: J. Pavlin)



V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo suho in toplo vreme.



prvih korakov naprej ve samo za pritisak in greh, imenovan »biti Albanec«.

## Šolski primer Pirove zmage

Na Kosovu sta bila do časa, ko to pišemo (torek dopoldne) ubita dva milijona, izvršni svet kosovske skupščine pa je prepovedal gibanje treh ali več oseb na javnih mestih, gibanje ljudi na določenem kraju in v določenem času ter zbiranje in dostop oseb na javna mesta. Na Kosovu so zaprti vse šole in univerze, v kinih in gledališčih ni predstave, prepovedane so tudi druge kulturne in javne prireditve ter zbiranje ljudi ob tržnih dnevih. Skratka: na Kosovu so uvedli ukrepe, kakršni so po svetu v navadi ob prvih dneh okupacije te ali one dežele.

Omenjeni in drugi dogodki, ki se med seboj prehitujejo, so neposredna posledica zmanjšanja avtonomije pokrajine Kosovo, ki se je v tako imenovanim formiranju Srbije kot države na vsem njenem ozemlju zmanjšala na simbolično dajanje misljenj, kar je seveda daleč od resničnega odločanja o svoji usodi, konsenza ali celo pravice do veta. Manj avtonomije za kosovske Albance lahko povzroči samo še več sovraštva, zagrenjenosti, stoletnih zamer in nasilja, najbrž nisem edini, ki misli, da je srbska zmaga na Kosovu pravzaprav Pirova zmaga v najbolj šolskem pomenu tega pojma. V pokrajini je prišlo v zadnjih nekaj mesecih zaradi forsirane psihološke vojne in strahotnega političnega pritiska do popolne nacionalne delitve. Zaradi

tega so bili več kot naivni vsi, ki so mislili, da se bodo ustavne spremembe, ki so amputirale od Tita dano kosovsko relativno samostojnost, skozi kosovsko skupščino sprejemale brez posledic. Delegete je bilo sicer mogoče zastrašiti s senco tankovskih čevljev in preletih vojaških letal, da o bolj rafiniranih metodah ne govorimo, Albanci pa so se dvignili. Ali, kot je v Delu zapisal Danilo Slivnik: »Nič ne morem končati 20. stoletja ravnanja z nobenim narodom ali narodnostjo kot z nekom, ki je nedorasel, neuk ali pa morda celo v nekakšnem tretjerazrednem položaju, kot so to počeli nekateri v Srbiji, kajti narodnostna samobitnost je povsod po svetu veliko več, kot pa so smešne obtožbe o nekaj birokrati ali kontrarevolucionarjih, ki naj bi zavedli (vse) ljudi«.

Popolnoma je jasno, da se položaj na Kosovu po formiranju Srbije kot države ne more izboljšati, kvečjemu nasprotno. To dokazujejo tudi na začetku tega pisanja omenjeni ukrepi, ki jih Evropa ni več vajena. Kosovskega konflikta še dolgo ne bo konec, Slobodan Milošević, ki mu na Zahodu že dosledno pravijo srbski firer, nima nobenega razloga za veselje. Albanci še vedno živijo v »zibelki Srbije«, v stiskah in ujmah bodo imeli še večjo natalueto, pol jugoslovanskih Albancev je mlajših od 25 let, ta armada od

Zmanjšanje kosovske avtonomije ima lahko hude posledice za vso Jugoslavijo. Kosovo je namreč opozorilo drugim jugoslovanskim narodom, kaj jih čaka, če se bodo še naprej zoperstavljali unitarističnemu videnju in preoblikovanju Jugoslavije. Domnevamo lahko, da s Hrvati in Slovenci Beograd ne bi mogli opraviti tako zlahka, saj mu za to manjka tudi dovolj močna pretveza (kontrarevolucija in separatizem sta precej potrošno blago), vsekakor pa bi se vsakršen poskus intervencije na Hrvaškem, v Sloveniji in narodnostno heterogeni Bosni in Hercegovini zanesljivo končal z razpadom Jugoslavije. Vprašanje je le, ali bi bil ta razpad takojšen ali pa bi ga dočakali po daljšem ali krajšem obdobju z vojsko podprte diktature.

V tem trenutku je tudi vprašanje, kako bo na aneksijo Kosova reagiral svet, ne nazadnje bogate islamske države. Saudova Arabija že mrmra in negoduje nad zatiranjem jugoslovanskih Albancev. Je zaradi tega v nevarnosti tudi (sicer nepotrebni) vrh nevtrščinih v Beogradu? Nad usodo Albancev bo gotovo zajokal tudi finančno močni Zahod.

Eno pa je kristalno jasno. Tudi če se Srbija strezni, umiri Miloševića in se obrne k svojim orjaškim ekonomskim problemom, bo v naslednjem pol stoletju ena najtežjih stvari na svetu »biti Srb na Kosovu«.

M. BAUER

## Stranke naj omogočijo konkurenco

### Belokranjski prosvetni delavci o političnem pluralizmu

ČRNOMELJ — Medobčinsko študijsko središče ZK Novo mesto ter skupnost osnovnih šol Črnomelj sta pretekli teden pripravila razgovor o političnem pluralizmu za belokranjske prosvetne delavce, učence črnomaljske srednje šole, slušatelje marksističnega samozobraževanja ter predstavnike DPO in občinske skupščine. O zgodovini pluralizma v svetu in pri nas je govoril Milan Balazič, strokovnopolični sodelavec CK ZKS, ki je odgovarjal tudi na številna vprašanja.

Na vprašanje, ali je Zveza komunistov izven toka dogodkov, ker v tej organizaciji prevladujejo težnje po nestranskem pluralizmu, vse bolj pa se kaže, da plovemo v strankarski pluralizem, je Balazič odgovoril, da ZK težko sprejema strankarski sistem, v katerem se bo potrebno boriti za svojo vlogo. Nestrankarstvo je prehodni pojav, ki ne

• Ko je govoril o težkih razmerah v šolstvu, je Balazič dejal, da šola ne bo mogla biti tista, ki bo izobraževala za združeno delo, ampak bodo izobraževali morali renovirati združeno delo. Šola mora zato vzgajati inovativne ljudi in to lahko omogoči le šola.

bo postal sistem, vendar bo preteklo še nekaj časa, a ne preveč, da se bodo te stvari izčistile. Slovenska ZK ne bo zavirala procesov, ki vodijo k strankarstvu, je pa tudi dovolj močna, da bo lahko branila politični pluralizem. Da bi ga prodala za kaj tretjega, nima nobene možnosti več. Če bi to naredila, bi izgubila z zgodovinske scene. Slovenska družba po Balazičevih besedah živi za to, da ohrani svoje pravice in si pribori nove.

Predsednika OK SZDL Zvoneta Planinca je zanimalo, ali lahko samoupravni sistem kar zavremo in čakamo na strankarski sistem, ne da bi sploh vedeli, kaj nam bo prinesel, zlasti še, ker nas stranke ne bodo mogle rešiti iz težav, v katerih smo se znašli. Najprej mu je odgovoril prof. Jože Pavličič: »Stranke bodo omogočile, da bodo prišli na odgovorna mesta ljudje, odgovorni za svoje delo, ki bodo pametno govorili, razmišljali svojo glavo in znali prisluhniti ljudstvu. Krivda naše partije je, da je utišala tiste, ki so znali kaj povedati.« Balazič pa je k temu dodal, da bi morala biti politika servis ekonomske, ne pa da gradi politične tovarne. Nove stranke po njegovem niso cilj, ampak možno sredstvo, ki lahko omogoči konkurenco v politiki. To pa pomeni, da na odgovorna mesta ne bodo več prihajali ljudje s pomočjo klanjanja glav, lizanja pet, kajti ne moremo si še naprej privoščiti luksuza neznanja, intelektualci pa si iščejo delo v zahodnih državah.

M. BEZEK-JAKŠE

## Naša anketa

### Vse samo v Beogradu?

Zamisel nikakor ni nova, niti ne pomeni nič revolucionarnega, predlaga le nekaj, kar ponekod v svetu sprejemajo kot čisto normalno zadevo in to celo v državah, kjer niso tako federalno urejeni kot pri nas. Izselili naj bi torej nekatere zveze ustanove po večjih središčih v Jugoslaviji, niti ni nujno, da so to republiška središča, pač tja, kjer bi po temeljiti predhodni analizi ugotovili, da tja bolj organsko sodijo in bi se jim dalo zagotoviti brezhibno in nemoteno delo. Pri tem moramo dodati še poceni in učinkovito, saj bi že selitev sama nujno pomenila tudi reorganizacijo nekaterih institucij, o katerih neučinkovitosti in preobjudenosti čivkajo že vrabci na stehi. Ob sodobnem komunikacijskem sistemu taka eksteritorialnost ne bi smela biti problem in ubili bi dve muhi na en mah. Toda jok, brate! Če se z pametno idejo lotiš federalnih organov, je tako, kot bi se lotil vprašan sмотnosti porabe denarja v JLA. To je napad, ki ga je treba hitro in z veliko mero užaljenosti odbiti s protinapadom. V takih razmerah se potem ne da pogovarjati, še manj spreminjati stvari na bolje.



NIKO NOVAK, požarni inšpektor iz Adlešičev: »Strinjam se, da bi sedeže zveznih institucij razselili po Jugoslaviji, saj bi tako delovale bolj svobodno, brez pritiskov. V zadnjem času se namreč večkrat pojavlja mitingaško vzdušje ob zasedanju teh institucij in sprejemanju odločitev, ki prav zaradi tega niso vedno odraz volje tistih, ki jih sprejemajo. V Beogradu je tudi bolj poudarjen vpliv interesov Srbije, pod katerimi popuška zvezna vlada in najbrž tudi ostale institucije.«

ITALO MOROSINI, vodja službe varstva pri delu v Krki, Novo mesto: »Strinjam se s selitvijo zveznih ustanov, seveda tako, da bi bile nameščene smiselno, že zaradi medsebojnih povezav pa tudi kadra, ki ga potrebujejo za svoje delo. Sodobne zveze že omogočajo učinkovito delo, zato niti niso nujna potovanja za vsako najmanjšo stvar. Beograd bi bil na ta način razbremenjen, nobenega vzroka pa nima za užaljenost, saj bi tam ostal še velik del zvezne vlade.«

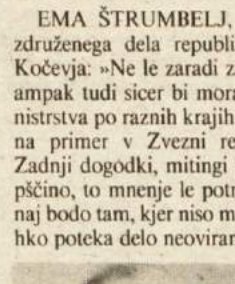


JANEZ PILETIČ, vratar pri Kovinarski Krško: »Zamisel, naj bi imele zvezne ustanove sedeže v večjih mestih Jugoslavije, se mi zdi povsem sprejemljiva. Mislim, da bi tako vnesli nov način dela v zvezne organe, morda bi se povečala njihova učinkovitost, nasploh pa bi se izognili raznim pritiskom, kakršnim so bile zvezne ustanove izpostavljene zaradi demonstracij ali česa podobnega. Seveda mislim, da bi bile lahko take ustanove v Ljubljani, Zagrebu ali Sarajevu.«

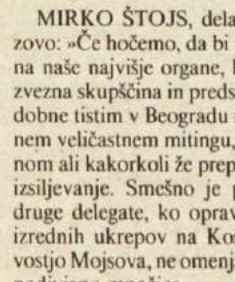
STANKO CERJAK iz Agrarie Brežice, delegat zveznega zbora skupščine S' RJ: »Zadeve, ki so sodijo v pristojnost zveznih organov, se ne rešujejo na ulici. Menim, da je treba najprej odpraviti vzroke, zaradi katerih prihaja do motenj njihovih del. Pod takimi pritiski, kot sem jih doživel v Beogradu kot delegat, ne more delati noben parlament, zato se pridružujem tistim, ki zahtevajo eksteritorialnost kot skrajni ukrep.«



BOŽO ANDOLJŠEK, obrtnik gostinske stroke iz Ribnice: »Vsi tisti mitingi so lahko namerno pripravljani, da bi nekaj izsilili. Gotovo nekdo hujska ljudi. To je še posebno lahko, ker ljudje zaradi krize niso zadovoljni. Pritiskom na delo zvezne skupščine in njenih organov bi se lahko izognili tako, da datum in kraje se ne bi javno razglašali. Seveda pa bi morale biti se tam, kjer bo območje zavarovano, da ne bo pritiskov, ali pa v tistih delih države, kjer so ljudje bolj umirjeni.«



EMA ŠTRUMBELJ, delegatka zbora združenega dela republiške skupščine iz Kočevja: »Ne le zaradi zostrjenih razmer, ampak tudi sicer bi morala biti razna ministrstva po raznih krajih v državi. Tako je na primer v Zvezni republiki Nemčiji. Zadnji dogodki, mitingi pred zvezno skupščino, to mnenje le potrjujejo. Zasedanja naj bodo tam, kjer niso možni pritiski in lahko poteka delo neovirano.«



MIRKO ŠTOJS, delavec Inpleta, Brezovo: »Če hočemo, da bi preprečili pritisk na naše najvišje organe, kot sta na primer zvezna skupščina in predsedstvo SFRJ, podobne tistim v Beogradu na tako imenovanem veličastnem mitingu, bi morali z zakonom ali kakorkoli že preprečiti nedopustno izsiljevanje. Smešno je poslušati naše in druge delegete, ko opravčujejo potrditev izrednih ukrepov na Kosovu s prepričljivostjo Mojsova, ne omenjajo pa strahu pred podivjano množico.«



OLGA BARTOLJ, učiteljica na osnovni šoli v Mokronogu: »Te grozjne in obtoževanje, psovanje posameznikov, vodstva in slovenskega naroda, ki prihajajo z juga, nikamor ne peljejo. Prav tako tudi ne bi bilo dobro, če bi nasledil tem provokacijam, za katerimi je gotovo kakšen scenarij, ki ne bi bil v prid naši samostojnosti in sožitju z drugimi narodi. Predsvem bi morali ti mitingaši bolje in več delati. Tudi zato sem za eksteritorialnost zveznih organov.«

## Najprej bodimo ljudje

### Iz intervjuja s kmetom Ivanom Omanom, predsednikom Slovenske kmečke zveze, za Gorenjski glas

• Moje načelo je tako: v politiki in kjerkoli moramo biti najprej ljudje, nato pripadniki istega naroda in šele potem lahko pridejo na vrsto strankarske razprtije. Če so politiki pošteni, bodo takrat, ko se jim bo zdelo potrebno, opustili strankarstvo in nastopili skupno. Temu se reče z dvema besedama: politična kultura.

• Mislim tudi, da ni nobene nujne, da se novoustanovljene zveze postavijo v ostro fronto zoper vladajočo partijo. Če samo s tem, da obstajajo kot politična konkurenca, so postale korektiv, na katerega mora stranka na oblasti računati.

• Da bi kdo skušal razbiti kmečko zvezo? Nam ni nihče ničesar rekel, verjamem pa, da bi bila kmečka zveza ob nastopu »srde roke« prva na udaru, ker ima najbrž med vsemi zvezami največ ugleda v družbi. Najdlje obstaja, ima

okrog 20.000 članov, sto podružnic in je razporejena po vsej Sloveniji.

• Če so nam kdaj očitali, da smo notranji sovražnik ali kontrarevolucija? Takih izrekov ne priznavamo in lahko govorim le o politični konkurenci, ne pa o notranjih sovražnikih. Sicer pa: mi ne rabimo niti revolucije niti kontrarevolucije, ampak normalni demokratični razvoj družbe. Najmanj pa je primerno, da nam očitajo kontrarevolucijo tisti, ki so že tudi sami spoznali, da je treba popraviti nekatera načela socialistične revolucije.

• Je mar kontrarevolucija že to, da al-



Ivan Oman, kmet iz Zminca pri Škofji Loki

ternativne zveze ne priznavamo upravičenosti političnega monizma? Mislim, da nihče ne more vsiliti oblasti ljudstvu, ampak da ima ljudstvo pravico, da si izbere tako oblast, kakršno hoče.

• Ali bomo postali stranka? Ker ne moremo pričakovati, da bi poenotili različna politična naziranja kmetov, nimamo želje, da bi se organizirali kot stranka. To pa še ne pomeni, da se ne bi hoteli potoegovati za mesta v delegatski skupščini — še posebej, če bi spoznali, da drugi slabo zastopajo naše interese.

upokojitve, odkupili delovno dobo. Obstaja pa tudi možnost prostovoljnega odhoda z dela brez obveznosti delovne organizacije (podjetja), da tem delavcem poišče drugo delovno mesto, vendar ob možnosti, da se jim ob odhodu izplača npr. dveletni osebni dohodek.

Razmišljanje o tem, kako se s pomočjo zakona o podjetjih po najkrajši možni poti znebiti tehnoloških presežkov delovne sile, priča, da prihaja zakon o podjetjih v delovne organizacije skozi napačna vrata. V številnih razgovorih o utemeljevanju tega zakona sta kar dve tretjini vprašani povezani s problemi preraščanja dosežanih tozdov v podjetja. Gre za to, da hočejo biti vsi podjetje že kar jutri — kot da že sam status podjetja pomeni prepoved, temeljno možnost izhoda iz krize. Bistvena vprašanja — razmerje med tržiščem in samoupravljanjem, pridobivanje kapitala, nov položaj poslovnih organov, mešana podjetja — pa ostajajo za točko »razno«.

Pri iskanju najboljših organizacijskih oblik gospodarjenja prav tako izhajamo iz zgrešene usmeritve in ignoriramo svetovne izkušnje. Jugoslavija ima namreč danes glede velikosti podjetja povsem nasprotno sestavo v primerjavi s tisto, ki jo imajo najbolj razvite države. Namesto da bi temeljito pregledali, v kaj smo investirali in kje ter zakaj smo se zmotili, smo zašli v drugo skrajnost — v drastično zmanjšanje naložb in v ugotavljanje tehnoloških presežkov zaposlenih.

Nekaj več svetlobe vnaša v problematiko sedanje in prihodnje organiziranosti gospodarskega podjetništva program razvoja drobnega gospodarstva v naši republiki. V privatnem in družbenem sektorju v Sloveniji želimo do leta 2000 zaposliti 200.000 ljudi (zdaj jih je tu zaposlenih manj kot 80.000), udeležba v družbenem proizvodu pa naj bi se povečala od sedanjih 12 na 30 odst. Prav tako naj bi v tem obdobju odprli 16.000 privatnih delavnic, 500 privatnih podjetij in več kot 1.000 družbenih podjetij drobnega gospodarstva.

V. BLATNIK



### KURIRČKI PRIHAJAJO

RIBNICA, KOČEVJE — Jutri, 31. marca, bodo ob 10. uri kurirčki ribniške občine prevzeli kurirčkovo torbico na Grmadi. Že uro kasneje jo bodo Ribničanje svečano sprejeli pred domom JLA, kjer bodo na proslavi podelili priznanja najboljšim mladim avtorjem za njihova likovna in literarna dela na temo »Svoboda-mir«. V ponedeljek bodo kurirčki nadaljevali pot po občini, in sicer preko Sodražice in Loškega potoka bodo prispeli v Dolenjo vas. Dolenjevaški pionirji bodo 4. aprila ob 9. uri na Jasnici predali torbico kurirčkom iz občine Kočevje. Kurirčki bodo nato potovali s torbico preko Stare cerkve, Strug in Željv v Kočevje, kjer jo bodo ob 12.40 sprejeli v Parku herojev. Nato bo nadaljevala pot preko Livolda in Kočevske Reke v Podpresko, kjer jo bodo kočevski pionirji predali hrvaškimi iz občine Čabar.

## Ljubljansko pismo

### Koliko ljudi bo ostalo brez dela?

#### Podjetništvo in trg za slabe ali šibke ne poznata usmiljenja

LJUBLJANA — Koliko ljudi bo moralo po novem zakonu o podjetjih zapustiti delovna mesta? Po prvih ocenah gre za stotisoče delavcev. Mnogi kolektivi bodo morali kot »tehnoški višek« proglasiti od 10, 20 pa tudi do 40% svojih delavcev. Da bi omilili socialno stisko, v posameznih republikah predlagajo ustanovitev posebnih skladov za pomoč tem delavcem. Te sklade naj bi ustanovljali na ravni republike ali pa bi jih ustanovljali sili in občine, financirali pa iz prispevkov iz dohodka (kar pomeni ponovno obdavčitev združenega dela), dodatna sredstva pa naj bi zagotavljali bogatejši del prebivalstva, in sicer iz solidarnostnih dnevnih, prihodka od realnih obresti, davka na luksuzno blago, z morebitno uvedbo taks za potovanja v tujino, kazni za prekrške itd. To pa so za zdaj samo ideje. Vprašanje je, če so v tem trenutku sploh stvarne.

Po drugi strani pa je moč slišati tudi predloge, da bi delavci, ki bi ostali brez dela, v prvih treh mesecih nezaposlenosti prejeli povprečne svoje plače, nato pa (do nove zaposlitve) 60% svojega nekdanjega osebnega dohodka. Vendar bi s tako nizkimi prejemki težko prehranili svoje družine.

Vse kaže, da so upokojitve delavcev še najkrajša pot za odpravo problema tehnoloških presežkov zaposlenih. Vse več je namreč predlogov, da bi delavcem, ki so blizu

### NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 59 z dne 27. marca 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	7069,79	7080,41	7091,03
Avstrija	šiling	100	64713,98	64811,20	64908,42
Kanada	dolar	1	7189,84	7200,64	7211,44
Danska	krona	100	116770,40	116945,82	117121,24
Finska	marka	100	202512,85	202817,08	203121,31
Francija	frank	100	134445,06	134647,03	134849,00
ZR Nemčija	marka	100	455445,95	456130,15	456814,35
Grčija	drahma	100	5427,76	5435,91	5444,06
Irska	funt	1	12181,92	12200,22	12218,52
Italija	lira	100	620,14	621,07	622,00
Japonska	jen	100	6476,29	6486,02	6495,75
Kuvajt	kv. dinar	1	29667,60	29712,17	29756,74
Nizozemska	gulden	100	403755,77	404362,31	404968,85
Norveška	krona	100	125624,11	125812,83	126001,55
Portugalska	escudo	100	5551,11	5559,45	5567,79
Švedska	krona	100	133687,03	133887,86	134088,69
Švica	frank	100	523433,79	524220,12	525006,45
V. Britanija	funt	1	14669,60	14691,64	14713,68
ZDA	dolar	1	8559,20	8572,06	8584,92

# Kmetijstvo



• Z iskanjem krivcev »zavoženega« kmetijstva v starejši generaciji kmetijskih širokovnjakov ne bomo rešili jugoslovanskih težav, za katere smo Slovenci najmanj krivi, še manj pa naši starejši kmetijci, saj naše kmetijstvo v primerjavi z drugimi protežiranimi gospodarskimi panogami, kljub rekordni razdrobljenosti, še najmanj zaostaja za zahodno Evropo. (Lucijan Krivec)

• Kmetijstvo je sicer res pastorek skope narave, je pa tudi najljubši posojenec države. (P. Samuelson)

• Vsak kmet ve, da mora smotrno izkoristiti zemljo in da se mu plača povečevati učinkovitost pridelave. Država naj se v to ne vika. Ker pa to kljub temu počne, s tem priznava, da kmetijstva ne šteje za gospodarsko dejavnost, temveč za služabnika politike. (Marko Kranjec)

## Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljkovi tržnici so prodajali krompir po 3.000 do 7.000 din za kg, radič po 14.000, motovilec po 18.000 do 20.000 in solato po 6.000 din za kg. Kilogram fižola je veljal 9.000 do 12.000 din. Jabolka so prodajali po 1.500 do 4.000, mešano suho sadje pa po 8.000 din za kg. Korenje je stalo 2.500 din za kg, enaka količina kolerabe pa 3.000 din. Za lonček smetane so kupci odšteli 7.000 din in za kilo skute 10.000 din. Čebula je veljala 2.000 in česen 5.000 do 8.000 din za kg. Cena jajc se je gibala 700 do 800 din za primerek. Medtem ko so stale posamezne sadike rož od 1.500 do 8.000 din, je stal šopek 20 solatnih sadik 2.000 din. Cena nageljnov je bila 1.500 din za cvet ali 20.000 din za šopek iz 20 nageljnov.

## Sejmišča

**BREŽICE** — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 178 do 3 mesece starih prašičev in 39 starejših. Prvih so prodali 89, in sicer po 2.400 do 2.500 din kilogram žive teže, in drugih 8. Cena teh je bila 9.000 din za kilogram žive teže.

## Kmetijski nasveti

### Bioplin nikakor ni odpisan

Spet čisto po naše. Ob odkritju možne gospodarne izrabe bioplina kot lastnega vira energije v kmetijstvu smo zagnali vik in krik, se ob prvih ovirah počasi ohlajali, dokler nazadnje vse tiho ni bilo. Drugje niso tako hitro vrgli puške v koruzo.

Tako poroča prof. dr. Franc Viktor Nekrep z ljubljanske biotehniške fakultete, da so se po evropskih izkušnjah obnesli obrati, ki imajo vsaj sto glav velike živine (naj ponovimo: ena glava velike živine — GVZ — je 500 kg žive teže živali). V takih primerih je pridobivanje bioplina rentabilno in se vanj izplača investirati. V naših razmerah bi novost lahko uvedla samo velika družbena posestva oz. hlevi, saj tako velikih zasebnih živinorejskih obratov sploh nimamo in jih kljub povečanemu zemljiškemu maksimumu kmalu še tudi ne bomo imeli. Vsaj v večjem številu ne. Vseeno pa bo zanimivo vedeti, kakšne sploh so možnosti za pridobivanje bioplina.

Bioplin je plin, ki nastaja pri gnitju organskih snovi v posebnih razmerah. Je gorljiv in podoben plinu, ki ga uporabljamo v gospodinjstvu, torej propanu/butanu, le da ima približno štirikrat manjšo energetsko vrednost. Hlev s 50 kravami daje na dan približno 75 kubičnih metrov bioplina, ki je energetsko vreden toliko kot 50 litrov kurilnega olja.

Gnitje mora potekati v posebni posodi, gnilišču ali digestorju ob temperaturi vsaj 35°C, kar v naših razmerah pomeni, da je digestor potrebno vse

• **ZATIRANJE MUH** — Kako bi se v hlevu znebil nadležnih muh? Kakšno sredstvo priporočate, sprašuje M. M. iz Ribnice. Za zatiranje muh je moč kupiti mnoge insekticide, kot so etiol, dipterex, malation, alfaron, neporex itd. Z alfaronom škropimo ali premažemo okvire in vrat oziroma mesta, kjer se zadržujejo muhe. Če ni dovolj mest, namažemo ali škropimo deščico, stropor ali podoben predmet, ki ga obesimo na primeren prostor v hlevu.

• **letu ogrevati.** To seveda precej zmanjša izkoristek pri pridobivanju nove energetske vrednosti, vendar ne toliko, da se ne bi na večjem živinorejskem obratu pridobivanje bioplina izplačalo. Dodati je tudi treba, da je najbolj uporaben način pridobivanja bioplina iz gnojevke, manj pa iz hlevskega gnoja, čeprav je tudi to možno. Temu primerno je treba urediti tudi hlev, ki naj ima rešetke z odplakovanjem, ta način reje pa se je pri nas že uveljavil, zlasti tam, kjer rejcem primanjkuje stelje.

Inž. M. L.

# Krmila iz metliške mešalnice

Metliška zadruga posušila vso odkupljeno pšenico in koruzo, sedaj pa prodajajo moko in sami mešajo krmila za lastne in kooperacijske potrebe

**METLIKA** — Izgradnja silosa in sušilnice za žito in koruzo se je že v prvem letu obratovanja izkazala kot pametna in koristna poteza metliške kmetijske zadruge. Ob lanski žetvi zaradi slabe cene niso ljubljanskemu Žitu prodali niti kilograma pšenice, ampak so vso pšenico, ki so jo pripeljali kmetje iz metliške občine, posušili doma. Potem pa so se odločili, da bodo pšenico doma tudi zmleli in raje prodajali moko.

Do sedaj so zmleli že okoli 300 ton pšenice, belo moko tipa 500 pa sproti prodajajo pekarnam po Sloveniji. Da je ta moka res kakovostna, pričča tudi dejstvo, da je sedaj povpraševanje po metliški moki že večje, kot znaša njihova ponudba. Že s tem, da so pšenico zmleli doma in sedaj prodajajo moko, so naredili tudi dobro poslovno potezo in to jim je omogočilo, da so kot edina organizacija v Sloveniji vsem, ki so poletni pšenico oddali, sedaj doplačali po 100 din za kilogram oddane pšenice. Poleg tega so kmetje pri zadrugi lahko ceneje kupili otrobe in krmilno moko. Sedaj

pa razmišljajo, da bi za naprej moko doma tudi pakirali in tako izrili še več. Februarja so za svojo moko dobili po 1500 dinarjev za kilogram, pakirana v kilskih vrečkah pa je stala 2750 dinarjev. Kupiti nameravajo pakirni stroj in potem to moko prodajati v Mercatorjevih trgovinah v domači občini.

Poleg pšenice so doma posušili tudi večino od 400 ton odkupljene koruze. Nabavili pa so tudi manjšo mešalnico močnih krmil, tako da sedaj vsa krmila za pitanje govedi in prašičev za lastne potrebe in potrebe kooperacijskega pitanja mešajo doma. Koruzo pa zadruga

še vedno odkupuje, in sicer v zrnu po 1100 din kilogram, v storžih pa za 20 odst. nižjo ceno. Teh 400 ton koruze bo zadostovalo za krmila za pol leta. V občini lahko odkupijo 800 do 900 ton koruze na leto, to pa bi zadostovalo za vse njihove potrebe po krmilih za celo leto. Za to pa bi potrebovali še en 500-tonski silos in temelje zanj so že naredili, silos pa naj bi stal pred letošnjim odku-

• **Prednosti domače mešalnice močnih krmil so velike in nesporne.** »Domača je pridelava in predelava krme, kakovost krmil je tako boljša, to pa pomeni bolj zdrave živali, večji prirast in kvalitetnejše meso.« prvi vodja TZO Kooperacija inž. Jože Bajuk. Razlika, in to bistvena, pa je tudi v ceni. Sedaj je cena za kilogram krmila iz komercialnih mešalnic več kot 2000 din, metliškega pa 1750 din za kilogram. Že pri kilogramu prirasta je razlika v ceni 800 do 1000 dinarjev, da sploh ne omenjamo koristi od tega, da so živali sedaj veliko bolj zdrave.

pom pšenice. Poleg tega so kupili še 50-tonsko kamionsko tehniko.

A. BARTELJ

## Pomoč pri hlevih

**METLIKA** — V lanskem letu je republiški sis za pospeševanje proizvodnje hrane v svoj program vključil tudi sofinanciranje spodbujanja prireje goveje-ga mesa in mleka. V ta namen je zagotovil denar za gradnjo in rekonstrukcijo hlevov, silosov, senikov, jam za gnojevko, gnojišč, naprav za dosuševanje krme in molzišče. Najmanjša zmogljivost hleva, za gradnjo katerega odobrijo ta sredstva, je 10 glav velike goveje živine, od tega najmanj 6 glav molznic oziroma 20 stojišč za pitanje.

Iz teh sredstev so kmetje v metliški občini lani dobili denar za sofinanciranje gradnje oziroma rekonstrukcije hlevov za 103 stojišča za govedo in mlado živino ter za 29 stojišč za krave in plemenske telice v skupni vrednosti 36,6 milijona dinarjev, ta denar pa so razdelili med sedem kmetov.

Letos bo republiški sis namenil za rekonstrukcije objektov 10 odst. od predračunske vrednosti, za novogradnje pa 20 odst. od predračunske vrednosti. Do sedaj so kmetje na kmetijsko zadrugo Metlika vložili vlogo za sofinanciranje rekonstrukcije za 20 stojišč za krave, za 30 stojišč za bike, za 160 m<sup>3</sup> silosov in 50 m<sup>3</sup> gnojnih jam ter za pitanje 350 prašičev v turnusu in 51 plemenskih svinj.

Vloge na zadrugi še sprejemajo. A. B.

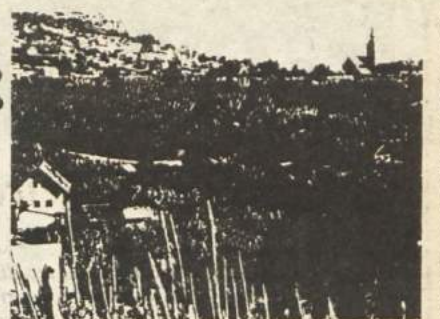
## Za točke in razvedrilo

Z regijskega kviza Mladi in kmetijstvo — Obrisi poti k uredničenju upov iz prejšnjih dni

**GABRJE** — V tukajšnji dvorani je bil 25. marca zvečer regijski kviz Mladi in kmetijstvo, na katerem so svoje poznavanje stroke primerjali člani metliške, trebanjske, dveh mirnopoških, škocjanske in novomeške ekipe ter tekmovalci izbrane vrste iz srednje kmetijske šole Grm. Zmagalci pokal si je prislužila ekipa Novega mesta.

Tekmovalce in številne obiskovalce je na kvizu pozdravil vodja pospeševalne službe v KZ Krka Novo mesto inž. Miha Krhin, ki je bil zadovoljen, da so organizatorji za prireditev izbrali Gabrje. Po njegovem so tako skušali dokazati, da je razvoj kmetijstva segel tudi v t.i. »podgorjanske« vasi, s tem pa so organizatorji tudi izrazili željo po razvoju slehernega koščka dežele. Krhin je opozoril, da mladi, katerih se je že tudi začelo polšačati malodušje, ne zaupajo napovedim in »prerokbam« o razvoju kmetijstva. To je razvidno tudi iz slabega vpisa v kmetijske šole. V takih razmerah pa bi bilo narobe, če bi kot druž-

## EN HRIBČEK BOM KUPIL...



Ureja: Tit Dobersek

## Zakaj gnojimo

Mnogi zasebni vinogradniki sodijo, da je hlevski gnoj edino gnojilo za vinograde. Zato je prav, da o hlevskem gnoju povem to, kar o njem moramo vedeti.

Hlevski gnoj je resnično splošno gnojilo, ki vsebuje skoraj vse snovi, ki jih trta potrebuje. Poleg tega z

njim dovajamo zemlji humus, s katerim zboljšujemo njene fizikalne in mikrobiološke lastnosti.

Glavna vrednost hlevskega gnoja je v hranilnih snoveh, ki jih ima in s katerimi računamo potrebne odmerke hranil (1:1:2 ali 150 kg N/ha, 150 kg P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>/ha, in 300 kg K<sub>2</sub>O/ha), kar je razvidno iz naslednje tabele:

Kakovost hlevskega gnoja	Količina hranilnih snovi v 10.000 kg gnoja		
	dušika — N	fosforja P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	kalija K <sub>2</sub> O
slab	25 kg	10 kg	16 kg
srednje dober	43 kg	21 kg	63 kg
zelo dober	90 kg	60 kg	160 kg
Povprečje	53 kg	30 kg	80 kg
Povprečje v %	0,5%	0,3%	0,6 do 0,8%

S pomočjo normativov in vrednosti hlevskega gnoja izračunamo, koliko in kako bomo gnojili. Za lažje razumevanje navajam primer. Vinograd bomo gnojili s srednje dobrim hlevskim gnojem (ta je navadno na voljo) in pričakujemo 600 litrov vina na 1 ha. Gnojimo z 20.000 kg (20 voz) hlevskega gnoja na hektar (to je letna norma za gnojenje vinograda). S to količino srednje dobrega hlevskega gnoja damo vinogradu 86 kg dušika/ha, 42 kg fosforja/ha in 126 kg kalija/ha. Gnojiti pa moramo s 150 kg dušika/ha, 150 kg fosforja/ha in 300 kg kalija/ha. Za pričakovani pridelek damo s hlevskim gnojem 64 kg/ha pre malo dušika, 108 kg/ha pre malo fosforja in 174 kg/ha pre malo kalija. Zato moramo manjkajoče hranilne snovi dopolniti z dodatkom ustreznih količin mineralnih (umetnih) gnojil.

Količine mineralnih gnojil ni težko izračunati, saj na vsaki vreči piše, koliko odstotkov hranilnih snovi ima gnojilo. Pri mešanju mineralnih gnojil vzamemo tisto gnojilo, ki ga je v mešanici največ, na primer: NPK 7:14:18. Tu računamo na primer za dušik 150 kg/ha x 100 7% N je 2140 kg/ha; za fosfor 150 kg/ha x 100 14% P<sub>2</sub>O<sub>5</sub> je 1070 kg/ha; za kalij 300 kg/ha x 100 18% K<sub>2</sub>O je 1666 kg/ha. Za vinograde ustreznega mešanega mineralnega gnojila še ni na voljo.

Iz prakse vidimo, da je možno vinograd vzdrževati v primerni rasti in rodnosti tudi z mineralnimi gnojili, brez hlevskega gnoja. Potreben humus damo vinogradu z zelenim gnojenjem ali podorom, zlasti v novem času pa tudi z večletno travitvijo vinograde zemlje, s pogosto košnjo med vrstami trsja.

Gnojimo v času, ko se trta začne prebujati, to je spomladaj (največ v aprilu). Če z mineralnimi gnojili gnojimo prezgodaj, se lahko (posebno dušična) gnojila prehitro izperejo in gredo v zgubo. Tudi s hlevskim gnojem so vedno gnojili pri spomladanski kopi.

T. DOBERSEK

## Kako navadno postane nenavadno

Zaplet s komasacijo

Na Krškem polju I. so že opravili obsežna agromelioracijska dela, lani je stekel še komasacijski postopek, v vsa ta dela pa je bilo vloženih veliko naporov in tudi denarja, žal pa so se sedaj našli posamezniki, ki so se pritožili še na vrhovno sodišče Slovenije in dosegli, da je povsem jasna zadeva postala hudo zamotana.

Za kaj gre? V okolici vasi Mali Podlog, Velika vas in Grče vas so se lotili komasacije že lani. Ves postopek je tekel v skladu z zakoni. Dokončen predlog razdelitve je bil opravljen že lani, oktobra pa so zemljo razdelili še v naravi. Toda med vaščani teh treh vasi so se našli tudi taki posamezniki, ki so se pritožili na vrhovno sodišče Slovenije. Pritožbe je sodišče spoznalo za upravičene, kajti iz kartografskega materiala naj bi ne bilo razvidno, da so bile vse te parcele v družbenem planu. Takih pritožb je bilo 15 in nekateri izmed teh lastnikov so začeli obdelovati svoje nekdanje parcele. Med njimi tudi take, ki sploh niso bile predmet pritožbe.

Povsem jasno je, da v takem postopku ni mogoče ugoditi vsem. Se posebej, ker je bilo na tistem področju 300 parcel in je jasno, da ne more imeti vsak svoja kosa zemlje prav ob svoji hiši. Mno drugi strani pa se kaže v tem tudi, milo rečeno, samovolja nekaterih tamkajšnjih krajanov. Izvedeli smo namreč, da eden med njimi pred leti ni dovolil asfaltiranja vaške poti mimo svoje hiše! In tudi zaradi takih posebnosti se pri nas dogaja, da povsem normalne reči postanejo več kot nenavadne.

Naj bo kakorkoli že, ta teden bo skuščina dokončno uzakonila ves postopek, in njive, ki so bile zaradi samovolje že enkrat obdelane, bodo dokončno prišle v roke novih lastnikov.

J. SIMČIČ

## Prvi do hrane brez kemičnih pripravkov

Poskus v Pomurju

V Noršincih pri Murski Soboti se je začela pred dvema letoma prva akcija za biološko pridelavo hrane pri nas. Alojz Kavač, Regina Sraka in inž. agr. Franc Marič so se odločili, da bodo skušali pridelati hrano brez kemičnih sredstev. Akcija je bila v začetku zelo širokopotezno zastavljena, saj so želeli ljudi prepričati, da je Pomurje treba ohraniti takšno, kot je, in se bojevati proti nasilnim posegom v pokrajino, tudi proti elektrarnam na Muri. V sklopu te ideje je bila ustanovljena tudi sekcija za biološko pridelavo hrane. Tako je nastalo jedro ljudi, ki zdaj na 20 hektarjih pridelujejo verjetno najbolj zdravo hrano na Slovenskem. Pridelujejo vse, kar v Pomurju dobro uspeva, od žit do stročnic, sadja in vrtnin. Ne ostajajo le pri osnovnem pridelku, marveč ga tudi predelujejo. Tako stiskajo olje iz buč, delajo kis iz jabolk, meljejo moko in iz biološko polnovredne črne moke pečejo kruh.

Vsa ta hrana je pridelana brez kemičnih snovi. Za izboljšanje zemlje uporabljajo hlevski gnoj in kompost, dognujejo je pa z gnojnicami. Proti škodljivcem škropijo le malo (proti žuželkam uporabljajo samo pripravke iz kopriv, namočenih v vodo), uporabljajo spoznanja Marije Thunove iz Luninega setnega koledarja ipd. Računajo, da bo tako pridelana hrana približno dvakrat dražja od običajne, in napovedujejo, da jo bo mogoče kupovati na posebnih stojnicah v Ljubljani in Mariboru. (MMS)



ZMAGOVALCI — Na regijskem kvizu o kmetijstvu je zmagala ekipa Novega mesta. Trojica, ki se je v soboto proslavila v Gabrju (na fotografiji so z leve proti desni Gregor Vintar, Valentina Jenič in Matej Luštek), bo preizkusila znanje še na republiškem kvizu 1. aprila letos v Kranju. (Foto: M. Luzar)

Samo kreda ni dovolj

V šmihelski šoli ne vedo, kam bi z učenci — Rešitev je gradnja šole v Mrzli dolini



ŠMIHEL — Med tistimi, ki nestrno pričakujejo izid nedeljske referenduma o novem samoprispevku v novomeški občini, so tudi šolarji, učitelji in starši osnovne šole Milke Šobar Nataše iz Šmihela. V letih od 1992 do 1994 naj bi tam zrasel prvi del nove osnovne šole s šestnajstimi učilnicami in pripadajočimi prostori, kuhinjo in telovadnico v skupni površini 3.600 m². Pozneje naj bi, glede na potrebe, zgradili drugi del te šole, to je, še 16 učilnic z vsemi pripadajočimi prostori za sodoben pouk, 10 učilnic pa bo ostalo v prostorih prenovljene šole v Šmihelu. Osnovna šola Milke Šobar-Nataše ima letos kar 800 učencev in več kot 500 jih je iz KS Drska.

Učenci višjih razredov obiskujejo pouk v stari stavbi, ki je bila zgrajena leta 1892 in dozidana v letih 1961 in 1964, učenci nižjih razredov pa obiskujejo pouk v nekdanjem samostanu. Sto let stara stavba kljub preureditvam še zdaleč ne ustreza zahtevam. Učilnice so brez tekoče vode, neustrezne so sanitarije, v stavbi pa je še tehniška učilnica dve telovadnici. Slednji sta tako majhni, da lahko učenci opravijo le polovico rednih ur telesne vzgoje. »Pouk v neustreznih pogojih dodatno obremenjuje tako učence kot tudi delavce šole. Kljub prizadevanjem ni mogoče ustvariti sodobnega pouka, ki bi učence navajal na aktivno in samostojno delo in jih pripravil za življenje in ustvarjalno delo 21. stoletja. Samo kreda in učiteljeva beseda nista dovolj,« pravi Anica Smolci, pomočnica ravnateljica na tej šoli, in nadaljuje: »Na naši šoli bo vsako leto več učencev in smo edini šolski okoliš v občini, ki na leto pridobi v povprečju 62 učencev. Če v jeseni bodo na šoli trije oddelki več, na višji stopnji pa bomo odprli pet oddelkov. Kako bomo organizirali pouk, še ne vemo. Zamislite si predmetni pouk, ki bo vezan na dve stavbi! Rešitev je nova gradnja v Mrzli dolini.«

J. PAVLIN

Po končani šoli kar na cesto

Mladih pripravnikov se otepajo — Takoj po šolanju že prekvalifikacije

NOVO MESTO — Mladi v novomeški občini vse težje najdejo zaposlitev, vse več pa je tudi takih, ki po končanem izobraževanju ne najdejo priložnosti za opravljanje pripravništva, se pravi, da jim je odvzeta možnost, da bi v delovnih organizacijah preizkusili in dokazali svoje znanje in delovne sposobnosti. Problem je zlasti pereč zato, ker se bo že čakajočim po končanem šolanju še letos pridružilo 552 diplomantov za različnimi stopnjami strokovne izobrazbe.

Če vemo, s kakšnimi problemi se ukvarjajo zlasti nekatere delovne organizacije v občini, ko s skrajnimi napori iščejo notranje rezerve z razporejanjem režijev v proizvodnji, vse glasneji pa so tudi glasovi o tehnološkem presežku, to niti ni čudno. Statistika kaže, da je bilo konec lanskega leta pri novomeški skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 585 oseb, kar 260 več kot leto poprej. Med temi je bilo 351 iskalcev zaposlitve mlajših od 26 let, prvič pa je za zaposlitev iskalo 234 oseb. Na pripravništvo so čakale 104 osebe. Čudno pa je, da se delovne organizacije branijo mladih šolanih kadrov, celo samo na pripravništvo, ki je tako ali tako delno sofinancirano s strani skupnosti.

Delni odgovor na to vprašanje bi lahko našli v strukturi čakajočih pripravnikov oziroma tudi v neustreznih smereh poklicnega izobraževanja v novomeški občini in regiji. To kažejo tudi podatki o izobrazbi skupin, ki najbolj izstopajo. To so kmetijski tehniki, gradbeni tehniki, diplomanti družboslovnih smeri s V. stopnjo izobrazbe ter zdravstveni tehniki. Vsi ostali z višjo izobrazbo imajo predvsem družboslovno usmeritev. Zaradi tega neskladja

se seveda manjša možnost za zaposlitev. Ta je manj kritična pri zaposlovanju iskalcev na II. in III. stopnji izobrazbe, ki jih skupnost za zaposlovanje usmerja na različna dela in naloge v okviru programov usposabljanja za delo, že pri IV. stopnji izobrazbe, kjer je najbolj sufcitaren poklic administrator, pa se pokažejo problemi. Tako prihaja celo do tega, da je komaj izšolanim kadrom potrebna prekvalifikacija. Najbolj enostaven način pripravništva, ki bi lahko bilo

hkrati tudi prekvalifikacija, se ponuja v zdravstvu, kjer bo letos končalo šolanje 21 zdravstvenih tehnikov pa niti en zobotehnik, prav tako naj bi se v progra-

• Prekvalifikacije so seveda le rešitev v sili, globalno rešitev pa je treba iskati v sistemu izobraževanja, ki naj ustreza dejanskim potrebam po kadrih, pa tudi v politiki kadrovskega štipendiranja, saj bi morale biti prav delovne organizacije preko dolgoročnega kadrovskega načrtovanja odgovorne za zadostitev lastnih potreb.

mu pripravništva v delovnih organizacijah prekvalificirali kmetijski tehniki, težje pa bo s tistimi, ki so končali izobrazbo z družboslovno usmeritvijo.

T. JAKŠE

SPET PREAMALO PROSTORA

NOVO MESTO — V Vzgojno varstveni organizaciji Novo mesto so do 28. marca prejel 720 prošelj za sprejem v novomeške vrtnice, kar je več kot lani v tem času in kar vodstvu VVO že zdaj govori o tem, da bo letošnje število zavrnjenih prošelj presseglo lansko. Še bolj bodo to potrdili prihodnji tedni, saj do zasedanja komisije v maju običajno prispe še po nekaj deset prošelj. Kot ugotavljajo, je letos precej več prošelj kot lani, tudi za šentjernejski vrtec.

AVTOR USKOŠKE PRINCESE MED KULTURNIKI KRKE

NOVO MESTO — Kulturno društvo tovarne zdravil Krka je imelo v ponedeljek, 20. marca, zvečer občni zbor, na katerem s pregledali in ocenili delo v minulem letu in sprejeli delovni program za leto. Potrdili so tudi nove članke programskega sveta in v organih za posamezne dejavnosti. Na občnem zboru, na katerega so povabili tudi ljubitelje kulture, ki niso zaposleni v tovarni zdravil, so pripravili srečanje z novomeškim novinarjem in pisateljem Slavkom Doklom in predstavitev njegovega knjižnega prvenca — zgodovinske povesti Uskoška princesa. O tem Doklovem delu je govorila in se pogovarjala z avtorjem pesnica Jadranka Matić — Zupančič iz Študijske knjižnice Mirana Jarca.

MODRA KRONIKA IMA KASETO

NOVO MESTO — Pred meseci je bila Modra kronika ena najbolj priljubljenih in poslušanih oddaj Studia D. Čeprav jih na radiu res ni več slišati, jih je mogoče v živo slišati na nekaterih javnih prireditvah po Dolenjski in Beli krajini. Minuli teden so v studiu Sraka njeni sodelavci poslali svojo prvo kaseto. Obljubljajo 36 minut smeha, saj so na kaseti resnično izbrali vse najboljše, kar zmorejo. Morda niste vedeli, da je ekipa Modre kronike tudi narodnozabavni ansambel. Nekaj njihovih novih pesmic bo slišati tudi na tej prvi kaseti, ki se bo v trgovinah pojavila že v tem tednu.

- Tovariši, ostanite kar pri besedah, bo manj škode. (Kadmus)
- Pravna država je država, ki ne obsoja nedolžnih. (Igor Torkar)

Pih študentske pomladi

Šentjernejski višje — in visokošolci ustanovili svoj klub — Informativni dan za bodoče bruce

ŠENTJERNEJ — Potem ko so študentje s širšega območja Šentjerneja 18. februarja letos ustanovili študentski klub Šentjernej, zdaj zlasti iščejo možnosti, kako bogastvo svojih zamisli prelini v razgibano klubska dejavnost. Najširše meje, če pri študentih sploh lahko govorimo o zamejnih, so si zarisali s programom, ki v prvih točkah omenja povezovanje študentov z omejenega območja med seboj in s krajem ustanovitve ter razvijanje družabnega življenja, in to ne le med študentarji, ampak tudi v zdaj dobrodušnem Šentjerneju. Če vse to zveni dokaj običajno, prinaša več svežine in nemirna tiha želja klubovega jedra, da bi novo ustanovljeno združenje bodočih slovenskih razumnikov nekako premostilo prepado, ki loči bolj evropsko razgibano republiko prestolnico in od novotarj le re-

dko pregreto prestolnico na Šentjernejskem polju. Je moč govoriti o svojevrstni šentjernejski študentski pomladi?

Vsekakor je to vprašanje prihodnosti. Današnji dan zadeva zlasti podatek, da klub finančno še ni shodil. Če je v tem izzivu za morebitne bodoče sponzorje je napoved, da bo klub organiziral potopisna in predavanja z zglednimi političnimi temami ter sploh čim več javnih pogovorov, namig svetovnim popotnikom in novovalovskim politikom, naj dajo svoje zamisli in spomine v rabo in presojo v Šentjerneju. Študentski klub Šentjernej, ki na tem, da kot tretje ustanovljeni v občini Novo mesto ujame ali celo prehitijo ljubljanski ali mariborski klub novomeških študentov, ima dvakrat mesečno sestanke, in to vsak četrti petek v mesecu v Šentjerneju in vsak drugi torek v Ljubljani. Očitno pomanjkanje lastnih prostorov študente v prvem primeru sili v gostilno Majzelj in v drugem v ljubljanski Bežigrjski hram.

M. LUZAR

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 1. aprila, bodo v Novem mestu do 19. ure, v ostalih krajih do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Dolenjkina Samopostrežba na Glavnem trgu
- v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Straži: Samopostrežba KZ.
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna Špecerija na Glavnem trgu 22.

Ker je sobota, 1. aprila, delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

PRISPEVALI ZA INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: osnovna organizacija sindikata Kremen iz Novega mesta namesto praznovanja 8. marca — 500.000 din; osnovna organizacija sindikata DPO občine Novo mesto namesto praznovanja dneva žena — 250.000 din; osnovna organizacija sindikata Zdravstvenega doma Novo mesto namesto darila za 8. marec — 250.000 din; osnovna organizacija sindikata DSSS Novolet Straža namesto praznovanja 8. marca — 1.970.000 din; osnovna organizacija sindikata občine Črnomelj namesto praznovanja 8. marca — 500.000 din; osnovna organizacija sindikata IMV DSSD Novo mesto namesto obdaritve ob dnevu žena — 1.000.000 din; osnovna organizacija sindikata IMV-tozd Tovarna opreme Mirna namesto praznovanja dneva žena — 1.700.000 din; ZCP Cestno podjetje Novo mesto, skupne službe, namesto cvetja na grob očetu sodelavke Marije Novak 241.000 din; delavci temeljnega sodišča Novo mesto namesto venca za pokojno Marijo Božič 270.500 din; Jože Slak, Bršljin 60, Novo mesto, prispevek — 50.000 din; Janez Vidic, Šentrupert 20, namesto cvetja medicinskemu osebju hemodialize ob 8. marcu — 100.000 din; Jože in Milena Bučar, Kettejev drevored 32, Novo mesto, namesto cvetja na grob pokojnega Staneta Jarca — 100.000 din; neimenovana iz Novega mesta namesto cvetja na grob Alojza Juvana iz Vač pri Litiji — 50.000 din; osnovna organizacija sindikata delavcev v kulturi Novo mesto namesto cvetja za dan žena — 210.000 din; osnovna organizacija sindikata Novoleta, tozd TVP Straža in sodelavci namesto venca pokojni Julijani Zupančič — 320.000 din; osnovna šola Novo mesto, tozd Janez Trdina, Stopiče, prispevek — 300.000 din; Marija Gazvoda, Ivana Roba 63, Novo mesto, namesto cvetja na grob Marije Setina — 120.000 din; osnovna organizacija sindikata doma starejših občanov Novo mesto namesto cvetja na grob moža sodelavke Bernarde Barač — 120.000 din; osnovna organizacija sindikata rudnika rjavčevega premoga Kanižarica, Črnomelj, prispevek žena — 700.000 din; družina Thorževski Bernard — Novo mesto, namesto cvetja na grob dr. Jožice Čuček-Dolenšek — 70.000 din; Dragica Murn iz Tanja Starc namesto izplačanega honorarja — 24.890 din.

POPRAVEK — V Dolenjskem listu z dne 9. marca je bilo nepravilno objavljeno: sosednje iz Pugljeve ulice, Novo mesto, namesto cvetja na grob Francu Kumru — 50.000 din. Pravilno je: sosedje Pugljeve ulice, Novo mesto, namesto cvetja na grob Marije Adamčič — 110.000 din; Marija Klobočar, Bršljin 43, namesto cvetja na grob Francu Kumru — 50.000 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

MLADI IZ LANGENHAGNA NA OBISKU — Devetnajst mladincev iz partnerskega nemškega mesta Langenhagen se v teh dneh muči na obisku pri svojih vrstnikih v Novem mestu. Gostitelji iz občinske konference ZSMS Novo mesto so pripravili bogat program, v popoldanskem času pa zanje poskrbijo novomeški vrstniki po domovih, kjer so nastanjeni. Obiskali so že IMV (na sliki), zdravilišče Dolenjske Toplice, Iskro v Žužemberku, Center srednjih šol Boris Kidrič in Ljubljano, pripravljajo pa še izlet po Dolenjski. Srečanje bodo zaključili v soboto zvečer z družabnim večerom. (Foto: J. Pavlin)



Zadnja hiša še stoji

Novo metliške afere ni bilo — Bodo zaradi hiše prestavili načrtovano obvoznico?

METLIKA — Pred časom je bilo po metliških ulicah in lokalnih ter na drugih krajih, kjer se srečujejo ljudje, precej govora o nekakšni novi metliški aferi. Predmet raznih govoric je bila zadnja hiša v Metliki pred mostom čez Kolpo, katere lastnik je Janko Petkovič. Slišati je bilo, da je to staro in že dalj časa naseljeno hišo v propadajočem stanju za masne denarce kupila metliška občina. Te govorice so bile seveda po stari navadi garnirane z raznimi »zanesljivimi« podatki, kdo je pri tem koliko »potegnil«.

Res je, da je sklad stavbnih zemljišč že sprejel sklep o nakupu te hiše, vendar ga predsednica tudi zaradi govoric in ugibanj, ki so se širile po Metliki, ni hotela podpisati, tako da je Janko Petkovič še danes lastnik te hiše. In kako je do vsega tega sploh prišlo?

Pred dvema letoma so naredili pločnik ob cesti do mosta čez Kolpo in uredili cestno razsvetljavo. Ob teh delih je prišlo do tega, da do te hiše ni bilo več pravega dostopa, delno pa so pri tem poškodovali tudi vodnjak. Hišo je hotel lastnik, ki ni nikoli živel v njej — kupil jo je na

licitaciji od Cestnega podjetja — že prej prodati, ker pa je po urbanističnem načrtu Metlike zaradi tega, ker stoji na trasi načrtovane obvoznice, predvidena za rušenje, so se zainteresirani za nakup premislili. Ko so pri urejanju pločnika zaprli dostop do hiše, je lastnik zahteval, naj te stvari popravijo in mu omogočijo normalen dostop, oziroma predlagal, naj občina hišo, predvideno za rušenje, odkupi. Konec leta 1987 je sodni cenilec hišo ocenil na 37 milijonov dinarjev, pri pogajanju z lastnikom pa je ta cenno spustil na 32,7 milijona dinarjev. To cenno so predložili upravnemu odboru sklada stavbnih zemljišč in ta jo je sprejel. Kot rečeno, pa predsednica, ko so se začele širiti razne govorice, sklepa ni hotela podpisati in stvar je obstala, čeprav je pripravljeno pogodbo med skladom in lastnikom hiše z navedeno cenno potrdil pravobranilec.

Skratka, zadeva je spet na začetku, lastnik grozi, da bo vse skupaj dal na sodišče, in zahteva, naj občina hišo odkupi oziroma mu uredi dostop in postori še ostalo, kar so mu škodo naredili pri ureditvi pločnika. Seveda pri sedanjem odkupu ne bi veljala cena izpred leta in pol, ampak bi bilo treba takratno cenitev valorizirati po indeksu rasti cen v gradbeništvu in rasti cen stavbene zemljišča. Druga možnost je, da občina plača lastniku odškodnino, razmišljajo pa tudi o tem, da bi trasa načrtovane obvoznice toliko premaknili, da hiše ne bi bilo treba porušiti. Tako bi sedanjemu lastniku zanj lažje našel kupca ali pa se odločil, da jo sam adaptira.

A. B.

GOVORICE PREPREČILE PRODAJO — Hiša, predvidena za rušenje, tako še stoji, lastnik pa grozi s sodiščem.

A. B.

Kmetijstvo je še molzna krava

KZ Metlika je v lanskem letu dobro poslovala, še vedno pa se otepajo z mačehovskim odnosom družbe — Največ težav v TZO Kooperacija

METLIKA — V lanskem letu je metliška Kmetijska zadruga ravnala kot dober gospodar, kar kažejo tudi rezultati poslovanja zadrge kot celote in njenih posameznih temeljnih organizacij. Da bi ugotovili, kje so pri poslovanju še šibke točke, ugotavljajo poslovne rezultate ne samo za temeljne organizacije, ampak posebej tudi za vsako od devetih delovnih enot, ki delujejo v teh temeljnih enotah.

V tozdu Vinska klet so lani poslovali boljše kot prejšnja leta, kar je v precejšnji meri tudi zaslug tega, da so zmanjšali kratkoročne kredite za zalogo. V prvem lanskem polletju je imela klet še izgubo, poslovanje pa se je močno izboljšalo v drugi polovici leta, ko so lahko svobodno oblikovali cene za vino. Še vedno pa sta imeli izgubo enoti vinska klet in vinogradništvo, vendar so z dejavnostjo ostalih enot to izgubo, ki je realno manjša kot leto poprej, pokrili, tako da ima tozdk kot celota blizu 2 milijardi dinarjev

velike in predstavljajo hudo obremenitev, rast cen kmetijskih proizvodov je manjša od rasti obrestnih mer. Možnost najemanja selektivnih kreditov je povezana s pristajanjem na zajamčene cene, te pa ne pokrivajo niti 40 odst. dejanske tržne cene. Z izgubo so poslovale tri enote, in sicer kooperacija, mehanična delavnica ter živinoreja in strojni park. V enoti kooperacija ugotavljajo izgubo že tretje leto, zlasti jo »pridelajo« pri uslužnostnem pitanju. V tri enote se že vseskozi najbolj odraža nesorazmerje med stroški kmetovanja in cenami kmetijskih proizvodov oziroma se kaže celoten družbeni odnos do kmetijstva nasploh.

čistega dohodka. Izguba v enoti vinogradništvo, ki se vleče že več let, je posledica že dotrajanih vinogradov, pozebe in suše.

Slabše kot leto poprej pa je poslovala TZO Kooperacija. Položaj te temeljne organizacije se slabša v prvi vrsti zato, ker je ugodnosti, ki jih je bilo včasih deležno kmetijstvo, vse manj. Premije se zmanjšujejo ali jih sploh ni več, kreditov pod valorizirano obrestno mero prav tako ne, zaloge v kmetijstvu so zelo

Sprehod po Metliki

NA RAZLIČNIH SESTANKIH, ki jih je kot listja in trave, je slišati, da imajo metliški osnovnošolski učitelji najnižje osebne dohodke med prosvetarji na Dolenjskem in v Beli krajini. Za primerjavo naj zapišemo, da prejema črnomaljski učiteljski kader mesečno najmanj 200.000 dinarjev več kot metliški, kar poraja pri slednjih slabo voljo in nerazpoloženje za opravljanje vedno več zahtevnih nalog.

NA SESTANKU PRIPRAVLJALNEGA ODBORA VINSKE VIGREDI 89 so razpravljali tudi o stonjicah, za katere menijo, da na dosedanjih prireditvah niso bile takšne, kot je želeli. Bile so preveč sejmarske, neestetsko pokrite in raznolike. Draščani so lani pokazali, kakšen naj bi bil šank, vreden Vinske vigradi, zato bodo letos posvetili temu več pozornosti. Ta največja belokranjska vinarsko-turistična prireditev bo 19., 20 in 21. maja v Metliki.

PRODAJALCI BALONOV, SLADKE PENE, glavnikov, ogledal in drugega kiča letos ne bodo imeli prostora na trgu, kjer bo potekala vinska vigrad. Pripravljalni odbor se je odločil, da jim ponudi prostor pri stari kino dvoranji oziroma od Obrtnega doma do Rjaverjevega bifika. Trgi bodo namenjeni trgovcem z izdelki domače obrti, predvsem belokranjske. Sploh bo letošnja Vinska vigrad bolj belokranjsko obarvana. V kulturno-zabavnem programu bodo imele prednost domače, belokranjske folklorne in tamburšijske skupine, pevski zbori in oktetni.

V PRIMERJAVI Z LANI je letos več zanimanja za vpis v srednjo šolo tekstilno usmeritve. Najverjetneje je vzrok iskati v tem, da so se v tej edini metliški srednji šoli odločili za nov program: obrtna šivilja. Kaže, da prejšnja dva programa, pomočnik tekstilnega konfektorjarja in tekstilni konfektorjar, nista več mogla dovolj pritegniti mladih, ki verjetno računajo z bodočim razmahom zasebne obrti.



Ena gospa je slišala, da so mestni mladinci, potem ko so s pirhi pogostili obisk iz Langenhagna, žegen zanesli tudi na partijski komite.

Sodraška mreža

ČISTILNA ŠE NE DELA — V Sodražici imajo že več let urejeno čistilno napravo in glavni kanal do nje, pa vendar ne obratuje. Zadeva je preprosta: po Sodražici ni speljana kanalizacija od stavb do glavnega kanala. Tako spuščajo gospodinjstva in tovarne odpadno vodo kar v Bistrico, ki je že močno onesnažena. V drugih občinah imajo predpise o obveznem priklučevanju na čistilne naprave in tudi o tehnični izvedbi teh priklučevov.

KJE GRADITI? — V Sodražici so na območju Hoste pridobili za sklad stavbnih zemljišč dvanajst novih parcel, kljub temu ta interesi za gradnjo ne morejo graditi. Vzrok je, da so parcele na zasebnih zemljiščih in da imajo zato prednostno pravico gradnje lastniki zemljišč in njihovi najbližji sorodniki. Zato je velik pritisk za gradnjo izven tega zazidalnega območja.

PARCELE NA POKOPALIŠČU — Sodražani pa nimajo težav le s parcelami za žive, ampak tudi za mrtve. Odkar je prevzela pokopališče in upravljanje Komunala, je nanovo določeno, koliko lahko meri enojna oz. dvojna parcela za grob. Nove mere pa so manjše, se pravi socialistične, tako da nekdanja dvojna parcela zneso zdaj za 3 ali celo 4 nove parcele in je za toliko višja tudi najemina za grob. Sodražani se temu upirajo in pravijo, naj za stare grobove veljajo tudi stare, se pravi večje, mere parcel in zato tudi nižja cena.

KRUH — Nekateri meščani so se pri-
ložili, da ob sobotah ni moč dobiti črnega
kruha v samopostrežni trgovini na Čar-
daku niti ob 7. uri, ko prodajalno odprejo.

Drobne iz Kočevja

DVAJSET LET ČAKANJA — Zakaj
že dvajset let nimam dostopa do svoje za-
tebne hiše? — je prišla vprašati na Kočeski
mozaik Julka Vidmar iz Kajuhovega na-
selja v Kočevju. Odgovora ni dobila takoj,
ker ni bilo pristojnih tovarišev in tovarišic,
iz zanesljivih virov pa so zvedeli, da bo
zadeva zagotovo rešena v naslednjih dvaj-
setih letih, če ne bo prišlo kaj vmes.

Ribniški zobotrebc

TREZNIRIBNIČANJE — Ribničani,
nekaj znani pivci, so vedno bolj trezni in
preudarni, kar se ne kaže samo v zavidlj-
vih gospodarskih dosežkih, ampak tudi v
dejstvu, da v glavni ribniški restavraciji že
dopolne zmanjka gostega soka. Namesto
po alkoholnih pijavkah Ribničanje kar
preprosto segajo po sokovih. Do hušjih
zastropitev zaradi privajanja organizmov
na nove razmere doslej še ni prišlo.

Trebanjske iveri

BOMBA PRI ŠOLI — Če pride
do vnetja trikoloretina, ki ga v Polikemovem
obratu v Velikem Gabru med drugim
uporabljajo v lepilih TIP-TOP, se ob vi-
sokih temperaturah ustvarja nevaren strup
— fosgen. Zadeva niti ne bi bila tako v
nebo vpijoča, če ne bi republikni požarni
inspektor šele zdaj, ob širitvi obrata, zah-
teval, da imajo v Polikemu gasilsko ekipo
v stalni pripravljenosti. Z bolj ali manj ne-
varnimi snovmi se ukvarjajo že lep čas in
za to tudi nimajo vseh potrebnih priprav.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Bo premog zopet težko prodati?

V rudniku Kanižarica pričakujejo, da bodo poleti zopet težave s prodajo premoga
— Znižujejo stroške proizvodnje — Boje se dvigniti ceno

ČRNOMELJ — Rudnik Kanižarica je bil edini v delovni organizaciji Rud-
niki rjavega premoga Slovenije s sedežem v Trbovljah, ki je preteklo leto zak-
ljučil brez izgub. Sicer pa to ni edini uspeh tega kolektiva. V letošnjem letu so že
presegli letni plan izkopa premoga za 16 odst., samo v marcu pa plan za ta me-
sec za več kot 30 odst.

Po besedah direktorja tozda Vladi-
mirja Breznika so se odločili za večji
izkop v zimskih mesecih zato, ker
pričakujejo, da bodo imeli poleti težave
s prodajo premoga. Da se jim takrat ne

KAKO PRAZNOVATI?

KOČEVJE — Na vprašanje, če naj
bi dan mladosti praznovali klasično
(štafeta, telodvaba v Beogradu), festi-
valsko ali pa ločeno v okviru lastnih
možnosti, so se kočevski mladinci
odločili za sednji predlog in ga tudi spo-
ročili zvezi konferenci ZSM Jugoslavije.
V zveznem merilu pa je končno pre-
vladal drugi, festivalski tip praznovanja.
V Kočevju bo v počastitev dneva mlado-
stnosti osrednja prireditev koncert glas-
benih skupin, ki bo 26. maja na po-
možnem stadionu v Kočevju. Razen
tega bo še več drugih prireditev.

UPOKOJENCI NE
MIRUJEJO

KOČEVJE — Društvo upokojen-
cev Kočevje dela v zadnjem obdobju
zelo uspešno. Že od januarja letos se
člani in članice zbirajo vsako sredo ob
17. uri v klubski sobi, kjer vneto pletejo,
kvačajo, klekajo, delajo makrameje, si
izmenjujejo izkušnje in tudi zapojejo.
Vsako sredo ob 16. uri imajo upoko-
jenci v posebni šoli telodvabo, za katero
je veliko zanimanja. Aprila bodo začeli
s peš izleti in kolesarjenjem, z majem pa
z avtobusnimi izleti po Sloveniji. Poleti
bodo zanesljivo imeli tudi razstavo roč-
nih del, in sicer v začetku septembra.

KAKO VAROVATI
POTROŠNIKA

KOČEVJE — Na nedavnem sestan-
ku konference sveta potrošnikov ob-
čine Kočevje so ugotovili, da imajo sve-
te potrošnikov v vseh krajevnih skup-
nostih, njihova značilnost pa je, da
nikjer ne delajo. Predsednica te konfe-
rence je Milena Kodrin iz Opreme
Kočevje. Na sestanku so se dogovorili,
da bodo v kratkem pripravili program
dela potrošniških svetov in njih konfe-
rence, ki bo prilagojen potrebam v
kočevski občini. Pri tem bodo uporabili
tudi izkušnje iz ankete dijakov kočev-
ske srednje šole o stanju in ponudbi v
trgovinah in gostinskih obratih. Menili
so, da potrošniški sveti ne bi smeli biti
nabiralnik za pritožbe potrošnikov in
gostov, saj se celo pritožne knjige po
lokalih ne obnesejo. Dali so še nekatere
predloge, pozabili pa so predlagati, naj
bi inšpektorji pogosteje kontrolirali tudi
cene in poštenost pri zaračunavanju in
tehtanju tako v trgovinah, kot v mesni-
cah, pekarni itd.

Le na papirju
Skrb za obrt po naše

RIBNICA — V razvojnih planih
občine Ribnica je načrtovano, da
bodo obrti v družbenem proiz-
vodu ribniškega gospodarstva na-
raščali, dejansko pa upada. Nekateri
trdijo, da je to zato, ker pač nekatere
industrije (Riko, Inles) in promet
(Eurotrans) zelo hitro napredujejo.
Obrtniki pa menijo, da je vzrok tudi
v tem, ker je skrb za razvoj obrti iz-
ražena le v planih in besedah, v prak-
si pa je malo storjenega za njen
razvoj.

V podkrepitev slednje trditve so
nam obrtniki in predstavniki obrt-
nega združenja navedli kar prak-
tičen primer. Novomeški Pionir
ureja v Ribnici po sistemu za trg tu-
di poslovne prostore za obrt. V Do-
lenjskem listu in Delu je bil objavljen
že razpis o oddaji teh prostorov.
Ribniški zasebni gostinec Božo An-
dolišek pravi, da je šel prvi k Pionirju,
da bi vplačal akontacijo za lokal na
osnovi objavljenih razpisov. Tam pa
so mu rekli, da mora še nekoliko
počakati, ker bodo imeli prednost
pri najemu tisti iz družbe-
nega sektorja. On pa bo prvi na
vrsti, ko bodo znane dokončne cene
lokalov in ko bodo znane odločitve
družbenega sektorja. Potem dva
meseca ni dobil od Pionirja nobene-
ga odgovora, na telefonske pozive
pa je bil deležen izmikljanja. Končno
pa je zvedel pri domačem obrtnem
združenju, da so lokalni že odani
Beograjski banki, Mercatorju
in drugim. Lokalov torej ni več in je
treba počakati na druge, ki jih bo
Pionir tudi začel urejati v Ribnici.
Andolišek se boji, da bo tudi pri
drugem razpisu izigran.

hodki rudarjev padajo, kar je vse prej
kot spodbudno za njihovo sicer dobro
delo. V kanižarskem rudniku si zelo
prizadevajo, da bi proizvodnjo čim bolj
pocenili. Tako povečujejo storilnost,
zmanjšujejo število zaposlenih. Na nji-
hovo srečo so tudi razmere v jami ve-
liko bolj ugodne kot v preteklem letu,
premog pa kvalitetnejši. Toda ob naši
vse večji inflaciji očitno vse to še ne
zadostuje, da bi se cene premoga, če
ne ustabile, pa vsaj dvigale nekoliko
bolj počasi, kar je, razumljivo, želja vseh
potrošnikov.

PRESEDNIK JE ALJČ

KOČEVJE — Na občnem zboru
Turističnega društva Kočevje, ki je bil
23. marca, so izvolili novi upravni in
nadzorni odbor društva, za predsednika
pa Angela Babiča-Aljča, zasebnega gos-
tiničarja iz Šalke vasi pri Kočevju, ki je
znan tudi po tem, da ima v svojem gos-
tincu občasno razne izvirne prireditve
za otroke, mladino in odrasle.

Gospodarstvo še nazaduje

Izgube v Itasu, Govedoreji in Lesni predelavi — Da-
nes o ukrepu družbenega varstva za Itas

KOČEVJE — Za kočevsko gospo-
darstvo je v minulem letu značilno: pa-
dec fizičnega obsega proizvodnje, padec
realnih osebnih dohodkov, likvidnostne
težave ter povečanje izvoza in uvoza. O
teh rezultatih je razpravljal na večer-
ski seji tudi občinski izvršni svet.
Izvoz je bil lani večji za preko 17 odstot-
kov, uvoz pa je porasel skoraj za 46
odstotkov; kljub temu znaša pokritje
uvoza z izvozom še 1,59. Nad 90 odst-
otkov izvoza je konvertibilnega, največ-
ja izvoznika pa sta Avto Kočevje (njeg-
ov delež v izvozu občine je 45 odst.) in
LIK (20,1 odst.), medtem ko je izvoz
porasel najbolj pri Gozdnem gospo-
darstvu (za 138 odst.) in Melaminu (za
43,7 odst.), najbolj pa je upadel pri
Opremi (za 65,4 odst.) in Tekstilani (za
32,6 odst.). Ves uvoz je bil s konverti-
bilnega trga.

Fizični obseg industrijske proizvodnje
je se zmanjšal za 8,6 odst., najbolj v
Opremi (za 23 odst.), Trikonu (22,2
odst.) in Tekstilani (17,4 odst.). Največ-
ji fizični porast proizvodnje pa je bil v
Melaminu (8 odst.) in Inkopu (3 odst.).

Mirenčani dinar
tudi trikrat
oplemenitili

Pred nedeljskim referen-
dumom za samoprisp-
evke v KS Mirna

MIRNA — »Zavedati se moramo,
da so minili časi, ko bi denar lahko do-
bili, ampak ga moramo zaslužiti in na-
menosno usmeriti za razvoj krajevine
skupnosti. Toda že, če se bežno ozremo
na ustvarjeno s pomočjo prvih dveh
krajevnih samoprispevkov, nas to mora
navdajati s ponosom, zadovoljstvom in
upanjem, da bomo tudi tretjič za samo-
prispevke in še hitrejši razvoj naše KS,«
poudarja pred nedeljskim referendu-
mom v KS Mirna predsednik sveta KS
Maks Kurent.

V prvem programu samoprisp-
evka so Mirenčani z asfaltiranjem cest pri-
• V nedeljo, 2. aprila, bo okrog 1700
Mirenčanov na 13 voliščih odločilo o
 uvedbi 2% samoprisp-
evka za dobo 5
let. Zbrali naj bi 1.426.469.000 din in
porabili med drugim za dokončanje
javne razsvetljave, gradnjo kanalizaci-
cije stare Mirne, za peš most preko
Mirne, za asfalt v Trbincu, Brezovici,
Gomili, Cirkniku, Stanu in Debencu, v
Volčjih Njivah in Glinku, za posodo-
bitev krajevnih cest v Selu, na Migol-
ski gori, v Migolici, Sajenicah, za so-
financiranje vodovoda v Gorenju vas,
cesto v Škrjanče, most proti Ševnici,
kanalizacijo v Zabrdju itd. O pro-
gramu natančno poročala glasilo KS
Mirna Krajan.

blizali vasi centrom, tovarnam, šolam in
drugim ustanovam. V drugem progra-
mu so zgradili mriško vežico, telefon-
sko centralo, asfaltirali ceste in ulice,
vzdrževali makadamske ceste, začeli
urejati otroško igrišče, pretežno zgradili
javno razsvetljavo Mirne in dva vaška
vodovoda ter pomagali pri izgradnji čis-
tilne naprave. Mirenčani so drugi pro-
gram samoprisp-
evka presegli kar za 50
odstotkov, zato je malo takih, ki dvomi-
jo, da ne bi bili uspešni tudi v tretje.

Lani je zabeležila izgubo le lemveje-
va Tovarna opreme na Mirni, ki pa so
jo pokrili iz skupnih rezerv matične
delovne organizacije. Zakonsko določe-
nih sredstev rezerv niso oblikovali v
Novolesovih tozdih TPE Račje selo in

Romi, od katerih
si obetamo pomoč,
pozabijo na nas

Jože Butala o proble-
mih Romov v Beli krajini

ČRNOMELJ — Pred štirimi leti
so v Črnomlju ustanovili društvo
Rom, ki naj bi vključevalo Rome iz
vse Bele krajine. Vendar jih je sedaj
zares delavnih v društvu okrog 80, to-
rej vsak deveti pripadnik te etnične
skupine v deželi okolpi. Predsednik
Jože Butala je imel vsa ta leta velike
težave, ker mu ni uspelo dobiti ljudi,
ki bi mu pomagali, vse pa kaže, da jih
je končno le našel.

»Pri nas so problemi, ker tisti Ro-
mi, ki so se nekoliko povzpeli bodisi
po izobrazbi, bodisi da so dobili za-
poselitev in so si ekonomsko opomog-
li, nečjejo več slišati o Romih, name-
sto da bi prav oni pomagali ostalim
najti pot iz zaostalosti in revščine,«
potarna Jože. Hkrati pa pohvali, da so
Romi vključeni tudi v krajevno sam-
oupravo in da jih enakopravno
vključujejo v akcije v krajevnih skup-
nostih. »Največ težav imam sedaj z
zaposlovanjem, saj so celo mladi, de-
lavaljni fantje in dekleta, ki so po os-
novni šoli nadaljevali šolanje, ostali
na cesti. Ne omogočijo jim niti oprav-



Jože Butala

janja pripravništva. Zato se dogaja, da
se marsikateri, ki končuje osemletko,
sprasuje, ali se je smiselno šolati na-
prej, ko je že sedaj jasno, da zaposlitev
ne bo moč dobiti. Toda upam, da
bomo rešili tudi ta problem, morda s
pomočjo komisije za vprašanja so-
cialne varnosti Romov pri skupnosti
socialnega varstva, v kateri sta tudi
dva naša člana.»
Belokranjsko društvo Rom ima tu-
di številne športne sekcije, katerih
člani se udeležujejo turnirjev ali pa jih
sami organizirajo. Pripravljajo se tudi
na ustanovitev folklorne skupine. 8.
aprila pa bodo ob svetovnem dnevu
Romov pripravili v Črnomlju repu-
bliško proslavo.

M. B.-J.

Mladi in oblast

Ribniška mladina opušča
preživele oblike dela

RIBNICA — »V življenje mladih je po-
trebno vnesti več javnih tribun, razgovo-
rov pa tudi kulture razpravljanja. To je
pogoj za porojevanje demokracije, v
čemer je tudi bodočnost naše družbe,«
pravi Stane Hafnar, sekretar OK SZML
Ribnica, in dodaja, da so nekatere sedanje
oblike organiziranja in dela mladih preži-
vele, kar velja med drugim tudi za delovne
akcije, razne sestanke pa tudi prireditve,
na katerih so pijačevali.

V Ribnici ustanavljajo center interesnih
dejavnosti mladih, kjer naj bi se mladi
zbirali ter uresničevali svoje načrte in želje.
Tako v okviru tega centra že dela študen-
ski servis, ki je nekaj uspeha že dosegel.
Med drugim je dvajsetotični učencev, di-
jakov in študentov priskrbel občasno delo
v ribniških podjetjih. Zaslugek jim je prišel
prav za financiranje svojega nadaljnjega
izobraževanja. Ta servis dela vsak torek in
četrtak od 16. do 18. ure, in sicer v prostori-
h Centra, ki je v bivši stavbi bivše Delav-
ske univerze.

Svoje prostore imajo tudi mladi po
drugih krajevnih skupnostih. Najuspeš-
nji pri tem so mladi Sodražani, ki so v svo-
jih prostorih pripravili že več zabavnih
večerov, dobro sodelujejo z ostalimi
društvi na svojem območju, imajo pa še
več predlogov in pobud za delo.
»Mladi moramo biti prisotni v vseh or-
ganizacijah,« pravi sekretar Hafnar, »saj se
tudi mladina in mladinske organizacije
vključujejo v boj za oblast. Tega boja v
ribniški občini sicer še ni opaziti, vendar je
vedno bliže dan, ko si bodo mladi v sodelovanju
z vsemi ostalimi le izborili pravico, da po-
sežemo tudi po vrhovih oblastih.«

M. GLAVONJIC



O BODOČIH OFICIRJIH

KOČEVJE — Usklajevalni odbor
za SLO pri OK SZDL Kočevje je na
zadnji seji ugotovil, da je vpis v vojaške
(in miličniške) šole, kar zadovoljivo. Za
vojaško gimnazijo sta se prijavila dva
kandidata, za srednjo letalsko šolo celo
trije, za mornariško srednjo šolo in za
mornariško akademijo pa po en kandi-
dat, se pravi skupaj sedem. Približno to-
liko se jih je prijavilo še za miličniške
šole. To pa je že okoli 10 odstotkov
učencev, ki končujejo osemletko, so
ugotovili na sestanku in menili, da je v
občini zanimanje za te poklice. Ne bi pa
bilo slabo, če bi se pozanimali tudi,
kako so zadovoljni tisti, ki so šolanje na
vojaških šolah že končali.

Priznanja ob prazniku

Podeljenih 12 priznanj občine Ribnica, dve plaketi
»26. marec«, Urbanova nagrada pa pevcem

SODRAŽICA — Na svečanosti ob
prazniku občine Ribnica, ki je bila v so-
boto v Sodražici, so podelili tudi letošnja
občinska priznanja in nagrade.

Priznanje občine Ribnica so prejeli:
Vinko Bambič, direktor tozda Riko
Loški potok, Albina Grivec, učiteljica iz
Dolenje vasi, Stane Kljun, animator in
organizator kulturnega življenja v obči-
ni Ribnica, inženir Janez Lesar iz Inles
Ribnica, Janko Novak, bivši direktor
Kočevskega tiska v Kočevju, Alojz
Oblak, zasebni združenji kmet z Grab-
na—Sv. Gregor, Angelca Šega, učiteljica
iz Sodražice, Niko Zvokelj, fran-
ciščan pri Novi Štifi, Ivanka Ilc,
učiteljica iz Ribnice, pevski kvartet In-
les Ribnica, prostovoljno gasilsko dru-

štvo Prigorica, in TVD Partizan So-
dražica—sekcija za zimске športe.

Plaketo 26. marec sta prejela: Janez
Rigler, družbenopolitični delavec iz
Ljubljane, ribniški rojak (od leta 1942
aktivist OF v Ribniški dolini, kot nosilec
odgovornih dolžnosti v organih v
Ljubljani pa je tudi prispeval k razvoju
občine), in Vzgojno-varstvena organi-
zacija Majde Šilc iz Ribnice (za ustrez-
no delo na področju otroškega varstva
in za sodelovanje z vsemi nosilci kul-
turnega življenja v občini).

Urbanovo nagrado je prejel moški
pevski zbor KUD Slemena, in sicer za
prizadevno delo od ustanovitve leta
1954, za sodelovanje na krajevnih in
občinskih pa tudi medobčinskih pri-
reditvah.

• Najvišje povprečne osebne doho-
dke so lani imeli delavci v Stanovanjski
zadruzi Šentrupert (1.386.300
din), SOZ Unitehna (1.149.670), KPD
Dob (1.038.590), Kolinska (998.820),
najtežnje kuerve pa so bile v Zmaji
Mokronog (353.550 din), Induplati
Mokronog (432.060), Novoles TPE
Račje selo (488.140), Krojaškem pod-
jetju (511.670), VVO (588.730) in
upravi SO (694.410 din).

Izredni dosežki delavcev Iskre

V Mokronogu ustvarili blizu polovice akumulacije gospodarstva občine Trebnje
— V Trimu občuten zasuk na boljše in nič več izgub po ZR 1988

TREBNJE — Trebjanjsko gospodarstvo je preteklo poslovno leto sklenilo
sorazmerno ugodno, toda če bi vzeli posamezne organizacije pod drobnogled,
bi kaj hitro udarile na plano tudi številne pomanjkljivosti in bi bila podoba že
precej manj razveseljiva.

Tako denimo akumulacija v celoti
kaže visoko rast, če pa odmislimo visok
delež mokronoške Iskre, ki je lani nas-
ploh blesteče poslovala, je povečanje
pod stopnjo inflacije. Hkrati se posla-
bšajo s tem tudi kazalci gospodarjenja,
saj znaša akumulativna sposobnost
gospodarstva brez Iskre Mokronog le 3
odstotke in je enaka tisti pred letom dni.

Lani je zabeležila izgubo le lemveje-
va Tovarna opreme na Mirni, ki pa so
jo pokrili iz skupnih rezerv matične
delovne organizacije. Zakonsko določe-
nih sredstev rezerv niso oblikovali v
Novolesovih tozdih TPE Račje selo in

### Posavje: lani se je izkazal samo izvoz

#### V nasprotju s Slovenijo je narasla tudi industrijska proizvodnja

KRŠKO — Podatki o lanskih poslovnih rezultatih posavskega gospodarstva, ki jih je pripravila krška SDK, kažejo, da je bilo poslovanje tega gospodarstva ob koncu leta celo boljše kot v devetih mesecih. Vendar pa v SDK ponovno ugotavljajo, da spremembe obračunske sistema niso prispevale k realnejšemu ugotavljanju poslovne uspešnosti, saj so najpomembnejše določbe omogočile organizacijam, da ne opravijo revalorizacije amortizacije in obratnih sredstev, kar je omogočilo znižanje poslovnih stroškov in boljši izid poslovanja.

Količinski obseg industrijske proizvodnje se je lani v vseh treh občinah povečal, v občini Krško in Brežice za 5,2 oz. 4 odst., medtem ko se je v Sloveniji zmanjšal. Doseženi so bili tudi dobri izvojni rezultati, saj se je v krški občini celotni izvoz povečal za več kot 29 odst., in to največ konvertibilni, medtem ko je bila na ravni republike nižja rast izvoza.

Lani so delovne organizacije vseh treh posavskih občin na tujih trgih imele 263 milijard dinarjev celotnega prihodka, levji delež izvoza pa odpade na krško občino in na TCP Videm.

Na rast osnovnih finančnih kategorij je najbolj vplivala rast cen in so po tej strani vse tri občine precej izenačene.

Celotni prihodek je narasel za 186 odst., porabljena sredstva za 184 odst., dohodek pa je bil večji za 192 odst., torej presega rast celotnega prihodka.

Najvišje rasti so dosegli v krški občini, najnižje pa v brežiški. Kljub temu da so se izgube lani povečale, je mogoče navesti razveseljiv podatke, da se je povečala tudi akumulacija, ki celo presega rast dohodka; tudi tu je največ akumulacije dosegla krška občina, kar dve tretjini vse akumulacije v tej občini pa so pridelali v TCP Videm. V tem se že odražajo ukrepi za zmanjšanje splošne in skupne porabe, odprto pa ostaja vračanje strukture akumulacije, saj precejšen del tega denarja ne ostaja organizacijam za lastne razvojne potrebe, njeno vrednost pa močno spodjeda tudi inflacija.

J. S.

### ZANAŠAJO SE DRUG NA DRUGEGA

BREŽICE — »V španoviji se pes crkne,« je na zadnji seji zbora združene dela delal družbeni pravobranilec samoupravljanja Krško Dušan Dornik in to izjavio podkrepil z izkušnjami iz nezanesljivega medobčinskega financiranja v Posavju. Najmanj dva meseca že ni dobil denarja za kilometrino, ne registra za prehrano in tudi najemnine za pisarno nima plačane. Občine kljub dogovoru odpravljajo plačilo svojih deležev in se zanašajo na sosedo. Sodišča so precej na boljšem, odkar je financiranje preneseno na republiko, zato je izvršni svet dal pobudo, da bi tudi pravobranilec plačevali iz centralne blagajne. Toda to bo možno šele, ko bo stekla razprava o spremembi slovenske ustave. Do takrat pa se lahko zgodi, da se bo pravobranilstvo zaradi neporavnanih dolgov znašlo pred novomeškim sodiščem. Zaradi tega je skupščina predlagala izvršnemu svetu, naj poskrbi za redno nakazovanje njenega deleža.

## Dosti narejenega, a malo haska

### S polemične letne seje občinskega sindikalnega sveta v Sevnici — Razbremenjevanje gospodarstva najpomembnejša naloga sindikata na vseh ravneh

SEVNICA — »V sindikatih preveč mečkamo. Samo nekaj govorimo, razlagamo, pa ni nič od tega. Na seje občinske skupščine hodimo s svojimi stališči, pa se spet nič ne spremeni. Bodimo bolj konkretni in odločni! Več delajmo in manj govorimo!« je nenavadno živahno in zanimivo razpravo na letni seji občinskega sveta zveze sindikatov v Sevnici pričela Fanika Zemljak.

Tako Zemljakova kot Joža Senica sta menila, da je bil tovariš iz Ljubljane (V mislih sta imeli razpravo člana predsedstva RS ZSS Janka Goleša) res nekoliko predolg in da se je ponavljaj, Maksu Zupancu pa se je zdel Golešev prispevek koristen. Medtem ko je Joža Senica rekla, da je za sindikat kot v kapitalizmu, je Zupanc menil, da sindikat ne more biti deklica za vse, zato se je treba zdaj dogovoriti, kaj bo kdo delal, da ne bo nepotrebnega ponavljanja.

Po mnenju Antea Glavana je razbremenjevanje gospodarstva »alfa in omega vsega. Če tega cilja ne bomo dosegli, bo celotno gospodarska reforma padla v vodo, zato se delavci vse pogosteje sprašujejo, kaj bo storil sindikat, da

### EKONOMISTI O GOSPODARSKI REFORMI

KRŠKO — Društvo ekonomistov Posavja se je pretekli petek sestalo na svoji redni letni seji in sprejelo poročilo o delovanju društva v preteklem letu ter načrt dela za leto. Lani so v društvu posvečali največjo pozornost pridobivanju novih članov, povezovanju in sodelovanju z ostalimi društvi ter z organizacijami združenega dela in medobčinsko gospodarsko zbornico. Že lani so v društvu organizirali več predavanj, okroglih miz in obiskov v delovnih organizacijah, letos pa bodo v izobraževalnem delu posvečali največjo pozornost pripravam na gospodarsko reformo. Organizirali bodo predavanja o tržnih odnosih in zakonitostih, podjetništvu, kreditno-denarnih problemih, poslovnem bančništvu, vrednostnih papirjih in inovacijah. Na seji so izvolili novo vodstvo in komisije, nova predsednica društva pa je Milena Humar iz TCP Videm Krško.

### MUZEJSKE UČNE DELAVNICE

POSAVJE — V delovnih organizacijah prihajajo do spoznanja, da učenci v šolskih delavnicah ne poznajo sodobnih strojev in drugih pripomočkov za opravljanje poklica. Dokler so se izobraževali po starem, tri mesece v šoli, preostali čas v podjetju ali pri zasebnem mojstru, je bilo vse v redu, zdaj pa morajo že izšolane delavce predolgo uvajati v prakso. Učne delavnice tehniških šol so opremljene kot muzejska industrija in učenci ničesar ne vedo o proizvodnem delu našega časa. Razen tega jih usmerjeno izobraževanje pripravljajo pretežno za enostavna dela. V opremo šolskih delavnic družba premalo vlaga, zato nekateri razmišljajo, če ne bi praktičnega dela prenesli raje v delovne organizacije, ki lažje sproti posodablja svoje delavnice.

### O KULTURNI DEDIŠČINI

SEVNICA — Občinska konferenca SZDL prireja v četrtek, 6. aprila, ob 18. uri v poročni dvorani na sevninskem gradu sekcijko razpravo o stanju in varovanju naravne in kulturne dediščine v občini Sevnica. Razpravo bo usmerjal akademski slikar in predsednik sevniske kulturne skupnosti Alojz Konec, uvodničarja pa bosta dr. Ana Aškerc, direktorica Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje in Albert Felician, tajnik sevniske občinske kulturne skupnosti.

## Ne prepovedati niti zaukazati

### Brežiški mladinci o političnem pluralizmu — Odmevna stališča RK ZSMS

BREŽICE — Pretekli četrtek so delegati na seji občinske konference ZSMS Brežice razpravljali o političnem pluralizmu in o varovanju življenjskega okolja pred onesnaževanjem.

»Najslabši sistem je tisti, ki v ljudeh ubija ustvarjalnost in alternativne ideje. Konkurenca je v naravi nekaj normalnega in tako bi moralo biti tudi med ljudmi, še posebno v politiki,« je nujnost razprav o političnem pluralizmu

• Med delegati je bila gotovo najbolj odmevna razprava predstavnika republiške konference ZSMS, ki je citiral sociologa Tomaža Mastnaka in pri tem poudaril, da socializem ni v krizi, ampak je pri koncu. Politične spremembe so nujen pogoj za uspešnost gospodarskih reform. Pozval je prisotne, naj se ne slepijo, da imamo pri nas pet družbenopolitičnih organizacij. Imamo samo Zvezo komunistov, ker ima edino ta pravico do političnega programa. »To, kar mladi zahtevamo, ni tako veliko. Zahtevamo samo normalno ustavo, ki bi bila pravni akt in v kateri ne bi bilo mesta za take podrobnosti, kot je zgodovina ZKJ. Boj mladine za oblast pomeni boj za vrnitev oblasti tam, kamor spada, to je v skupščine. Danes pa je oblast tam, kamor hodijo ljudje demonstirati,« je pojasnil stališča republiške konference.

utemeljeval predsednik konference Bojan Petan. V razpravah je bilo slišati različna mnenja, konkretne opredelitve za strankarstvo ali za pluralizem v okviru SZDL pa konferenca ni sprejela. Delegati so si bili namreč edini, da je v teh konceptih našega bodočega političnega organiziranja še marsikaj nedorečene-



AVTOBUSNA POSTAJA BO ZGRAJENA DO JUNIJA — Gradbenci krškega Pionirja hitijo z deli pri gradnji nove avtobusne postaje v neposredni bližini železniške postaje v Krškem. Kot so povedali, bo postaja predvidoma zgrajena do začetka junija letos, namenu pa naj bi jo predali za praznik KS Krško. Ureditev celotnega postajnega kompleksa in gradnja postajnega poslopja z lokali ter pisarnami za Izletnika bo veljala okoli 2 milijardi. (Foto: J. Simčič)

ga. Zaradi tega bodo morali do mladinskega kongresa še temeljito razpravljati o teh problemih in ne nazadnje tudi o statusu njihove lastne organizacije.

Kljub vsemu so mladinci na seji svoje konference vendarle prišli do nekaterih zaključkov. Jasno so izrazili zahtevo, da strankarstva ne sme nihče prepovedovati, še manj pa ga zaukazati z ustavo. Ker se delegatski in skupščinski sistem

ne obneseta tako, kot so naši teoretični pričakovali, so se mladi zavzeli za splošne, neposredne in tajne volitve, čeprav ni manjkalo tudi opozoril na možnosti manipuliranja v takem sistemu. Oblast bi bilo treba vrniti v skupščino, kjer naj bi zagotovili večjo stalnost in kvalificiranost delegatov.

Na četrtkovi seji mladinske organizacije so delegati podprli tudi zahtevo po varovanju okolja na območju občine Brežice, o katerih smo pisali že v prejšnji številki.

B. DUŠIČ

## Siti so lajanja v luno

### Zakaj preprosto, če je lahko zapleteno?

BREŽICE — V šolstvu spet škriplje in tega smo že tako vajeni, da bi bilo ne navado, če bi vse potekalo normalno. Toda moralo bi, vsaj v osnovnih šolah in za tisti del programa, ki ga zagotavlja zakon. Zakon je eden za vso republiko, plačnikov je pa toliko, kot je občin. Brežiška ima, žal, to smolo, da je po dohodku na zaposlenega na 52. mestu in po obremenitvah iz dohodka na 29. mestu. Delavci prevzemajo nase večja bremena kot v razvitejših občinah in to je neke vrste kazen za gostovanje, ki jo z njimi vred najbolj občutijo v družbenih dejavnostih, predvsem v šolstvu in zdravstvu. V šolstvu zadržujejo zaposlenost na ravni 1986 in v zdravstvu na ravni 1985.

Ze lani so z varčevalnimi programi odpravili nekatere ugodnosti oziroma

jih omejili z večjo participacijo v zdravstvu, z doplačili staršev za šolske malice ipd. Kljub vsemu so šole leto zaključile z izgubo. Letos je položaj bolj kritičen, in če o pravem času ne bo dodane priliva iz prispevkov zaposlenih, bodo morali črtati programe.

V prvih treh mesecih manjka osnovnemu šolstvu ena dvanajstina letnega dotoka denarja za redno dejavnost. Edini izhod je zvišanje prispevne stopnje in izvršni svet je predlagal, da bi se ta s prvim majem povečala za 13 odst. Najprej so sicer sklicali sejo odbora za skupno porabo, vendar ta ni bil sklepljen, in to ne prvič. Razlog, da člani ignorirajo seje, sta intervencijska zakonodaja in nerazumevanje do tovrstne porabe. Ljudje so se naveličali lajati v luno.

Na potezi je izvršni svet in ta je zdaj zavrtel kolese zaradi zadeve, ki bi morala biti rešljiva bolj preprosto za vse slovensko šolstvo. Začel je s prepričevanjem svojih članov, potem direktorjev, iskanjem podpore pri sindikatih in osnovnih organizacijah ZK. Ljudje bodo prisiljeni premelevati te stvari in nazadnje ugrizniti v kisto jabolko. Drugače jim ne preostane, če to zmorejo, sicer se bodo prisiljeni odpovedati tudi z zakonom zagotovljenim programom. To ne vodi nikamor, zagotovo pa ne v priprave na 21. stoletje in na poi v Evropo, saj se delež za izobraževanje v skupni bilanci še kar naprej znižuje.

JOŽICA TEPPEY

## Zakaj so otroci obmetavali lepo fasado šole?

### Sevničani prednjačijo v Posavju po mladoletnem prestopništvu

SEVNICA — »Zaskrbljeno grbančenje čela na seji ne bo nič prineslo, vsaj drugega ne kot to, da bomo prihodnjič spet zahtevali program,« je Lado Močivnik ponazoril svoje razočaranje nad začetkom obravnave problematike mladoletniškega prestopništva v sevniski občini na seji predsedstva OK SZDL prejšnji četrtek.

Močivnik je namreč po razpravi o teh zagatah na občinski skupščini pričakoval, da bo stroka dala več od sebe, program pa bi moral biti narejen in tako menji tudi sekretar mladine Roman Zvegljič. Povod za alarm, kot je rekel partijski sekretar Brane Busar, je poročilo tožilstva, ki že drugo leto ugotavlja resne razmere na področju mladostniške delikvenc, te pa se podaljšujejo v letošnje leto.

Po besedah predsednika MS SZDL za Posavje Slavka Štribarja se tega problema lotevamo preveč skrbniško. Potrebna bi bila analiza o vzrokih, motivih za take prestope otrok od mladih. Vprašanje je namreč, koliko so starši sposobni vzgajati svoje otroke, kajti dostikrat samo gmotni položaj ni vzrok niti posledica za tako stanje. Prestopniki so dostikrat celo nekakšni idoli v svojem okolju in pri tem gre očitno za nekakšno samoprotjevanje. Težko je sicer razumeti, zakaj so, denimo, otroci v Krmelju s kepami zemlje obmetavali lepo fasado šole, ali pa, zakaj sta mladoletnika vlogmila v klet in vzel samo kozarec kompot.

Toda, resnici na ljubo, Centru za socialno in svetovalno delo ni lahko, ko pa lahko ukrepa šele, ko dobi prijavo. Po mnenju direktorja centra Franc Kosa bi lahko več storili že z delom z otroki v vrtcih, z mladino, zato mora biti program skupna naloga.

P. P.

## Krške novice

»OPUS« NAVDUŠUJE Z ANO — Pretekli četrtek je agencija Opus iz Krške pripravila vsem ljubiteljem kulture v krški občini prijetno presenečenje. V obnoveni Valvasorjevi knjižnici so namreč predstavili knjigo pesnice Ane Rostohar, priveditve, prve v novi knjižnici, pa so se udeležilo lepo število Krčanov. Zal so med njimi spet manjkali predstavniki občinske nomenklature, ki očitno nimajo poslušala za alternativno sceno. Vendar se Opus zanašajo na tako imenovano bazo, ki ima poslušati tudi za alternativne. Knjigo Ane Rostohar se obeta lep sprejem pri ljubiteljih poezije.

STRAH IMA VELIKE OČI — V nobi od sobote na nedeljo so se v Krškem pojavili plakati z napisom »Naš kandidat je Janez Drnovšek,« ki so jih menda nalepili neznanci iz zasavskih občin. Pravoverno Krčani so se ustrašili, da so se čez noč znašli v večstrankarskem sistemu, pa so hiteli trgati plakate dol. Očitno se v Krškem bogogrevajo za preizkušnega Marka Bulca.

ZA LEPŠE KRŠKO — V Krškem so se pojavili novi koši za smeti, ki imajo tudi predal za čike. V Vidmu sicer še ni opaziti, da bi jih prebivalci že opazili, saj je ta del mesta še vedno nastan z nesnago, v Krškem pa so koši za smeti tako polni, da kar kličejo komunalce. Vendar pa imajo toliko drugega pomembnega dela, da se ne utegnejo ukvarjati s takimi malenkostmi. Približuje se namreč čas, ko se bodo po trh letih priprav končno le preselili iz mestnega središča na periferijo.

## Sevniški paberki

USTAJI ALI BELE MIŠKE? — Po vesoljni Sevnici in okoliških krajih so se bliskovito razširile govorice, da je nekdo kmeta v Lončarjem dolu, natančneje v Sečni, kjer smo običajno nabirali lepe borovnice, zgrabil za »kravatele« nek srbohrvaško govoreči prišlek in ga spraševati, kje so pokopani ustaši. Pravi trašeni možak naj bi bil odvrnil, da nima pojma in neznanec naj bi bil zatem izginel kot kafa. Po govoricah naj bi ga bili mladičniki kasneje odkrili v bližini Brestanice. In to kljub temu, da je dež zabrisal sledove »fantoma«. Nekateri vsačani Lončarjeva golega dela, ki poznajo sovaščana, so samo zamahnili z roko. Možak je pač pregledal boko pogledal v kozarec in ko je ugledal dno, je bilo to zanj vsaj tako grozno, kot če bi ugledal belo miško ali ustaša. Na sevniski postaji milice in UNZ Krško pa se nam povedali, da so primer raziskali in da bodo, če bodo to ocenili kot potrebno, seznanili javnost. Upamo, da zadostuje tale naša »raziskava«.

VSEMOGOČNI POSAMEZNIKI — Na predsedstvu OK SZDL so sklenili, da sprejemo akt o ustanovitvi Radia Posavja, ki bo povezal brežiško in sevnisko lokalno radijsko postajo. Kljub temu da se sevniski občinski izvršni svet že tretjič sprejmljal o tem dokumentu oz. usodi sevniskega radia, se doslej še ni opredelil za podpis akta. Po mnenju članov P OK SZDL zaradi takega zavlačevanja in zanikanja posameznikov, ki imajo ime in priimek, fronta ne bo dvignila rok proč od tega pomembnega medija obveščanja. Kot je bilo rečeno, ne bi bilo šalo, če bi občinska skupščina malo preverila občinsko slavo.

STANOVANJE ZA VINOGRAD — Občinska zemljiška skupnost je sklenila, da zamenja vinograd s poslopjem na Marilkevu za stanovanje Pod Vrtačo v Sevnici. O tem in novem vinogradniku Damjanu Kržniku pa prihodnjič!

# Praznik ob rojstvu knjižnega prvenca

V Valvasorjevi knjižnici predstavili prvo pesniško zbirko Ane Rostohar, članice krškega literarnega kluba — Knjiga je prvi založniški projekt založnika Silva Mavsarja in njegove agencije Opus — Predstavitve še drugod

KRŠKO — Izid knjige je srečen dogodek, praznik za avtorja in njegove prijatelje. Nekaj, kar je seveda treba proslaviti, primerno obeležiti. Če je knjiga prvenec, je lahko vse še bolj vznemirljivo slovesno. Nekako tako, kot je bilo minul teden večer v prostorih tukajšnje v samostanski tihoti domojče Valvasorjeve knjižnice, kjer so predstavili pravkar izšlo prvo pesniško zbirko Ane Rostohar, v Ljubljani udomljene domačinke z Goleka pri Krškem in ene vidnih članic krškega literarnega kluba »Beno Zupančič« od začetka njegovega delovanja.

O pesniški knjigi Rostoharjeve, ki nosi pomensko značilen naslov Rekvem, njegovo sporočilnost pa z likovnim izrazom dopolnjujejo in bogatijo grafične stvaritve oziroma praskanke akademskega slikarja Alojza Konca iz Sevnice, je govoril novelist prof. Tine Šoško iz Brežic, najboljši poznavalec literarnega snovanja v Posavju. Prof. Šoško je najprej ponovil ugotovitve obeh recenzentov, Marka Kravosa in Vlada Žabota, da pomeni Rekvem viden prispevek k sodobnemu slovenskemu pesništvu, nato pa predstavil še lasten pogled na to zbirko. Menil je, da se pesniška »zgodba« te knjige »dogaja« med dvema najpomembnejšima poloma človeškega bivanja, to pa sta življenje in smrt. Zbirka je urejena tako, da je moč to »dogajanje« dojeti šele po dvosmernem branju — od začetka proti koncu in od konca proti začetku. Knjiga z ovitkom in tiskom v vijoličasti barvi le še poudarja »žalost«, ki jo oseva »zadušniško« ubrane pesmi v njej. Akademski slikar Alojz Konec je dejal,

da se je trudil obogatiti knjigo z likovnimi prispevki v takem izrazu, da bi bilo njegovo delo vgrajeno v poezijo kot likovna interpretacija te, ne pa kot nekakšne ilustracije.

Na predstavitvi je govoril tudi samostojni založnik Silvo Mavsar iz Krškega, ki je založil Rekvem Ane Rostohar. Dejal je, da se je v novi vlogi poskusno predstavil že z izdajo pesniške miniaturne Drobci ljubezni, knjiga Rekvem pa je njegov prvi založniški projekt. Ta projekt je ostvaril s svojo novo agencijo Opus, ki ima sedež v Sevnici, pri izvedbi pa so pomagali najrazličnejši sodelavci. Tako je oblikovalski del knjige opravil Tone Vovko iz Novega mesta, knjigo pa so natiskali in vezali v okviru obrtne zadruge Hrast v Novem mestu. Založnik pa ni poskrbel le za to, da je knjiga izšla, ampak je prevzel tudi marketinško delo, kamor je sodila tudi četrtkova predstavitev zbirke.

O knjigi Rekvem pa se ni samo govorilo, ampak so obiskovalci lahko prisluhnili tudi recitalu poezije Ane Rostohar. Več pesmi iz njene knjige so recitali avtorica in člani literarnega kluba »Beno Zupančič« Stanka Macur pa je zapela nekaj pesmi članov tega kluba, ki jih je sama uglasbila. Na ta način nameravajo pesniško zbirko Ane Rostohar predstaviti še v Brežicah, Sevnici, Novem mestu, Ljubljani in drugih krajih v Sloveniji.

I. ZORAN

## V KRŠKEM APLAVZ ZA »POKOJNIKA«

KRŠKO — V Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja so minuli petek zvečer nastopili igralci kulturnega društva iz Mirne Peči z Nušičevo komedijo Pokojnik. Predstavo si je ogledalo okoli 100 obiskovalcev, ki so znali gostujoče amaterje nagraditi s priručnim aplavzom. To je bilo eno zadnjih gostovanj mirnopske gledališke skupine, saj bo menda nastopila le še v Domu španskih borcev v Ljubljani.

## Mirnski Žvižgavci igrajo »Muzikante«

Koštovo pravljico je z učenci 6. b OŠ Mirna naštudiral in režiral S. Peček

MIRNA — Igralska skupina Žvižgavci, ki jo sestavljajo učenci 6. b razreda tukajšnje osnovne šole, je naštudirala v verzih napisano pravljico igr Mirslava Košute z naslovom Štirje fantje muzikantje in se z njo prvič predstavila mirnskemu občinstvu že 7. marca, nato pa gostovala v Mokronogu. Igra, ki jo je domiselno režiral in sceno zasnoval Stane Peček, so obiskovalci v obeh kra-

• Vse predstave si je ogledal selektor in jih visoko ocenil, k sodelovanju na območno srečanje otroških in mladinskih gledaliških skupin za ljubljansko regijo pa je povabil tudi mlade Mirnčane.

jih sprejeli z velikim zanimanjem. Minuli petek so Žvižgavci z omenjenim Koštovim delom nastopili na 13. srečanju šolskih gledaliških skupin grosupeljske občine v Grosupljem, kjer so si obiskovalci lahko ogledali še predstave učencev osnovnih šol Stična, Šmarje Sap in Grosuplje. Skupine iz trebanjske občine že nekaj let zapovrstjo sodelujejo na revijah v sosednji grosupeljski občini, saj takšne prireditve ni niti v trebanjski občini niti v dolenski regiji.

## NOVA KNJIŽNA ZBIRKA

NOVO MESTO — Založniški svet Dolenjske založbe, ki mu predseduje Jure Perko, je na seji 22. marca sprejel na znanje, da se je založba organizacijsko vključila v Tiskarno Novo mesto, ne da bi njeno delo ob prenosu iz Dolenjskega muzeja v to delovno organizacijo kaj zastalo oziroma bilo moteno. Zatem so člani sveta potrdili program del za leto. Izšlo bo sedem knjig, od tega vse štiri načrtovane v zbirki Siga (Markelj, Lesar, Malavašič, F. Šali), Dolenjski zbornik, vodnik Po Žumberku in Gorjancih ter spomini Leona Štuklja Mojih sedem svetovnih tekmovalcev. Štukljeva knjiga bo izšla kot prvo delo nove knjižne zbirke Dolenjske založbe, ki bo imela naslov Naši olimpijci.

I. Z.



NAGRADA PEVCEM — Na fotografiji je predsednik pevskega zbora Slemena Branko Modic (levi), ki prevzema Urbanovo nagrado iz rok predsednika občinske skupščine Ribnica Franceta Lapajnet. (Foto: Primc)

## Slemencem Urbanova nagrada

Izročili so jim jo na slavnostni seji ribniške občinske skupščine, ki je bila v Sodražici

SODRAŽICA — Letošnje najvišje priznanje občine Ribnica, Urbanovo nagrado, je dobil pevski zbor Slemena iz Svetega Gregorja. V imenu zbora jo je na slavnostni seji občinske skupščine Ribnica, ki je bila 25. marca v Sodražici, prevzel predsednik zbora Branko Modic.

Pevski zbor Slemena obstaja od leta 1954. Letos slavi zbor 35-letnico nastopanja. Na leto imajo okoli deset javnih nastopov, redno so gostje na pevski reviji v Dolenji vasi.

Zbor vadi in vodi pevovodja Alojz Osvald iz Ribnice. Vaje imajo običajno le enkrat na teden, ker so pevci v glavnem zaposleni in imajo čas za vaje predvsem konec tedna.

# Ilustracija ni privesek knjige

V galeriji Posavskega muzeja razstavlja slikarka Kamila Volčanšek, brežiška rojakinja, ilustracije knjig, ki so izšle v zadnjih petih letih

BREŽICE — Na Slovenskem pa tudi drugod je bila knjižna ilustracija dolgo in vse do nedavnega obravnavana zgolj kot pojasnjevanje literarnega besedila z likovnimi sredstvi, kot likovna razlaga pesmi ali zgodbe, torej bolj kot nekakšen privesek knjižnega dela, ne pa kot likovno delo, ki lahko samostojno živi in jo lahko jemljemo tudi kot »pripovedovalko« literarne zgodbe brez besedila, ki jo je navdahnilo.

Seveda zmorejo samostojne likovne pripovedi le najboljši knjižni ilustratorji in med te prav gotovo sodi tudi akademska slikarka Kamila Volčanšek.

v Ljubljani živeča in delujoča brežiška rojakinja. Nič čudnega, saj je imela že na likovni akademiji najboljšo profesorje (Marko Šušteršič, Andrej Jemec, Janez Bernik), takšne, ki so razumeli njeno nagnjenost k omenjeni vrsti likovnega izražanja. Zato segajo začetki ilustratorske poti Kamile Volčanšek v čas, ko še ni končala študija.

V dobrem desetletju je Volčanškova ilustrirala veliko knjig, predvsem tistih, namenjenih mladim bralcem. Ilustracije je tudi velikokrat razstavljala. S samostojnimi razstavami knjižnih ilustracij se je predstavila doma in v tujini, dvakrat tudi rojakom v Posavju: leta 1983 v Brežicah in leto kasneje v

Krškem. Zdaj spet razstavlja v svojem rodnem mestu.

Razstava knjižnih ilustracij Kamile Volčanšek, ki so jo odprli v torko prejšnji teden v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah in bo na ogled do 9. aprila, obsega ilustracije štirinajstih knjig, ki so izšle od leta 1983 do lani. Volčanškova je opremila z ilustracijami dve Grafenauerjevi zbirki pesmi za otroke, Grimmove pravljice, Prešernovo Turjaško Rozamundo, antologijo jugoslovanske mladinske proze, ki jo je pod naslovom Od sna do zvezd izdal v dveh delih Univerzum, in druge knjige. S svojskim pristopom k likovni interpretaciji literarnih besedil je avtorica dosegla ne le veliko pripriljivost, zgovornost in mikavnost upodobitev literarnih motivov, ampak ji je tudi uspelo dvigniti ilustracijo na raven miniaturnega slikarstva.

I. Z.

## Zanemarjena zakladnica?

Belokranjska folklorja je bila včasih vzor Sloveniji, zdaj pa je obratno — ZKO spodbuja nov način dela

ČRNOMELJ — Bela krajina ima bogato folklorno zakladnico. V Sloveniji je najbujnejša pokrajina, ki bi premogla toliko pristnih ljudskih pesmi, plesov, običajev in obredov kot ta deželica med Kolpo in Gorjanci. Včasih je folklor tukaj cvetela in po skrbi zanjo je bila Bela krajina vzor ostali Sloveniji. Zdaj pa je, ugotavljajo, prav obratno.

Več značilnih znamenj je, ki opozarjajo, da v Beli krajini folklorja ni več to, kar je bila včasih. Črnomaljska ZKO zaskrbljena ugotavlja, da se je število folklornih skupin zmanjšalo, poleg tega pa je tudi resnično zagnanih skupin čedalje manj. Zdaj imajo v občini devet skupin odraslih, od katerih pa vse ne delujejo stalno. Marsikje se sestajajo le še enkrat do dvakrat na leto, kar je mnogo premalo, zato so razumljivo, kvalitetno nazadovale.

Pri ZKO so že v minulemu obdobju naredili marsikaj, da folklore kot plemenite ljudske dejavnosti ne bi samo ohranili v stanju, v kakršnem se je znašla, makaj bi jo tudi nadalje razvijali, in to ob uporabi izsledkov raziskovalnega dela na tem področju. Razvoj in kvaliteta dela, k čemur težijo, pa sta možna le, če se bodo vpregli za to usposobljeni ljudje. Prav zato so v Črnomlju v zadnjih letih izvedli vrsto seminarjev, predvsem za vodje folklornih skupin, nekaj ljudi pa so poslali tudi na republiške seminarje. Veliko pozornost posvečajo mladim, zato ni naključje, da so v zadnjem času napredovale zlasti skupine, ki delujejo na nekaterih osnovnih šolah.

Spodbujajo tudi raziskovalno delo. Dr. Marija Makarovič je že pred tremi leti začela raziskovati belokranjske

## 6. SREČANJE OTROŠKIH FOLKLORNIH SKUPIN

VINICA — V tukajšnjem kulturnem domu bo v nedeljo, 2. aprila, že 6. srečanje otroških folklornih skupin Bele krajine. Tradicionalna prireditev, ki jo pripravlja občinska ZKO Črnomelj, se bo začela ob 10. uri.

ljudske noše, prof. Julij Strajnar pa pripravlja publikacijo, v kateri bo predstavil posnetke ljudskih pesmi, kot so jih leta 1914 peli v Adleščih in na Preloki. Da bi spodbudili oživitve ljudskega petja, so lani prvič organizirali srečanje ljudskih pevcev in godcev.

I. ZORAN

# Nekaj o knjižnicah za podeželane

V novomeški občini nobena od sedmih delujočih krajevnih (ljudskih) knjižnic — tri so zaprte — ne izpolnjuje niti minimalnih standardov — Še dobro, da k bralcem (tudi v oddaljene kraje) redno prihaja bibliobus

NOVO MESTO — Kdaj so se dolenjski podeželani spoprijateljili s knjigo, je težko reči. Začetek njihovih prvih bralnih navad pa prav gotovo sega v prejšnja stoletja, do Trubarjevih časov. Izpričano je, da so takrat tudi (sicer redki) kmečki ljudje prebrali Dalmatino Biblijo in druge knjige naših protestantskih piscev. Bržkone tudi ali predvsem zato, ker so jim te knjige razlagale cerkvene in druge reči v jeziku, ki so ga sami govorili — slovenščini. Toda čeprav na Dolenjskem ni bilo nikoli ničlo številno tistih domov, kjer se je poleg drugega našla tudi knjiga, pa je pravo pot knjigi do ljudi in branju odprl šele razvoj šolstva. Javne knjižnice so se seveda pojavile kasneje.

V Novem mestu velja za predhodnika knjižničarjev knjižničar Friderik Tandler, ki je bralcem posojal svoje knjige še prej, preden je bila tu leta 1865 pri Narodni čitalnici ustanovljena prva javna knjižnica. Leta 1900 so svojo knjižnico ustanovili obrtniki v Kandiji, potem letu pa so se pojavile knjižnice v vseh večjih krajih zdajšnje novomeške občine. Knjižnice, ki se jih je takoj oprijelo ime ljudske, so delovale v okviru sokolskih ali prosvetnih društev in ni bilo malo krajev, ki so premgli po dve taki knjižnici.

Ljudske knjižnice, kakršne poznamo danes, imajo torej dolgo tradicijo in pestro zgodovino. Marsikaj se je spremenilo, odkar so bile ustanovljene, delujejo tudi v drugih prostorih, le njihovo glavno poslanstvo — izposoja knjig — je ostalo isto. Kar zadeva izpolnjevanje tega poslanstva, je treba povedati, da ga motijo številni problemi, najbolj pa pomanjkanje primerne prostora in opreme, kadrovske in druge težave, zlasti še pomanjkanje denarja za obnovo temeljnih knjižnih zalog v knjižnicah in za nabavo novih knjig.

Študijska knjižnica Mirana Jarca kot matična ustanova za področje knjižničarstva v novomeški občini ima na seznamu in na skrbi deset krajevnih ljudskih oziroma podeželskih knjižnic. Te so v Brusnicah, Dolenjskih Toplicah, na Dvoru, v Mirni Peči, na Otočcu, v Stopičah, Strazi, Šentjerneju, Škocjanu in Žužemberku. Vse ne delujejo, razloge za to pa smo že omenili. Lani so bile zaprte toplišča, dvorska in straška knjižnica, vseh preostalih sedem pa je bilo tedenske odp. tih 26,5 ure ali posamezna povprečno 3,8 ure. Nekatere knjižnice so bile odprte dvakrat, druge pa samo enkrat na teden, največkrat le ob nedeljah.

Skupna knjižna zaloga vseh odprtih knjižnic je znašala na začetku leta 1989 blizu 26.700 knjig. Nekaj nad 940 stalnih bralcev si je lani v teh knjižnicah na povprečno tri obiskih izposodilo okoli 4.700 knjig. Tako obisk kot tudi izposoja sta bila slaba, vendar pa so tudi za to razlogi. Poglejmo nekatere!

Glavni razlog je bržkone v tem, da nobena od ljudskih oziroma krajevnih knjižnic v občini ne izpolnjuje predpisanih normativov in standardov. Knjižna zaloga dosega komaj eno knjigo na prebivalca, poleg tega ni dotoka novih knjig, revij pa podeželske knjižnice sploh ne poznajo. Knjižnice imajo na voljo le tretjino potrebne prostora (sedem knjižnic vsega 194 kvadr. metrov), nobena nima čitalnice in tudi kadrovska zasedba je vse prej kot zadovoljiva. Res pa je, da so marsikje lahko srečni, da sploh imajo koga, ki je pripravljen delati ali zastopati ali za simbolično plačilo.

Šibka točka knjižnic je njihova neurejenost. Strokovno delo v njih se je začelo šele v zadnjem času, ko se je študijska knjižnica Mirana Jarca kadrovsko tako okrepila, da je lahko poslala na teren urejat te zadeve kvalificiranega človeka. Strokovni posegi

# kultura in izobraževanje

## Pesem mladih

Na občinski reviji nastopilo enajst šolskih zborov iz trebanjske občine

MOKRONOG — Na letošnji medobčinski reviji otroških in mladinskih pevskih zborov, ki bo to pomlad v Črnomlju, bosta iz trebanjske občine nastopila otroški zbor OŠ »Dr. Peter Držaj« iz Velikega Gabra (zborovodkinja Suzana Tratnik) in mlajši mladinski zbor OŠ Zapadnodolenjskega odreda iz Mirne (zborovodkinja Dušica Peček). Za sodelovanje na medobčinski reviji so ju izbrali po občinski reviji otroških in mladinskih zborov, ki je bila v torko prejšnji teden v Mokronogu. Na tej prireditvi, ki se je kot gost udeležil pevski zbor iz pobratene občine Velika Gorica na Hrvaškem, so poleg omenjenih zborov nastopili še: otroški zbori iz OŠ »Jože Slak-Silvo« iz Trebnjega, OŠ Jančka Mevžlja iz Mokronoga, OŠ dr. Pavla Lunačka iz Šentruperta, OŠ Zapadnodolenjskega odreda iz Mirne in iz trebanjske glasbene šole, mlajši mladinski zbori iz OŠ Jančka Mevžlja iz Mokronoga, OŠ »Jože Slak-Silvo« iz Trebnjega in OŠ »Dr. Peter Držaj« iz Velikega Gabra ter mladinski zbor, glasbene šole Trebnje.

# Pomembno poslanstvo muzejskega društva

Belokranjsko muzejsko društvo šteje okoli 200 članov — Uveljavlja se tudi z izdajanjem knjig

METLIKA — Izdaja knjige Jožeta Dularja Pomembni Belokranjci pomeni najpomembnejše dejanje Belokranjskega muzejskega društva v minulemu letu, so menili udeleženci nedavne letne skupščine tega društva. Na skupščini so se člani seznanili z opravljenim delom, sprejeli smernice za nadaljnje delovanje in izvolili novo vodstvo.

Belokranjsko muzejsko društvo se resda ne more pohvaliti s tako častitljivo starostjo kot denimo metliško gasilsko društvo, ki bo letos praznovalo 120-letnico ustanovitve, je pa pomembno zaradi nečesa drugega. Že v njego-

vem ustanovitvenem aktu iz leta 1949 namreč piše, da društvo deluje na območju metliške in črnomaljske občine, ter je tudi danes med tistimi redkimi društvi, ki pokrivajo vso Belo krajino.

Muzejsko društvo ima sedež v Metliki, podružnici pa v Črnomlju in Sečmiču, kar mu olajšuje delovanje. Šteje okoli 200 članov, častna člana pa sta prof. Janko Jarc iz Novega mesta in prof. Jože Dular iz Metlike, ki je bil dolga leta tudi predsednik Belokranjskega muzejskega društva. Društvo zbira in organizirano povezuje občane in rojake obeh občin ter druge zainteresirane.

Društvo prireja za člane in druge obiskovalce poljudna in znanstvena predavanja, sodeluje pri odkrivanju spominskih obeležij pomembnih Belokranjcem in, kar je morda najpomembnejše, skrbi za izdajo poljudnih in znanstvenih publikacij, razglednic in drobne tiska. V zbirki Knjižnica Belokranjskega muzejskega društva je do zdaj izšlo že pet knjižic, poleg tega še pet izven te zbirke.

ANDREJA BRANCELJ

so bili opravljeni v Žužemberku, Škocjanu (kjer je knjižnica lani po večletnih pripravah spet začela delovati), pa v Mirni Peči in še kje, medtem ko strokovno urejanje knjižnice v Šentjerneju, kot največje ljudske oziroma krajevne knjižnice v novomeški občini, dokončujejo prav te dni.

V Birčni vasi, Šmarjeti, Šmarjeških Toplicah in v drugih krajih, ki nimajo knjižnice, se občasno ustavlja s knjigami naložen bibliobus. Potujoča knjižnica, ki jo predstavlja to vozilo, pa dopolnjuje branje tudi v krajih, kjer take knjižnice so. Nasploh je knjižnična mreža, ki jo s križarjenjem po novomeški občini »spleta« bibliobus, nepogrešljiva.

Leta 1987 je imel bibliobus na 16 progah kar 43 postajališč, kjer so bralci lahko vračali prebrane in si izposojali nove knjige. 15 postajališč je bilo v mestnih in primestnih delovnih organizacijah, 28 pa v krajevnih skupnostih. Celo v najbolj oddaljene kraje, kot so Uršna sela, Prevole, Ajdovec, Lipovec, Podgrad in drugi, je vozil bibliobus in širil bralno kulturo.

V več letih, odkar so ustanovili potujočo knjižnico, se je pokazalo, da bibliobus lahko odlično nadomesti ljudsko knjižnico, še posebej, če se leta nenehno ubada s težavami. Hkrati ko to s knjigami naloženo vozilo križari po dolgem in počez po prostorni občini, pa tudi bliži zelo slabo stanje, ki se na področju knjižničarstva kaže pri osnovni preskrbi s sodobno, živo, aktualno leposlovno in strokovno ali poljudnoznanstveno knjigo.

I. ZORAN

ODDIH ZA UPOKOJENCE

KOČEVJE — Prizadevno društvo upokojencev je te dni obvestilo člane med drugim tudi o tem, da lahko letujejo v upokojenskem počitniškem domu v Izoli. Cena dnevnega penziona je znana le za april in znaša 62.000 din, pri čemer je regres za upokojenje najmanj 4.500 din. Vsak, kdor namerava letovati v tem domu, mora svojo željo javiti društvu upokojencev najmanj dva meseca pred nastopom letovanja. Letovanje lahko upokojenec odpove najmanj 14 dni pred nastopom, vendar dobi v tem primeru vrnjeno polovico vplačane akontacije, ki znaša 100.000 din. »Vso akontacijo pa vrnejo le v primeru smrti ali hospitalizacije v bolnici, kar pa mora biti dokazano z uradnim dokumentom.« je zapisano v obvestilu.

P-C

V ŠENTJANŽU OB 8. MARCU

Društvo prijateljev mladine v Šentjanžu že vrsto let organizira srečanje žena in deklet ob njihovem prazniku. Pionirji OŠ vedno z veseljem pripravijo prisrčen kulturni program. Tudi letos je bilo tako, a vendar malo drugače. Članice DPM so se odločile, da bodo zbirale prostovoljne prispevke za nabavo inkubatorjev. Da je še dovolj dobre volje med našimi krajkankami, se je izkazalo pri preštevjanju samoprispevanega denarja. Zbrale smo 45 starih milijonov. Ni še zamrlo toplo človeško razumevanje za pomoč najmlajšim, komaj rojenim otrokom, ki brez dragega medicinskega aparata ne bi bili sposobni za življenje. Zato se članice odbora DPM Šentjanž zahvaljujemo vsem, ki se odzvale vabilu za samoprispevke.

Odbor DPM Šentjanž

HVALA ZA POMOČ

Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih Novo mesto se iskreno zahvaljuje Mariji Šali iz Novega mesta, ki je naši organizaciji namesto cvetja na grob pokojnega Juvana iz Vač poklonila 50.000 din, in Mariji Mlakar iz Krškega, ki je poklonila 15.000 din kot pomoč slepim in slabovidnim.

Predsednik: JOŽE ZUPANC

SPET JAVNA SKRIVNOST

KOČEVJE — Že ob zadnjih volitvah smo opozorili, da v kočevski občini ni bilo poskrbljeno, da bi volilci lahko res tajno glasovali. Nikjer namreč ni bilo kabina za volilce, kjer bi vsak svojo volilno dolžnost opravil tajno in neovirano. Običajno je bilo pripravljeno za glasovanje več miz sredi volišča, tako da je vsak imel pregled nad volilci in je lahko preko hrbita videl, kako glasuje. To pa ni bila le kočevska posebnost, saj smo na posnetkih televizije videli, da so tako glasovali tudi drugod po Sloveniji. Pred vrati so nove volitve, pri odgovornih smo povprašali, kako bo zdaj poskrbljeno za tajnost. Odgovor je bil, da bo podobno, kot je bilo pri vseh dosedanjih volitvah. Torej ni nihče ničesar ukrenil.

- S citati iz Marxa je ubranil svoj kapital. (Kadmus)
- V Jugoslaviji nismo nikoli gradili socialističnega sistema, marveč nekakšen antikapitalistični projekt. (Branko Greganović)

Še o cerkvi sv. Duha

Dopolnilo odgovora, objavljenega 20. okt. 1988

Pred meseci, natančneje 20. oktobra 1988, sem v članku o urejanju cerkve sv. Duha v Črnomlju navedla napačne podatke o njenem lastništvu v dobri veri, da so pravilni, a se je izkazalo, da niso. Zato podatke o lastništvu dopolnjujem z naslednjim:

Cerkev je bila ob koncu prejšnjega stoletja last nemškega viteškega reda. Ta jo leta 1866 prodal tedanji mestni občini in jo leta 1908 od nje ponovno odkupil za 3.000 kron. Med leti 1919 in 1939 je bil nad cerkvijo uveden nadzor in sekvestracija na podlagi odloka deželne vlade za Slovenijo zaradi domneve, da se hočejo lastniki odtegniti plačilu davkov.

Po sklepu okrajnega sodišča v Metliki z dne 29. 7. 1955 je cerkev prešla v splošno ljudsko premoženje. Osnova za izdajo tega sklepa je bila sodba okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 19. 7. 1949, s katero je bila med drugim izrečena tudi naslednja kazen: »Izreče se zaplemba celotnega premoženja križevniškega reda province Slovenije s sedežem v Ljubljani, zlasti nepremičnin vl. št. 16, 465 k.o. Gradiško predmestje, 160 k.o. Krakovsko predmestje, 335 k.o. mesta Ljubljana, 750, 1019 k.o. Črnomelj, 483 k.o. Loka, 1469, 1479 k.o. Metlika, 371, 382 k.o. Dobravnice, 486 k.o. Grabrovec, 206 Rosalnica, 579 in 711 k.o. Lokvice, bodisi da so ta zemljišča ali druga, ki tu niso navedena, vključena na ime nemškega križarskega reda ali pa so vključena na kako drugo ime, katerega pa uporabljati in upravljati

Marsikje na svetu čas stoji

Pismo iz Amerike

Iz San Franciscia je v uredništvo Dolenjskega lista prispelo pismo Jožeta Udovča, v katerem avtor ocenjuje časopis. »Moje mnenje je, da je Dolenjski list zelo dober časopis, čudim se, da dobim tako veliko za tako malo denarja. Dolenjski list mora imeti že dobro organizacijo.« meni Jože Udovč. Glede finančne krize v Sloveniji, o kateri bere, pravi, da bi morali ljudje iz te republike pogledati malo po svetu in bi videli, da v Sloveniji ni krize. Po njegovem mnenju je bolj prav ravnati se po vprašanju »kaj jaz lahko naredim za Slovenijo?«, kakor pa gledati, »kaj bo Slovenija zame naredila.« Jože Udovč primerja Jordanijo in Slovenijo. O prvi pravi, da njeni prebivalci »v dva tisoč letih niso toliko napredovali kot naša Slovenija v 50 letih«. Udovč ugotavlja, da v več delih sveta čas stoji, in sicer zato, »ker si ljudje rečejo, kar je bilo dobro za mojega očeta, je dobro tudi zame«. V pismu omenja tožbo, v kateri je bil govor o pasjem ugrizu. Advokat je obtoženega Slovenca vprašal, zakaj je psa z vilami — zabodel. Pes me je grizel, je bil odgovor. Advokat pa je gnal svojo, zakaj ni obtoženi psa dregnil z drugim koncem vil in ne z roglij. »Zakaj pa ni pes mene z drugim koncem?« se je odrezal možak. Nauk te zgodbe je, kot pravi Jože Udovč: znajti se je treba.

Kot pravi avtor prijaznega pisma, naj bi Dolenjski list več pisal o slabih lastnostih alkohola. V časopisu naj bi več pisali tudi o tem, kako trdo in pametno se mora delati v kapitalističnih državah.

Zahtevali smo obrambo pravice

Iz pripomb k pismu s tem naslovom: (DL 23. marca): »V veliki zmoti ste, če mislite, da sem zoper Odborovo zavzemanje za človekove pravice«

Spoštovani Daniel Brezovar, dovolite, da Vas vikam, ker Vas v resnici niti ne poznam, kaj šele da bi si bila bližja, pa bi si zato smel in mogel privoščiti tikanja. Obžalujem. Seveda sem se trudil v občinski konferenci SZDL izvedeti ime vodje Pododbora in naslov ali prigrasno mesto Pododbora, pa mi ni uspelo. Tudi to obžalujem. Mi ne verjamete, da je vse to res? Res bi obžaloval, če mi ne bi vrtele. No, prepričajte se pri predsedniku občinske konference SZDL. On je poštnjak!

V odgovoru, v katerem se trudite pojasniti, kaj ste pravzaprav člani kolegija Pododbora za varstvo človekovih pravic za Dolenjsko in Belo krajino hoteli doseči s pismom (zahtevkom), s katerim ste se obrnili na skupine delegatov od Kolpe do Save, pravite, zgodbeno povedano, »da ste zahtevali samo obrambo pravice.« Cenim vsebino pri-

zadevanj Bavčarjevega Odbora in Pododbora na našem terenu, se pravi zavzemanje za človekove pravice, kar vse ima globlji pomen in širši namen, kakor pa zgolj le-to ometi ali zaščiti pred krivico.

V zvezi s tem ne delajte krivice delegatov skupščine SR Slovenije — tudi tem iz Dolenjske in Bele krajine ne! V odgovoru Bojani Finku, objavljenem v prejšnji številki Dolenjskega lista, ki je dobil mesto tik pod Vašim pisanjem, ste lahko prebrali, kako so se tudi delegati delegatskih skupin za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje izrekli za resnico, pravico in demokracijo. Torej, zakaj in v imenu koga, spoštovani Brezovar, bi želeli delegati skupine ali jaz osebno diskvalificirati ljudi iz Pododbora? Zakaj naj bi, recimo, šel v polemiko z vašimi stališči, če se po bistvu in možno tudi po vsebini stališča prej omenjenih delegatskih skupin od vaših bistveno ne

razlikujejo. Mar res ne uvidite, da so se naši delegati skupaj z drugimi v skupščini SRS zavzemali za svobodo »štirih ljudi« in za temeljito radikalno oceno in kritiko povelja v točkah ali vsebinah, kjer je oboje upravičeno in nujno, in prav tako za vsestransko analizo okoliščin, v katerih je do povelja prišlo? Ne cenil bi Vas, če bi to spet prezrili ali spregledali. Zato, prosim, nikar ne očitajte delegatskim skupinam ali meni, da ne znamo svobodno in pošteno misliti in delati, zlasti pa ne namiguje, da smo žrtve nekakšne »uradne slovenske partijske politike«, čeprav se je tudi ta v obrambi štirih in demokracije na Slovenskem kar dobro odrezala. Sem in smo člani delegatskih skupin, v katerih želimo odprto delati; prislunhiti vsakomur, sodelovati z vsemi, ki si tega želijo, vendar ne biti komurkoli »pokorni« razen skupščinam, ki so nas izvolile. Spoštovani Brezovar, po vsem tem boste le morali spoznati, da pri vsej stvari, zavoljo katere pretakamo besede, vendarle ne gre za nasprotujočo si različnost prizadevanj skupin delegatov in Pododbora, pač pa zgolj za spornost odnosa med temi skupinami in Podobrom; in le o tem sem ves čas pisal in razmišljal na temo o pluralistični demokraciji. Spoštovani Brezovar, prav zaradi »obrambe človeka in pravice, da ta človek sam odloča, kako bo mislil, delal in živel«, za kar trdite, da se osebno in kolektivno zavzemam — ne bi rad dvomil o tem — sem in ostanem zvest prepričanju in stališču, da nihče nima pravice od drugega zahtevati ali od druge skupine terjati, kako naj misli in dela. Vidite, osebno sem se upr takšnemu stilu in odnosu, ki ste ga v Podoboru izpovedali z glagolom »zahtevamo«, ne nazadnje tudi zavoljo obrambe moje osebne svobode. Tudi jaz sem človek, ki si želi sam odločati, kako bo mislil in delal, ne pa da mu kdorkoli to z zahtevo predpisuje! V veliki zmoti ste, če mislite, da sem zoper Odborovo zavzemanje za človekove pravice. Osebno sem bil in sem vedno na strani ponižanih in razžaljenih, kakor se temu reče, še celo takrat, kadar takšne konkretne usode vendarle niso povsem nadožljne ovčke. Pa pustiva slednje, a kdor me pozna, ve, kako sem se javno in neizprosno zavzemal za takšne usode, ki jih je po krivem pestila pravica močnejšega (zadeva V. Seničar, R. Stopar, M. Bajrič itd.).

In zdaj še dve besedi k mastno zapisanemu »izobesku«, ki se mi zdi kakor sramotilni plakat na prsih preganjanega človeka; a vem, da je le uredniško opozorilo, da ne bi pozabil odgovoriti in pojasniti, kako sem sploh mogel primerjati zahtevo kolegija Pododbora z zahtevami na mitingih. Na to me opominja tudi Bojan Fink. Ne tako, spoštovani Brezovar! Za nikakršno primerjanje ali enačenje ne gre! V članku »Smem upati na politično kulturo« govorim o uporabi glagola »zahtevamo«, ki ga je zadnje čase, kakor trdim, »tako pogosto slišati na manipuliranih mitingih, shodih, ki se poskušajo udomačiti tudi v segmentih novomeške mladinske in alternativne upravičene dušebrižniške prakse omenjenega pododbora...« Torej, mar ni jasno zapisano, da gre na eni strani za manipulativne mitinge in na drugi, se pravi v navedbi Pododbora, za pozitivno skrb in prizadevanje, ali, če hočete: upravičeno dušebrižniško prakso? Menda mi ne boste gledali pod prste tudi pri izbiri in uporabi besed? Saj se vendar upravičeno zavzemate za duše štirih in še za kaj več! Lepo Vas prosim, Brezovar, opozarjam zgolj na uporabo glagola, ki je navzoč tako pri negativni kakor tudi pri pozitivni družbeni praksi, pa se v zvezi s tem zavzemam, da bi ga vsaj pri pozitivnih prizadevanjih, v prizadevanjih za svobodo osebe in za demokracijo v odnosih ne bi bilo. In pri tem vztrajam, ne le zaradi moje ampak tudi Vaše svobode, spoštovani Brezovar! O tej zadevi, vsaj kar se mene tiče, niti erke več!

FRANCI ŠALI

Sporočilo Pododbora

Kolegij Pododbora za varstvo človekovih pravic za Dolenjsko in Belo krajino je na seji 27. marca v prostorih OK ZSMS Novo mesto obravnaval časopisno polemiko v Dolenjskem listu v zvezi s svojim prvim sporočilom (objavljenim v DL št. 8, 23. 2. 1989) in sprejel naslednjo izjavo:

1. Kolegij Pododbora je kot pooblaščen predstavnik enega dela javnosti zahteval od skupine delegatov, da pri obravnavi poročila republiške skupščinske komisije upošteva tudi stališča dela javnosti, ki jo predstavlja Pododbor. Pri tem se je in se kolegij zaveda, da so lahko na skupino delegatov prihajale različ-

ne zahteve, prošnje, pobude, predlogi, navseti, ki naj bi jih naši delegati upoštevali pri svoji odločitvi o glasovanju v republiški skupščini. Menimo, da zgolj s formulacijo naših stališč v obliki zahteve ni bila kršena demokratičnost delegatskega postopka in se zato od te formulacije ne distanciramo.

2. Odločno pa se distanciramo od podtikanj v javnosti, ki želijo diskreditirati dejavnost Pododbora in njegovih članov, katerih osovni cilj se naprej ostaja razrešitev procesa proti četverici.

Kolegij Pododbora za varstvo človekovih pravic za Dolenjsko in Belo krajino

Kdo manipulira pravzaprav?

Notica v Sevniških paberkih (DL, 16. marca 1989) kot primer, kako se da na majhnem prostoru napisati kopico neresnic in približnih kvalifikacij

Zdavnaj sem se odločil, da ne bom več odgovarjal na (pogosto tudi nesmiselne) napade, ki sem jim izpostavljen v nekaterih slovenskih listih. Toda tokrat ne morem molčati, in sicer iz dveh razlogov:

1. Dolenjski list berem bolj ali manj redno že deset let. Zelo spoštujem njegovo informativnost, jasnost stališč, prevladujočo objektivnost in umirjenost, kar niso pogosti primeri v teh zavrelih in evforičnih časih. Seveda sem naletel in tudi zdaj naletim v Dolenjskem listu na članke, s katerimi se ne strinjam, vendar to ni vzrok za prekinitve komunikacije med nekimi listom in njegovim bralcem. Nasprotno!

2. V »Dolenjcu« z dne 16. marca tega leta je bila v rubriki Sevniški paberki objavljena notica z naslovom »Indoktrinacija«, v kateri je nepodpisani avtor s presenetljivo lahkotnostjo na majhnem prostoru izrekel (napisal) kopico neresnic in približnih kvalifikacij. Zaradi tega vas prosim za strpnost glede dolžine mojega reagiranja, ker je nekatera dejstva potrebno pojasniti in razložiti tudi zaradi bralcev, čeprav tudi — dovolite mi nekoliko subjektivnosti — zaradi sredine, kjer živim in, predvsem, s katero nisem imel neprijetnih izkušenj.

Ker v omenjeni notici niso zapisana različna mnenja (za katera imamo vsi pravico!), ampak so v njej »zapisane« laži in ugižbanja, moram svojega nepodpisanelega kolega (in someščana) naprej

spomniti na prvo pravilo novinarstva: najprej dejstva in potem drugo! Dejstva pa so:

a) Prispevek iz Sevniške Jutrjanke je bil objavljen v Tretjem dnevniku Televizije Beograd v nedeljo, 12. marca letos. Ta dnevnik oddajajo za vse srbovško področje in bi ga kolega N. N. lahko videl, če bi le vključil kanal TV Zagreb. Če mu je bilo do resnice in če mu je profesionalna odgovornost močnejša stran, bi bil lahko obrnil moje telefonsko številko. Za to je imel na razpolago celo tri dni (ker je bilo urejanje Dolenjskega lista, predpostavljam, zaključeno šele 15. marca).

b) Dopisniku N. N. iz Sevnice je bila ta neresnica premalo in je svojo notico »okrasil« tudi z drugimi nepotrebnimi in izmišljenimi trditvami. Človek pravi, da sem znan po tekstu »Kaj muči Slovenec« (pravi naslov tega teksta pa se glasi »Kaj muči nekatere Slovence« in to je nekaj drugega mar ne?) ter da sem v zadnjem času »znan« po »veleumni« sintagmi »homogenizirani deželani«. To pa ni moja sintagma! Jaz sem v enem od tekstov napisal »homogenizirani deželaši«, toda to je zopet nekaj bistveno drugega, kakor sta nekaj drugega različna pojma »politik« in »politikant«. Pod pojmom »deželaši« je razumeti vse Slovence, oziroma vse prebivalce Slovenije, med katere štejem tudi sebe! »Deželaštvo« je, vsaj po mojem, nekaj drugega (nekaj kot populizem, maspok itd.). »Deželaši« so zame tisti, ki, kakor bi rekel tudi Cankar, želijo zaslužiti čimveč za sebe na račun rodoljubja lastnega naroda...

c) Kolega N. N. ironično zapaža, da sem »zaprisežen oboževalec ljudi na sončni strani Alp«. To ironijo puščam njegovim dušim. Jaz samo vem — in naj on dokaže nasprotno — da nikdar niti z eno besedo ali stavkom o slovenskem narodu nisem rekel kaj grdega ali žaljivega. Če se ta narod (kot tudi srbski na-

rod v zadnjem času) v večini brezpojno identificira s svojim vodstvom — nimam jaz nič proti: to je njegova pravica. Vendar to me ne obvezuje, da bi o politiki slovenskega vodstva ne smel imeti svojega, drugačnega mnenja. Te pravice ne oporekam niti drugim, ki drugače kot jaz mislijo o »mojem« vodstvu, bolje povedano, o »mojih« vodstvih. In dobro je, da je tako. Ker so v zgodovini številni primeri napačne identifikacije z raznimi voditelji in vodstvi. Kar zadeva mene osebno, bi mi bilo ljubše, da bi se ob koncu pokazalo, da sem bil jaz kot posameznik v zmoti in da so imeli prav cel narodi.

d) Predpostavljam, da moj kolega N. N. redno spremlja informativne oddaje Televizije Beograd (mogoče ima svoj zasebni satelit!) ter da redno in pazljivo bere »Politiko«. Ker je tako dobro informiran, zagotovo ve, da je Televizija Beograd objavila celoten potek zborovanja v Cankarjevem domu, in to z ustreznim, strokovnim prevodom. Če on misli, da bi TVB tudi v vsaki naslednji priložnosti, kadar se »vrača« k zborovanju (v ZIP-u, Dnevniku itd.) morala ponavljati njegov integralni tok, potem moram povedati, da se ne razume niti v zakone televizijskega medija in bojim se, niti v zakone »navadnega« novinarstva. Pa še nekaj: moj dobro poučen, a nepodpisani kolega zagotovo kot redni gledalec TV Beograd ve, da je ta televizijska hiša od prvega dne — z intervjuji, anketami, posebnimi prispevki in komentarji — bila energično proti bojkotu slovenskega blaga oziroma mešanju politike z ekonomijo. Temu namenu je služil tudi moj prispevek iz sevniške Jutrjanke.

Zdaj pa, dragi kolegi in dragi bralci »Dolenjca«, sami ocenite, kdo je indoktriniran in na koga se pravzaprav naša notica v rubriki Sevniški paberki. KRSTE BIJELIĆ novinar Televizije Beograd Sevnica-Bošanj

UKC Ljubljana zdravi na visoki ravni

Pismo iz ZR Nemčije

Večkrat smo že brali, v kakšnih finančnih težavah je naše zdravstvo, za ljubljanski univerzitetni klinični center pa je bilo celo rečeno, da bo doživel finančni polom. Težav gotovo ne povzročajo osebni dohodki zdravstvenih delavcev, ki so občutno preniženi, poleg tega pa tudi veliko nižji kot na Zahodu, pač pa nezadovoljiv odnos naše družbe do zdravstva. Čudno se mi zdi, da ni bilo nikoli finančnih problemov, ko je bilo treba organizirati univerzitetno, olimpiade, niti ni nikoli zmanjkalo denarja za mitinge. Brez dvoma je naše zdravstvo preobremenjeno z birokracijo, vendar to ni poglavitni vzrok za težave.

Moj sosed Edi Božičnik, ki že več kot 20 let živi in dela v Nemčiji, je bil lansko pomlad na krajšem dopustu v domovini. Po nekaj dneh je začutil hude bolečine. Bilo je vse huje, zato sta se z ženo 5. aprila 1988 hotela vrniti k svojemu zdravniku v Nürnbergu. Zaradi bolečin pa se je moral zateči v ljubljanski UKC, kjer so ga takoj operirali. 18. aprila je nemško socialno zavarovanje poslalo ponj helikopter. Nadaljnje zdravljenje je potekalo v Nürnbergu.

V maju 1988 mi je Božičnik pisal: »Iskreno moram priznati, da je zdravljenje v UKC v Ljubljani na vrhunski ravni, posebno če primerjam naše zdravstvo z nemškimi, ki imajo na voljo neprimerno več zdravil in pripomočkov (da o plačilih govorimo!) kot naši v Jugoslaviji. Takšne skrbi in nege, kakršno so mi v Ljubljani nudili dr. Repše, dr. Jelenc, dr. Gabrič, ki me je operiral zaradi vnetja trebušne slinavke, medicinske sestre in drugo osebe v UKC, v Nemčiji nisem doživel, čeprav se tudi tam nimam kaj pritoževati.«

Tako mi je pisal moj sosed — zdomec. Veliko pohvalnih besed o naših zdravstvenih usodi in izrekli tudi prijatelji paraplegiki, ki so bili deležni nesebične skrbi in nege v UKC Ljubljana in v novomeški bolnici. F. DERGANČ

Pomoč staršem

Uspel seminar društva za pomoč duševno prizadetim

ČRNO MELJ — Društvo za pomoč duševno prizadetim za Belo krajino je pred kratkim pripravilo na Polževem vikend seminar za starše, ki imajo duševno prizadete otroke. Seminarja se je udeležilo 10 družin in je bil namenjen predvsem staršem, ki se še niso mogli popolnoma sprijazniti z dejstvom, da je njihov otrok drugačen.

Za belokranjsko društvo je bilo to prvo tovrsto srečanje, katerega namen je bil tudi, da si starši med seboj izmenjajo izkušnje. Cilj je bil v veliki meri dosežen. Vendar pa to ni bilo le strokovno srečanje, ampak tudi družabno, s čimer so starši dokazali, da lahko tudi oni kljub velikemu odrekanju kdaj normalno živijo in se pozabavajo. Pripravili so tudi tombolo, dobitke pa so podelile številne dolenjske delovne organizacije in zasebniki. Društvo za pomoč duševno prizadetim za Belo krajino se vsem najlepše zahvaljuje, predvsem pa Sonji Sikoni, Mikložu Pavlu, Janiju Štepanu, Branku Čuligu, Vidi Kobe, Miletu Vignjeviču, trgovini Valentinu ter humoristi Toniju Gasperču in harmonikarju Robiju Mikičiču, ki sta poskrbela za dobro voljo.

M. B-J

Počakaj malo, Jože ...

Jože z Brega pri Ribnici vznemirja vaščane



20. SEKANJE PIRHOV — Ena lepih tradicij, ki ohranja velikonočno izročilo in vzušuje v starem mestnem jedru Sevnice, je tudi sekanje pirhov. Na velikonočno nedeljo dopoldne so se na Glavnem trgu srečali številni Sevnčani, mnogi med njimi uspešni poslovneži in gospodarstveniki, tokrat z novimi kovanci po 50 din v roki. Z razdalje treh korakov je sleherni izmed trideseterice skušal zalučati, žal, prelahek dinarski kovancec v pisnico. Od 10 metrov v dveh serijah je bil s štirimi zadetki najuspešnejši edini srednješolec Matija Maurer in tako za en uspešen tem prehitel očeta, enega organizatorjev srečanja Jožeta Maurerja. (Foto: P. Perc)

Resnična zgodba o upokojencu Jožetu H., ki se je usidral v vasi Breg pri Ribnici, kaže, da lahko posameznik s svojo bojevitostjo leta vznemirja sosede in da je lahko sosedu volk. Omenjeni upokojeni 60-letnik je kot stalni gost gostilne dostikrat »nabit« z maligani. V pogovorih o sedanjih razmerah v državi pravi, da bo najprej »mahnil« soseda, ker je ta Srb, potem pa vse druge južnjake, ki žive v vasi. Dostikrat »kupi« po gostilnanih pištolo, puške in brozostrelke in se, kot pravi, pripravja za »cajt-not«. Ko razgraja v sosesčini in je »dobre volje«, je najbojevitvejši. Takrat grozi, da bo razstrelil in zažgal sosedovo hišo, skedenj. Njegova »žrtev« je najbližnji sosed, Srb, znan po mirnosti in poštenju in zelo cenjen v vasi in okolici.

Jože H. je pred koncem lanskega leta v sosedovem dvorišču pustil kuverto in v njej štiri kamne, k temu pa je napisal žaljive nacionalistične besede. To žaljivo pismo je precej

vznemirilo soseda, ostale krajanje drugih narodnosti in tudi druge krajanje, saj se je kmalu razvedelo o Jožetovi provokaciji. O tem so hitro zvedeli tudi novinarji in to poročali, kar je precej odmevalo tudi zunaj meja Slovenije. Kljub sproženim ustreznim uradnim postopkom gre Jože v tem svojem početju naprej. To je med drugim dokazal s svojevrstno »čestitko«, ki jo je garniral sosedu za novo leto.

Kje so meje takim provokacijam in doklejo Jože H. maltretiral soseda in njegovo družino? Vsi, ki Jožeta poznajo, sprašujejo, zakaj ta oseba že leta dela tak cirkus v vasi, kjer drugi ljudje živijo v sožitju in se spoštujejo. Mnogi se sprašujejo, če za tega nasilneža ne veljajo zakoni in če mu ni dovolj, da je stalen gost pristojnih organov reda in miru. Ali misli Jože H. vse to početi še naprej ali pa bo morda le prislunhiti tisti narodni: »Počakaj malo, Jože iz Ribnice...«

S. N.



# Važno je, da vedo Avstrijci

Kdor je konec preteklega meseca na TV spremljal omizje pod naslovom Jedrski dogodki pod informacijsko varovalko, je lahko slišal inž. Jožeta Špilerja iz JE Krško, ki je dejal, da informativna služba pri njih obstaja, a še ni dokončno »ekipirana«. Ne bi hoteli natočevati, kot da gre v tem primeru za kakršne koli spore znotraj JE Krško, dejstvo pa je, da je že pred časom informativno službo zapustil edini novinar in pred kratkim še šefinja te službe.

Vendar bo najbolje, da pogledamo zgodovino gradnje našega prvega jedrskega objekta. Že v načrtih je bilo predvideno, pač v skladu z navadami v svetu, da bodo ob JE Krško zgradili informativni center. Tega centra do danes še niso zgradili, ker se je občina menda zavzela, naj bi bil tak center nekje v mestu. So pa zato organizirali informativno službo, ki je delovala v elektrarni, del informativne dejavnosti pa je deloval v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem. To je bilo vse skupaj precej bolj skromno, kot imajo to organizirano v JE Obirgheim v ZR Nemčiji, ki je resda prva jedrska elektrarna, zgrajena v tej državi, a sedaj samo ena izmed 20. Pa vendar je informativna služba kljub skromnim možnostim in majhnemu številu zaposlenih le delovala, tudi v prid obveščanja okoljskega prebivalstva.

Zdaj, ko v informativni službi JE Krško ni več ljudi, ki so s to dejavnostjo začeli, so nastopile težave. V času, ko je prišlo do pregrevanja Save, so si novinarji komaj izborili vstop v JE Krško, manjka pa jim tudi več drugih informacij o delovanju elektrarne. Zaradi tega se sicer ne bi kazalo pretirano razburjati, če bi ne obstajali načrti o razvoju informativne dejavnosti, ki so jih v JE Krško pripravili na več kot 30 tipkanih straneh in so te načrte odobrili tako v slovenskem kot v hrvaškem elektrogospodarstvu. V tem programu, ki je bil sprejet junija leta 1987, piše črno na belem, da bodo vzdrževali stalne stike z vsemi medijimi hišami v Sloveniji in Jugoslaviji, še posebej pa s predstavniki sredstev javnega obveščanja na lokalni ravni. Tam piše, naj bi te novinarje obveščali redno, in ne šele prek republiškega komiteja za informiranje, pripravljali zanje mesečne informacije, organizirali razgovore, pripravljali prispevke za popularizacijo jedrske tehnologije, vabili na pomembnejše dogodke v JE Krško itd.

in. V načrtu so zajete tudi ostale oblike informiranja javnosti, ustanov, krajevnih skupnosti itd.

• Vendar tega načrta v JE Krško ne izvajajo, ker so prepričani, da delajo dobro (tega nihče ne oporeka) in da je JE Krško elektroenergetski objekt kot vsak drug. To pa seveda ni res, v omenjenem omizju na TV je bil naveden podatek, da je v ZR Nemčiji odpor javnosti do jedrske energije precej manjši, odkar so okrepili in popestrili informativno dejavnost.

Obstaja torej dokaj utemeljena bojazn, da informativne službe v JE Krško sploh ne bodo okrepili, ampak jo bodo potihem razpustili. Si torej lahko privoščimo to razkošje, da bomo informacije za domače ljudi, ki žive v neposredni okolici elektrarne, kar ukinih, medtem ko bodo morali o vsakem dogodku še naprej vestno in sproti poročati republiko Avstriji? Če je tako in bo šel razvoj v tej smeri, potem z informiranjem v JE Krško res nekaj ni v redu.

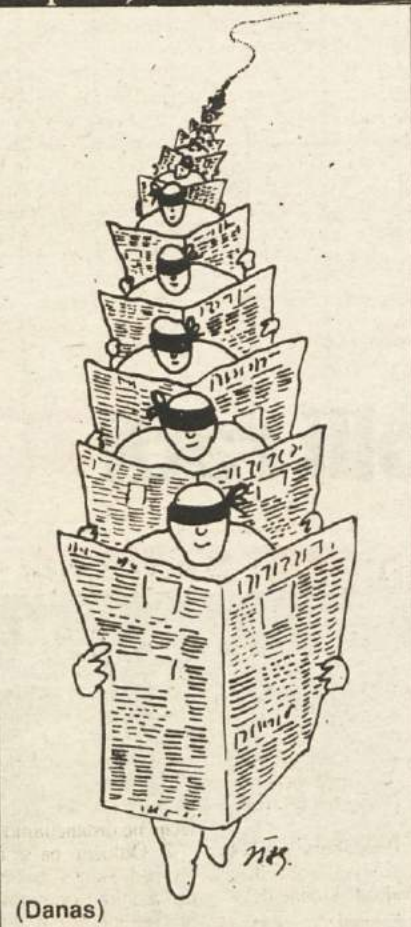
J. SIMČIČ

## Gre za denar in porazdelitev politične moči

Nenehno upadanje realnega osebne dohodka in s tem slabšanje položaja delavcev, ki jim visoka inflacija oz. nenehno naraščanje cen življenjskih potrebščin ogroža gnotni in socialni položaj, sta ob nezaupanju v samoupravne organe, vodstvo podjetja in oblastne organe med poglavitnimi vzroki za osem stavk, ki so se lani zgodile v sevniškem Betonu, Stilleusu, Kopitarni in Lisci. Pravzaprav so delavci Betona na gradbišču stavkali v letošnjem januarju že četrta. Ker pa je ta prekinitev dela tesno povezana s stavko iz srede decembra, ko so se menili, da bodo zahteve stavkajočih obravnavali na že sklicani seji delavskega sveta 6. januarja, smo to stavko uvrstili kar med lanske.

Neorganiziranost in spontanost stavk je pokazala, da delavci ne poznajo stavkovnih pravil. V takih razmerah pa seveda kulturne, demokratične, strpen in ustvarjalne dialog med stavkajočimi delavci, sindikatom in tistimi, ki so dolžni dajati odgovore, praviloma ni možen. Bistvena kvaliteta sevniških stavk je, da se poleg zahtev po povečanju plač, ki so zvečinoma le povod za stavko, dovolj odkrito izražajo globlji interesi, ki težijo k porazdelitvi

## Izposojena karikatura



(Danas)

politične moči v korist delavcev. To pa že pomeni klasičen boj delavcev za upravljanje s presežno vrednostjo.

Na dlani je, da stavke sevniških delavcev niso bile namenjene same sebi, temveč so skušali delavci ne le poglobiti sporna vprašanja, ampak tudi opozoriti nanje in pospešiti njihovo reševanje. Dejstvo pa je, da sindikat stoji še preveč ob strani oz. se vključuje prepozno, šele tedaj, ko se stavka že začne. To pa očitno pomeni, da sindikalne organizacije v podjetjih še zdaleč niso samostojne in da so marsikje še preveč pod vplivom vodilnih delavcev. Jasno je, da ti ne bodo spodbujali delavcev, naj izrazijo svoje nezadovoljstvo s stavko, ampak skušajo zapleza zgladih, jih utišati, da ne bi sramota, kar stavka za nekatere vodilne gospodarstvenike še vedno je, prodrla izven tovarniških ploiev.

• Čeprav v sevniškem občinskem sindikalnem svetu menijo, da ni sprejemljivo ugotavljanje odgovornosti delavcev, ki so stavkali, so se vendarle soočili s pomembnimi primeri različnih pritiskov na delavce, bodisi s strani delavcev, ki niso stavkali, ali pa vodilnih. Ob prvi stavki v največjem sevniškem kolektivu, Konfekciji Lisca, je zadnje dni vzbudila precej polemik kritika predsednika sindikata skupnih služb Lisce, ki ji je ta v glasilu Lisce naslovil na občinski svet ZSS. Slednji je po njegovem mnenju v decembrski stavki odigral negativno vlogo. Tako stališče moža, ki je hkrati podpredsednik konference osnovnih organizacij sindikata Lisce, pa skrbi tako predsednico stavkovnega odbora kakor tudi občinski sindikalni svet. Tega dvojnega sindikalnega funkcionarja namreč ni bilo blizu pri stavki, zato njegove zapoznele kritike ocenjujejo kot neutemeljene in zlonamerne. Sicer pa bodo svoje povedali še drugi delavci Lisce.

P. PERC

## Nevednost dela hudo kri

Melioracija polj v okolici Nerajca v draga tuški krajevni skupnosti se vleče že od leta 1987, ko so bili izdelani projekti za ta dela. Pri projektih pa se je melioracija tudi končala. Razumljivo je, da so tamkajšnji ljudje že nestrpni, kaj bo z njihovimi polji, toliko bolj, ker je prav območje okrog Dragatusa za kmetijstvo eno najpomembnejših v črnomaljski občini. Razpoloženje pa se je še poslabšalo zadnje dni, ko so sprejeli v obravnavo izhodišča za razvoj občine Črnomelj v letošnjem letu, v katerih je Nerajec med agromelioracijami na zadnjem, četrtem mestu.

Drži sicer, kot pojasnjujejo v črnomaljski kmetijski zadrugi, da so polja okrog Nerajca hoteli najprej hidromeliorirati in so za to poseg tudi pripravili projekte. Toda zataknilo se je pri območni vodni skupnosti, ki bi morala meliorirati Lahinjo in Nerajčico, a se tega ni upala opraviiti. Vprašanje je tudi, če bi bil ta poseg z ekonomskega vidika upravičen. Zato so hidromelioracijo prekrstili v agromelioracijo, ki pa po besedah predstavnika kmetijske zadruge tudi ni tako nedolžna. Območje povirja Nerajčice in zgornjega toka Lahinje s pritoki in okolico, kjer naj bi opravili melioracijo, so namreč zaradi posebnih hidro-

loških, zooloških, kulturnih in krajskih vrednosti razglasili za krajinski park Lahinja. Toda postavlja se vprašanje, kaj so storili v kmetijski zadrugi od leta 1987, ko se je v planih pojavila melioracija Nerajec, oz. od januarja 1988, ko je bil sprejet odlok o krajinskem parku, do danes, konec marca. Očitno bolj malo, čeprav se izgovarjajo na Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, ki naj bi jim menda postavili pogoj: ali na Zavodu izdelamo konservatorska navodila ali pa ne boste začeli z agromelioracijo.

Resnica pa je nekoliko drugačna. Projektant namreč ne more izdelati projekta za melioracijo, dokler nima konservatorskih navodil Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Uradno vlogo za izdelavo teh navodil pa so na Zavodu dobili šele sredi marca letos. In četudi naravovarstveniki tega dela niso imeli v načrtu, se bodo potrudili, da bo narejeno že sredi aprila. Torej le dokaz več, da ni nikakor njihova krivda, če agromelioracija Nerajec še ni končana, ali vsaj začeta. Nasprotno, naravovarstveniki sicer zahtevajo, naj vsi upoštevajo odlok o parku, nikakor pa ne izključujejo agromelioracije, ki pa mora potekati seveda v skladu s konservatorskimi navodili. Ob tem se seveda razume, da ne bodo pustili posegati v naravna rezervata Nerajske in Lahinjske luge, jamo Djus s tipičnim kraškim poljem, jamo Glušenko in tja, kjer rastejo redke, že ogrožene slovenske rastline in gnezdiyo redki močvirski pičci. To pa ne pomeni, da ne bi mogli agromeliorirati številnih drugih polj, četudi sodijo v naravni park.

Kaj je potem vzrok, da se melioracija Nerajec toliko časa ni premaknila z mrte točke? Razlaga je le ena: v kmetijski zadrugi so si očitno predstavljali, da je v krajinskem parku, ki je pod spomeniškim varstvom, vse »zabetonirano«. Sele na pritisk tamkajšnjih ljudi, ki želijo čimbolj sodobno kmetovati, so se v zadrugi zopet prebudili.

• Če bi se takoj po sprejetju odloka o parku sestali n naravovarstveniki in sprejeli kompromis o melioraciji, bi bila polja danes že lahko meliorirana. Neodnost delavcev iz zadruge ali pa tudi neznanje o tem, kakšno pot ubrati, je pripeljalo do hude krvi v Dragatusu. Toda tudi tokrat se je pokazala belokranjska potrpežljivost. Prizadeti ljudje se namreč tolažijo z besedami: zamujenega ni še nič, samo da bo agromelioracija končno le stekla.

M. BEZEK-JAKŠE

# Lahko ponovimo »novomeško pomlad?«

Tiho in brez vsakršne slovesnosti gredo mimo nas obletnice dogodka, ki je v slovenski umetnosti in literaturi odjeknil in ostal zapisan kot »novomeška pomlad«, pomenil prelomnico v dolenskem in Slovenskem kulturnem življenju in do dna razburkal kulturno javnost.

V mislih imam veliko slikarsko razstavo, odprto od 26. septembra do 11. oktobra 1920 v salonu takratne Windscherjeve gostilne v Kandiji, in spremljajoče literarne in glasbene nastope na obeh straneh Krke. Vse te prireditve je organiziral Klub dolenskih visokošolcev, ki je bil levo orientiran, večina njegovih članov pa je imela za seboj težka vojna leta na bojiščih. Topovi prve svetovne vojne so utihnili, Evropa pa se ni mogla umiriti. Glas prizadetih, ki niso videli nikaršnega smisla v sicer že končani moriji, je postal krki. To je bil silovit izbruh človeške stiske in umetnost je začutila, da je prišel njen trenutek. Življenje je bilo treba začeti izpodvedovati na nov, času primeren način, to pa so znali mladi. Zato je tudi »novomeško pomlad« razumeti kot manifestacijo mlade umetnosti in umetnikov, seveda predvsem iz Novega mesta in ostale Dolenjske. In kdo drug bi bil bolj poklican, da to organizirata, kot dolenski visokošolci!

Razstava je bila prirejena pod naslovom »Prva pokrajinska umetniška razstava v Novem mestu«. Na njej so sodelovali: Fran Ančič, Jože Cvelbar, Ivan Čargo, Božidar Jakac, Marjan Mušič, Zdenko Skalicky, France Zupan kot umetniki. Ferdo Avsec in Boris Grad kot umetniški naročitelj ter mojster Rihard Jakopič. Z najpogostejši bil predstavil Jakac (218), Jakopič pa je svojo edino sliko (Pod oknom) razstavil, da je lahko tako pokazal »vsvoje zadovoljstvo z mladim pokretom«. Novomeško kulturno javnost sta z literarnimi večeri razvnela Anton Podbevšek in Miran Jarc, z glasbenimi nastopi pa skladatelj Marij Kogoj. Veliko nemira je v literarni svet vnesel zlasti Podbevšek, čigar »Človek z bombami« je govoril z novo, do takrat neznanu in za uho drzno pesniško govorico.

Razstavo, literarne in glasbene nastope so že novembra istega leta ponovili v

Ljubljani in, kot pravijo takratna poročila, je ob njih zastajala sapa tudi občinstvu slovenske prestolnice.

Umetniško vretje v Novem mestu ni ostalo brez sledov. »Novomeška pomlad« je še dolgo po letu 1920 odmevala v slovenskih kulturnih in tudi političnih krogih, v razpravah dostikrat tudi z negativnim predznakom. Čeprav je z leti vse skupaj počasi zbledelo, je ostal omenjeni dogodek v slovenski literaturi in likovni umetnosti neizbrisno zapisan, zapisan pa tudi kot izjemen pojav, da je nekaj novega vzniknilo v — provinci, to novo pa priznavajo vsi, ki dajo kaj na resnico in objektivnost, od strogega Josipa Vidmarja do najmlajših razumnikov. Res pa je, da je pravo zanimanje današnjih rodov za omenjeno umetniško vretje v Novem mestu jeseni leta 1920 vzbudila šele knjiga Marjana Mušiča »Novomeška pomlad« in da takratne novomeške kulturne dogodke šele od izida te knjige imenujemo »novomeška pomlad«.

»Novomeška pomlad« je kot pojav navdihuje ustvarjalce, ki prihajajo in se uveljavljajo. Pesniki, slikarji, glasbeniki in drugi, ki so začeli nastopati v javnosti po letu 1960 pa tudi že prej, so iskali primeren spodbud zase v dogodkih leta 1920. Močna želja po prezačrtnju, pragonu zahtolosti iz kulture in kulturne politike, predvsem pa po prekrviti (ne)dogajanj, in potreba po novem, drugačnem po obliki in vsebini, je privedla do nekaj manifestativnih nastopov mladih, sprva zbranih okrog nanovo osnovanega Kettejevega kluba, po večmesnem presledku pa spet organiziranih v kulturnoumetniški skupini Pro et contra in v njeni nadaljevalki, manj »izvajajoči« skupini KUS Janez Trdina. Na Slovenskem je bil to čas Perspektiv, Tople grede in drugih »ekscenoso- usmerjenih pojavov, v Novem mestu pa čas poskusov, da se na večni kulturni ledni vendarle nekaj premakne. Žal je v Novem mestu kar naprej ostajalo pri poskusih, saj uradna, institucionalizirana kulturna politika ne le da ni razumela hotenja mladih, temveč jih je v njihovem delovanju celo ovirala. To so bile grenke izkušnje za ustvarjalce, ki so se posledje ukamili vsak v svojo kot in čakali lepših časov. V »vmesnem« obdobju je bil potem ustanovljen še Literarni klub Dragotin Kette, ki pa je po začasnih obetih kmalu zamrl in životari na papirju še danes. Dolgo mirovanje pa je tudi v Novem mestu tečilo, zato se je del prebujenih prizadevanj usmeril v obnavljanje založbe, del pa v ustanovitev tako imenovanih novomeških filmskih alternativ. Slednje je treba omeniti zlasti zato, ker se je prek njih začel v Novem mestu nekako utrjevati status svobodnega kulturnega delavca, delno pa je to prišlo do izraza pri oblikovalcih.

V najnovejšem času je čutili, da je želja po odpravi zahtolosti in samoveščnosti v kulturi močnejša, kot je bila ves čas od omenjenega 1960. leta. Na področju za-

ložništva je zaznavna močna prebujala in v Novem mestu že (lahko) izhajajo knjige in publikacije, o kakršnih včasih se misliti nismo mogli. Nekaj novega se dogaja na področju glasbe, za kar gre zasloga predvsem glasbeni šoli, ki je postala resnično kulturno žarišče. Na likovnem področju je bil osvetljen in ocenjen lik Vladimira Lamuta. Jakčev dom je postal Meka za ljubitelje likovne umetnosti od blizu in daleč, največje pozornosti pa je deležen porajajoči se grafični bialne na Otočcu, prireditve, ki jo bo moč postaviti ob bok najodmevnejšim v Sloveniji. V tem času hočejo, brzkone spodbujen z duhom »novomeške pomladi«, narediti nekaj novega, odločnega, celo drznega na področju kulturne ustvarjalnosti nekateri mladi arhitekti, oblikovalci in fotografi, združeni v Neapopolisu, avtorski skupini neodvisnih kulturnih ustvarjalcev, ki se je prvič predstavila javnosti ob občinskem prazniku Novoga mesta v letu 1988.

To so za zdaj resda samo posamezni primeri, vendar že ti zgovorno opozarjajo, da se v kulturi dolenske metropole, s tem pa tudi dolenske pokrajine vendarle nekaj dogaja. Čeprav je teh primerov tako rekoč vsak dan več, pa še dolgo ne bomo mogli govoriti o kakšni splošni prebujbi. Prebujbe se namreč ne dogajajo na kratak rok in ne čez noč, potrebne so priprave, in ko so te že mimo, je treba včasih čakati leta dolgo, da se kaj zgodi. Prvi pogoj za to, da se lahko sploh kaj premakne, pa je sprememba mišljenja, prepričanja. Tako imenovani miselni zasuk v glavi. Če hočemo res kam naprej, narediti premike na celi fronti, ki se ji z eno besedo pravi kultura, je nujen koreniti zasuk v vseh naših glavah, kjerkoli smo že in kdorkoli ali karkoli smo — funkcionarji kulture ali čisto navadni, s funkcijami neobremenjeni Zemljani, kulturniki po službeni dolžnosti ali po notranjem prepričanju. Vseeno kaj. Da pa bi takšen zasuk res zmoogli, nam lahko pomaga »retrogradistični« miselni sprehod k »novomeški pomladi«. Spoznalni bomo, da so bili takratni dogodki ne le sila pomembni in odmevni, ampak glede na to, v kakšnih razmerah so se odvijali in ob kakšnih možnostih (takrat še ni bilo ZKO-jev, pa tudi kulturnih skupnosti, zavodov, muzejev itd. ne!), tudi občudovanja vredni. Pomislimo samo, kako majhno provincialno mestce je bilo takrat Novo mesto pa kakšen glas, kakšen krki je dalo od sebe, da ga je bilo slišati celo tja v prestolno Ljubljano. In da česa podobnega ne bi zmoogli danes — ob vsem, kar premoremo — ne, tega preprosto ne verjamem. Pa poglejmo, kako bi lahko kar padli v gibanje, da ga je bilo slišati enakó ime, imenovali »novomeška pomlad II«. Seveda, podčrtujem, v gibanje, ki bi bilo po glavnih lastnostih podobno »novomeški pomladi« iz leta 1920, se pravi, da bi zanj morali biti značilni: pogum (drznost?!), kvaliteta, novost (v vsebinskem in oblikovnem pogledu) in tudi pravašnja množičnost.

Najprej bi morali s pravo kulturniško obsedenostjo raznihati oz. prevaloviti vse kulturniško »postrojeno«, kolikor ga je na ožjem in širšem območju Novega mesta, in se s tako imenovanimi nosilci kulture in kulturnega življenja dogovoriti, naj povsod v kulturi prevlada profesionalni odnos do dela. To pomeni, naj bi posledje tudi tako imenovani ljubitelji v delo vgrajevali izkušnje stroke, delali z znanjem in tako težili k čim boljši kvaliteti. Amaterskega v amaterizmu, v tem pomenu diletantizma (nestrokovnosti!), naj bi bilo čim manj. Dolžnost vseh bi bila preseči tako imenovani čitalniški amaterizem v obliki in z vsebino, kot se je ta ponekod še obdržal, in preiti na času primerne stvaritve. (Npr.: z gledališkega in pevškega repertoarja bi morali pregnati najrazličnejše osladnosti in vsebine, ki človeku ob koncu 20. stoletja nič ne pomenijo, poleg tega pa jim tudi ne verjame.) Za kulturno skupnost in ZKO naj bi to pomenilo, da bosta finančno podpirali le sodobne programe, ne pa vsega, še posebej ne tistega, kar bi bilo korak nazaj. Nov način dela bi bil dobrodošel tudi z vzgojno-izobraževalnega vidika: poslušalci, gledalci, skratka obiskovalci prireditelj, bi ob tem novem, kar bi videli ali slišali, nujno morali spremeniti svoje kriterije za sprejemanje ali zavračanje predstav in koncertov, da pa bi to objektivno tudi zmoogli, se bodo morali poučiti o vsem. To pomeni, da bi bilo vsaj sprva skoroda nujno prireditve komentirati, deloma se preden bi se začele, še ob spuščeni zavesti, po koncu predstav in koncertov pa obvezno organizirati pogovore z obiskovalci.

A naj bom konkretni! S prevetritvijo obstoječega stanja, s prevalovitvijo zdajšnjega kulturniškega »postrojena« bi morali začeti takoj, se pravi z vstopom v novo leto, v leto 1989. To leto naj bi se začelo pod geslom: Ali si želimo drugačno, boljše kulturno življenje v Novem mestu oziroma Ali bi radi dočkali »novomeško pomlad II« (?) »Leto 1989 pa bi naj bilo hkrati prava na leto 1990, ko se bo dopolnilo 70 let od »novomeške pomladi« (I), in naj bi bilo startno leto za »novomeško pomlad II« oziroma za gibanje, ki bi povzdignilo Novo mesto na raven pravih slovenskih kulturnih metropol.

Začelo pa naj bi se leto 1990 v Novem mestu retrogradno, kar pomeni, da bi bilo na neki način potrebno »reproducirati« »novomeško pomlad« (I), in to na področjih, na katerih se je »dogajalo«. To se pravi, da bi poskušali pripraviti razstavo tistih del, ki so bila leta 1920 na ogled v salonu Windscherjeve gostilne. Najbolj logično bi bilo tako oziroma to razstavo pripraviti v današnjem hotelu Kandija kot nasledniku Windscherjeve gostilne, torej nekako v istih prostorih. Na otvorenju dan bi v hotelu Kandija odkrili tudi spominjsko ploščo »novomeški pomladi« (I).

V času, ko bi bila razstava na ogled, bi tekli glasbeni večeri, na katerih bi, podob-

no kot leta 1920, izvajalci izvajali klavirske in druge skladbe Marija Kogojja. Ti večeri bi bili ali v Kozinovi dvorani ali v Domu kulture. Obenem s tem ali vmes bi bili literarni večeri, na katerih bi izvajalci interpretirali Podbevškove in Jarčeve pesmi. Na novomeškem Glavnem trgu, ki bi ga bilo kajpak potrebno zapreti oziroma ga prilagoditi, pa bi lahko nastopil orkester Slovenske filharmonije ali kakšen drug večji glasbeni instrumentalni ansambel. V Domu kulture bi tekla projekcija dokumentarnega filma Filipa Robarja Novomeška pomlad in eventualno tudi igrani film tega režiserja Veter v mreži, če bo do takrat narejen. Ob tem naj bi tekla predavanja, ki bi v raznih vidikih osvetlila dogajanje v okviru »novomeške pomladi« (I). Imenitno bi bilo pridobiti na pogovor še preživele pričevalce o »novomeški pomladi« oziroma preživele akterje tega znamenitega dogodka. Študijska knjižnica Mirana Jarca naj bi pripravila knjižniškovno razstavo o »novomeški pomladi« (I), Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine razstavo študij udeleženca »novomeške pomladi« (I), nanašajočih se na zavarovanje Novega mesta pred divjimi in drugimi nesmotrnimi posegi, se pravi razstavo del novomeškega rojaka arhitekta Marjana Mušiča. V kaptijski cerkvi pa naj bi tekli orgelski večeri Hladnikovih skladb oziroma večeri, posvečeni Ignaciju Hladniku. Predvsem pa sem prepričan, da bi mogle vse novomeške kulturne ustanove že v programih svojih dejavnosti za leto 1990 predvideti in zajeti kaj takega, kar bi se nanašalo na »novomeško pomlad« (I).

Tak, približno, naj bi bil retrogradistični del, medtem ko naj bi nadaljevalski del zajel v svojem predstavitvenem programu vse, kar se je v Novem mestu zgodilo po letu 1920 vse do današnjih dni. Razumljivo je, da bi bilo treba marsikaj začeti znova, saj je prenekatere zadeve medtem že zamrla ali povsem odmrta. Tako, se mi

## NAČELNO ŽE »ZA«

NOVO MESTO — Svet za kulturo je že obravnaval tu predstavljene misli in predloge ter sprejel naslednja stališča:

- Svet soglasno podpira idejo za proslavo 70-letnice »novomeške pomladi«, saj je to dobra spodbuda, da se v mestu nekaj premakne na kulturnem področju.
- Pri uresničevanju zamisli je treba graditi predvsem na mladih, ob tem pa vsebinsko povezati alternativne skupine v Novem mestu.
- Nosilka mora biti kulturna skupnost, toda k sodelovanju je treba pritegniti vse, ki delajo v kulturi.
- Idejo je že verificiral predsednostvo OK ZSDL na seji prejšnjega tedna.

zdi, da bi bila skupna dolžnost ustanoviti polpoklicno ali vsaj stalno amatersko gledališče v Novem mestu, osnovati dober in dovolj številen orkester, morebiti komorni orkester za resno glasbo (izvajal naj bi avtorje, ki so kakorkoli povezani z Novim mestom), nadalje lutkovni oder itd. Vse šole, tako osnovne kot tudi srednje, bi morale postati v pravem pomenu kulturna žarišča. Mladi talenti pa bi naj ne bili zgolj baza za kadrovanje v skupine odraslih, marveč v prvi vrsti predvsem baza, iz katere bi izbrali kandidate za študij v kulturno-umetniških strokah. Dolžnost kulturne skupnosti in ZKO naj bi ne bila le spremljati dejavnost mladih, ampak jo usmerjati tako, da se ne bi lenenoh popolnoma skupine odraslih, ampak si zagotovili tudi kader, strokovnjake za posamezna kulturna področja. Dvoletni bi morali postati tudi za tako imenovane alternativne kulturne dejavnosti in jim posvečati nič manjšo pozornost kot siceršnjim, že utečeni kulturi.

Zelo pomembno se mi zdi, da bi morali za sleherno početje na kulturnem področju poiskati prave, strokovne ljudi, ki bi na področju posameznih vrst delovali kot mentorji, vodje. Pri tem naj bi ne iskali samo ljudi z diplomami, ampak tudi tiste, ki so se dokopali do znanja iz lastne doživetnosti in potrebe in ki so, kot pravimo, pri stvari s srcem in razumom. Presečni bomo, koliko takih ljudi imamo med sabo, če jih bomo znali odkriti in zainteresirati. Dejstvo pa je, da mora, to pridobivanje teči po kar najmanj institucijski poti, bolj s prijateljskim vabljenjem, češ da velja poskusiti to in ono. Taki pa, ki se na kaj spoznajo, naj bi se vpregli že pri mladih.

Velja poskusiti in razmišljati. Cilj je preboj. Preboj iz povprečja, da ne rečem podpopprečja, iz sivine proti vrhu: na pevskem, glasbenem, gledališkem, literarnem, likovnem in drugih področjih. Ponekod ponoven, drugod nanovo preboj. Torej preboj za ustvarjalce in poustvarjalce.

Ali povedano drugače: Zakaj ne bi čez leta novomeško gledališče igralo dela novomeškega avtorja? Zakaj ne bi novomeški orkester (ali sicer izvajalci) interpretirali del novomeških skladateljev? Zakaj ne, se sprašujem. Če nas bo gibanje, ki ga predlagam in nekako nakazuje, osvojilo, je vse mogoče. A moralo nas bi, sicer bomo čez leta še manj kot provinca. »Novomeška pomlad« iz leta 1920 ni samo prijeten spomin, je tudi obveznost. Kot nadaljevalci smo odgovorni. Če ne drugim, tistim, ki bodo prišli za nami in vprašali: Kaj ste naredili, kaj nam izročate v nadaljevanje?

Te misli in predlogi so le delček razmišljanja, kako bi mogli naprej, k prestrežemu in zanimivejšemu kulturnemu življenju. Izročam jih v presojo in dograjevanje. Novo mesto, november 1988

IVAN ZORAN

ko bomo **VELIKI**, bi bili radi **ZDRAVI** in **USTVARJALNI**



Prebivalci novomeške občine bomo **2. aprila 1989** odločali o samoprispevku za zdravstvo in šolstvo. Vedno bolj se zavedamo, da sta zdravje in znanje temelj sedanjosti in zidak prihodnosti.

## NAGRADA V LOŠKI POTOK

Zreb je izmed reševalcev 10. nagradne križanke izbral MARICO KOPMEL s Hriba pri Loškem potoku in ji za nagrado podelil najnovjšo knjigo Pridi k tolmunu slovenske pisateljice Anice Zidarjeve.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 10. aprila na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 12.

### REŠITEV 10. KRIZANKE

Pravilna rešitev 10. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: RAGU, PARK, PESEM, ONON, SAMOTARKA, ZA, TRAM, EVROVIZIJO, NAJLON, TEK, SAMO, ATRIJ, LO, PRENOVA, TOMI, LAT, PIRJEVICA, ARIMAN, ETAMIN, VALETA, RANINA.



DL	PRESEDEK PRESEDEŠTVA SPS	NASLOV	NASPROTNIK	TROPSKI VETER	EDOUARD LALO	SESTAVIL J UOR	MOR ZIVAL ZNAČANOST SO VITICE	KRITIKA	HRVASKI TEDEK
NAPRAVA ZA PRAJZE							VJASKA ENOTA SEST DEL URE		
TIPALKA									
SVETA GOBA						SESTAVINA SVETLENEGA PUNA			
REDOVNICA SPOŠTOVANJE						RAZSTRELNO OROŽJE ZOBLE NA GRABLJAH			
DL	PLAT	SORISICE	PIŠATELJI CANIKAR	AM SKONO MIST JAMES NOBLOVEVC	NADAV GLASBENIK DEDIC		GEOMETR TELO	IZDELVALCI VOLIN IZ CREMONE	
POL SVILENA TKANINA					SAMICA TROPISKEGA KORTARJA METJE				
MOCAN EKSPLOZIV				PREGOVOR			PRITOK RITISA NASLETALSKI PREVOZNIK		
ZAKOVA ZENA					VRSTA OBLACILA AVT OZNAKA TURINA				
SOKRATOV TOZLEC				STEKALISCE			SPS		
ZOLAJEV ROMAN				HUMORIST GASPERIC			SAM		

## MISLI

Navajenost na nekaj poleni človeškega duha, ga uspa in odvrača od nadaljnega iskanja.

P. GOSAR

Vse duhovno, socialno, gospodarsko in politično življenje mora sloneti na svobodni osebnosti.

B. GRAFENAUER

## Norveška jezera s čepom na dnu

Norveški energetski perpetuum mobile — Podnevi jezersko vodo odtakajo, ponoči pa črpajo nazaj — Vse naprave pod zemljo — Nepoškodovano okolje

Norvežanom energija ne dela sivih las. V Severnem in Norveškem morju jim nafte ploščadi dajejo lepe vire zaslužka, reke, ki pritekajo iz neizmernih ledeniških rezerv v gorati verigi ob obali, pa jim dajejo ceno vodno energijo, eno najcenejših na svetu. Varničevanja v našem smislu besede sploh ne poznajo. To jim tudi omogoča, da se lotevajo projektov, ki bi se, z našega vidika gledano, zdeli naravnost fantastični. Pa vendar njihov sistem izkoriščanja gorskih jezer deluje dobro in zanesljivo, in je, širše gledano, postal neke vrste perpetuum mobile. Po principu: jezero izraziš, ko ti je energija potrebna, ko pa imaš energije preveč, ga zopet napolniš. Najbolj zanimiv pri praznjenju pa je način. Jezera namreč ne praznijo s površinskih odtokanj, ampak preko zamaškov na dnu jezera, približno tako, kot izpraznimo doma kad po končanem kopanju.

Metoda ni čisto nova, vsekakor pa je običudovanja vreden celotni sistem izkoriščanja potenciala gorskih jezer, ki so ga Norvežani izpeljali na planoti severozahodno od obalnega naftega središča Stavanger. Gre namreč za največji evropski energetski projekt, ki pa je ostal na zunaj skoraj neopazen. Da je tako, gre največja zasluga tudi upoštevanju ekoloških vidikov, saj je ostala gorska divjina, iz katere ima Norveška možnost črpati kar 5.302 milijarde kWh ali skoraj polovico toliko, kot je kapaciteta Jerdapa, po umiku gradbenih strojev tako rekoč nespremenjena. Vse vitalne naprave energetskega sistema so namreč skrite globoko pod zemljo.

Se pred desetletji je približno 2 tisoč kvadratnih kilometrov velika in okoli 1100 metrov nad morjem ležeča planota z vršaci, pokritimi z večnim snegom, nudila podobo nordijske idile. Sem so zahajali le ribiči na lovu za okusnimi lososi, ki se preko deročih gorskih rek vračajo drstiv v mirne vode gorskih jezer, pa

črede severnih jelenov v spremstvu nomadskih Laponcev. Ko je vlada sprožila svoj projekt za energetske izkoriščanje te planote, je morala poslušati in upoštevati zahteve enih in drugih. Res, da je bilo pri gradnji samo na površju zgrajenih 125 kilometrov cest, 320 kilometrov daljnovidov, odstranjenih 6 milijonov kubičnih metrov skalovine in zabetoniranih 530 tisoč kubičnih metrov betona, toda vse to je bilo napravljeno z veliko mero občutka, kolikor je bilo možno, pa po opravljenih delih tudi odstranjen. Sedaj tudi najbolj radikalni borci za okolje nimajo več večjih pripomb. Pri delih je sodelovalo 1.500 mož, ki so za projekt porabili 20 milijonov delovnih ur. Če bi kdo natančno seštevati opravljeno, bi verjetno že tukaj našel preseženo našo jugoslovnsko učinkovitost. Vendar se je za Norvežane pravo delo šele pričelo. V isto količino delovnih ur je treba namreč všteti tudi zahtevna in nevarna podzemeljska dela. Kajti do jezerske vode so se delavci prebijali globoko pod zemljo po tunelih, dolgih prav toliko, kot je cest na površju, torej celih 125 km. Samo pod Modrim jezerom, ki je nastalo tako, da se je po zajezitvi odtokov spojilo osem na-

življenje je brezobzirno, to je ena njegovih bistvenih lastnosti.

M. KMECL

V dobrem je kaj lahko biti dober, samo v stiski — boš spoznal junaka.

P. P. NJEGOŠ

Ko starši ničesar ne zahtevajo od mladih, jim onemogočajo odrasti.

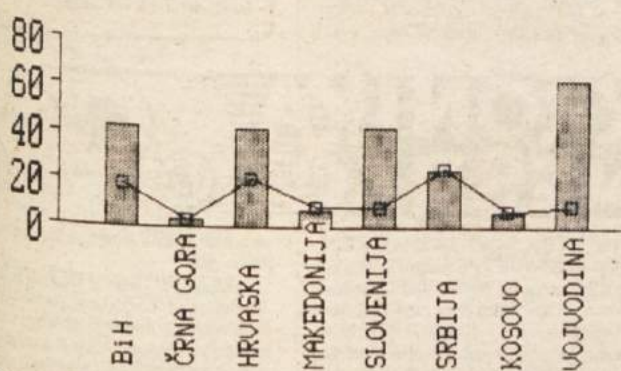
C. LASCH

Narod, ki se je odločil za svobodo, ima že potrdilo zgodovine.

B. PAHOR

## svet v številkah

### KRAJEVNI SAMOPRISPEVKI V SFRJ



Samoprispevki (za enega se bodo te dneve odločili v novomeški občini) so pomemben vir sredstev za številne naložbe. To obliko samopomoči poznamo že lep čas, posebno Slovenija je dolgo prednjačila v sredstvih, zbranih s samoprispevki. V zadnjem času delež teh sredstev v naložbah pri has upada. Graf prikazuje z višino stolpcev, koliko samoprispevka v tisoč dinarjih pride na prebivalca posamezne republike ali pokrajine, primerjalna krivulja pa kaže delež prebivalstva teh enot v prebivalstvu SFRJ. Slovenija je kljub upadanju v zadnjih letih še vedno med tistimi, kjer se s samoprispevki zbera precejšnja sredstva.

## NAGRADNA KRIZANKA

12

## Bard se zopet predstavi

Francoski arheologi odkrili pomemben keltski kip — Našli upodobljenega keltskega barda

Kelti, ki so nekaj stoletij pred našim štetjem živeli skoraj še v vsej centralni Evropi, so za sabo pustili bore malo kamnitih kipov, zato je francoske arheologe prejšnje poletje toliko bolj razveselila najdba v bližini kraja Finistère v zahodni Bretaniji. V šest metrov globoki kotanji, ki je verjetno nekdanjim prebivalcem služila kot prosor za opravljanje verskih obredov in daritev, so poleg črepinj italijanskih vinskih amfor našli tudi približno pol metra veliko kamnito figuro, ki predstavlja bradatega moškega, držечеlega na prsih lepo izdelan glasbeni instrument, podoben harfi ali liri. Strune in lok glasbila so v kamnu zelo natančno izklesani. Okoli vratu ima figura izklesano svečeniško ogrlico, ki jo je bilo dovoljeno nositi le posebej posvečenim posa-

meznikom ali ob daritvi. Arheologom je bilo takoj jasno, da so našli na edino do sedaj poznano originalno upodobitev keltskega barda, mistične osebnosti, poznane le iz zapisov antičnih pisateljev in iz ljudskih pripovedk.

Mlajši generaciji je gotovo poznan keltski bard Trubadurix iz serijskih stripov Asterix. Trubadurix je v risani seriji predstavljen kot komična pojava z neznošno vreščočim glasom, pred katerim so bežali, kadar je hotel preizkusiti svoje pevске sposobnosti, tako sovražniki kot njegovi lastni rojaki. V resnici je bil bard ljudski umetnik, ki je imel poleg druida, starokeltskega svečenika, zelo visok družbeni položaj. S svojim odličnim spominom je prenašal rodovno zgodovino na mlajše, upesnjeval je slavne podvige sodobnikov in sodeloval pri svečanih obredih. Še dan je bard sinonim za pesnika.

Ostanki italijanskih vinskih amfor na daritvenem najdišču pa pričajo še o nečem. Da so stari Kelti ob svojih obredih radi pokusili dobro vino in da je verjetno tudi bard pridno izpiral svoje grlo s to zlahtno pijačo, za boljši glas in da bi mu bile pesniške muze bolj naklonjene.



Natančno izdelano glasbilo in ovratnica kažeta, da pol metra visoki kamniti kip predstavlja keltskega barda.

## Motokrote

Motorizirani smetarji na pariških sprehajališčih

V središčih velikih mest ne žive samo ljudje. Kot ugotavljajo v New Yorku, Londonu, Parizu in še kje, je v mestih vse več domačih ljubljencev, od mačk do psov, posebno še v predelih, kjer žive bolj imoviti meščani. Največ težav imajo mesta s psi. Njihovi gospodarji vodijo živali na redne sprehode, ki pa so hkrati tudi prilžnost, da se psi iztrebijo. Pasji dreki po pločnikih pa niso prav prijetna stvar.

Kjer je smetarjev in čistilcev dovolj, problem ni tako hud, čeprav se



Motorizirani čistilec »motocrotte« pobira pasje iztrebke po pariškem sprehajališču.

mnogi meščani jezijo na nečistočo pločnikov in parkov. Kjer pa tovrstne delovne sile ni dovolj, imajo resne težave. V Parizu so se jih lotili na svejvrsten način.

V boj s pasji iztrebki v središču mesta so posegli »motocrottes«. Gre za posebej prirejene motocikle, s katerimi pobirajo pasje dreke s sprehajališč, pločnikov in manj prometnih ulic. Voznik — čistilec se vozi okoli, kjer pa opazi iztrebek, ga s posebno pripravo pobere in posesa v zbiralnik. Zdjaj jih po Parizu vozi kakih sto.

Kakor je zadeva učinkovita in domiselna, pa je tudi draga. Tako draga, da si motorizirano čiščenje lahko privoščijo le v središču Pariza, medtem ko so predmestja francoskega babilona še naprej odvisna od navadnih »peš« čistilcev.

## Vesoljski odpad

Satelit komunalec

Z odpadki se ne dušimo samo na zemlji, tudi bližnje vesolje je že onesaženo, kar dela velike preglavice načrtovalcem vesoljskih pletov. Samo v spodnji orbiti, manj kot 2 tisoč kilometrov od Zemlje, se giblje z veliko hitrostjo blizu 7 tisoč predmetov, ki jih je moč spremljati z radarjem, njihovo skupno težo pa ocenjujejo na 1.800 ton. Najbolj nevarni pa so predmeti, tako majhni, da jih z radarjem ni moč zaslediti. Srečanje vesoljske ladje ali astronavta s takim predmetom, čeprav majhnim komaj nekaj milimetrov, pa se zaradi njegove hitrosti, ki dosega tudi 13 km na sekundo, lahko usodno konča.

Problema se je lotil inž. Kumar Ramohalli iz ZDA. Iznašel je AS-POD, satelit komunalec, ki naj bi v vesolju pospravljaj odpadke. Satelit naj bi izstrelili v spodnjo orbito, kjer je teh odpadkov največ, ga z zemlje usmerjali do odsluženih satelitov ali njihovih delov, potem pa bi začel samodejno pospravljati te predmete. S pomočjo leče, ki bi zbirala žarke s posebnega sistema ogledal, bi od blizu s koncentriranim žarkom razrezal satelit na manjše dele in ga z avtomatskimi rokami pospravil v svojo notranjost. Ko bi imel notranjost napolnjeno ali pa bi mu zmanjkalo energije, bi ga usmerili tako, da bi v zemeljski atmosferi zgorel, ali pa tako, da bi padel v morje na nenevarnem mestu. Problem z velikimi vesoljskimi odpadki je namreč ravno v tem, da se v medsebojnih trkih raztreščijo v majhne, neobvladljive delce ali pa, kol pridejo v atmosfero, ne zgorijo popolnoma in pri padcu na zemljo lahko povzročijo hude nevarnosti. Prvi tak satelit naj bi izstrelili v vesolje leta 1991 ali 1992.

T. J.

Vir: Illustrerad vetenskap

## BORUT KOS: V DEŽELI ISLAMSKE REVOLUCIJE

### NAŠ NOVI PODLISTEK

Pred desetimi leti se je v Iranu končalo obdobje absolutistične šahovske vladavine in z zmagovito revolucijo leta 1979 se je pod vodstvom ajatole Homeinija začelo novo obdobje, obdobje tako imenovane islamske republike. Čas vladavine šaha Reze Pahlavija za večino iranskega ljudstva ni bil najbolj srečno obdobje, čeprav je prav v tem času Iran skokovito premagal zaostalost in se moderniziral na vseh področjih življenja in gospodarstva. Revolucija je prinesla globoke spremembe in ljudem vsilila trdo in ozko islamstvo. Kot je značilno za vse odrešujoče in svete revolucije, je tudi iranska prinesla trpljenje in propad. Iraško-iranska vojna, ki je rasla iz nestrpnosti oblastne ideologije, je vsekala Iranu globoko rano. Ob stotisočih nesmiselnih smrtih na fronti se je zamajalo tudi gospodarstvo, slepo zaupanje v ljudstva v Homeinijevo revolucijo pa se je tudi že začelo krhati. Življenje v Iranu, tej čudni staro-

davni deželi, ki danes z nekaterimi svojimi dejanji, kot je nedavna obsodba britanskega pisatelja Rushdija na smrt, zbuja ob ogorčenju tudi zanimanje, nam bo pomagal vsaj nekoliko bolj razumeti podlistek, ki se danes začena na tej strani Dolenjskega lista. Napisal ga je koprski študent in popotnik, čigar ime Borut Kos ni pravo. Avtor si ga je nadel, da bi se zavaroval pred možnimi nasilji in si zagotovil možnost za nadaljnja potovanja v Iran. Kratkotrajno bivanje v deželi islamske revolucije ga je naučilo nezaupanja. Prepričan je, da so tudi pri nas razpredeni skrajni izrastiški grozljive homeinijevske hobotnice. Naj ima prav ali ne, spoštovali smo njegovo željo po anonimnosti.

Morda vsakdo ne bo verjel vsega, kar je naš potopisec napisal. Ni mogoče preveriti, kar je izrečenega v tem potopisu, vendar kljub temu lahko večini zapisanega verjamemo in z zanimanjem sledimo popotnikovim izkušnjam.

Prijetno branje!

\*\*\*

Kaj se dogaja danes v Iranu, devet let po revoluciji, izpeljani pod Homeinijevim vodstvom? Vemo, da je bila država v vojni z Irakom, da ima vpeljan islamski zakon, kaj več pa skoraj ne. Poročila, ki nam jih ponujajo sredstva javnega obveščanja, so skopa, o ljudeh, življenjskem standardu, običajih ter o njihovih pogledih ne vemo kaj prida. Torej kaj storiti? Edini odgovor je — odpoviti se tja in na lastne oči videti ter spoznati deželo. In prav to me je zamikalo.

Jugoslovani na moje veliko presenečenje ne potrebujemo vstopne vize, medtem ko jo državljani večine drugih držav potrebujejo. Vizum je skoraj nemogoče dobiti, kajti na iranskih ambasadah je treba čakati tri mesece ali več za odgovor na prošnjo, ki pa so kot po pravilu vse odbite. Zato se nisem čudil popotnikom, ki so me gledali z zavistjo. Tudi meni se je zdelo čudno, da ne potrebujem vizuma za državo, ki je v povojnih krčih in se otepa tujevc kot nadležnih muh.

Ravno tedaj so bila aktualna vprašanja o vpletenosti naše države pri oskrbi Irana z orožjem, zato mislim, da je nek vzrok, pa naj je to politični ali ekonomski, za »dobre odnose« med Jugoslavijo in Iranom, posledica pa je odprava vizumov. Morda bi lahko naši mornarji povedali kaj zanimivega o čudnih tvorih za Irak in Iran. Pa pustimo diplomacijo in politiko.

Iz Evrope vodi glavna pot v Iran preko Dugubuzajita v Turčiji, zanikne, vendar izredno zanimive kurdske vasi. Z nekakšnim kombijem sem se iz Dugubuzajita odpeljal proti iranski meji. Za sopotnike sem imel izključno Iranca, ki so se vračali iz Turčije.

To je ena redkih držav, ki jo lahko obiščejo, pa še za to je težko dobiti potni list. Na srečo je bil med njimi tudi neki možak, ki je za silo obvladal angleško. Dal mi je nekaj nasvetov, kaj storiti na meji.

**dežurni poročajo**

**OBISK V ODKLENJENEM AVTOMOBILU** — 23-letni Andrej Sedlar iz Rodin se je 19. marca s svojim avtom pripeljal do črnomorskega kinodvorane in tam vozilo pustil na parkirišču. Med njegovo odsotnostjo je nekdo vstopil v nezaklenjen avtomobil in iz njega odnesel ročno svetilko, nekaj orodja, iztočil pa tudi 5 litrov goriva. Sedlar je oškodovan za 500 tisočakov.

**OB RADIOKASETOFON** — Neznani storilec je v noči na 20. marec vlomil v osebni avto Trebanjca Bruna Mirta, ki je imel vozilo parkirano pred stanovanjsko hišo. Neznanec je iz avta odnesel radiokasetofon ter tako lastnika oškodoval za 500.000 din. Storilca še iščejo.

**NEPREVIDNO ZAVIJAL**

**TRNJE** — 25. marca ob 21.25 se je 47-letni Ivan Novak iz Mihalovca peljal z osebnim avtom po regionalni cesti med Brežicami in Čatežem, na križišču v Trnju pa pričel zavijati na levo proti Dobovi. Nasproti je takrat z osebnim avtom pripeljala 21-letna Marija Lopatič iz Brežic in trčila v Novakovo vozilo. V nezgodi so se poškodovali voznika Lopatičeva, njen mož Jože in dveletna hči Mateja, vse pa so odpeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 4 milijon din.

**POBEGLI ZAPORNIK UJET**

**NOVO MESTO** — Po treh mesecih brezuspešnega dela je novomeškimi kriminalistom in miličniki vendarle uspelo ob pomoči gozdarjev izslediti in prijati 29-letnega Milana Novaka iz Velikega Gabra. Gre za znanega prestopnika, ki je samo v času od leta 1978 do leta 1987 zagrešil nič več in nič manj kot 144 kaznivih dejanj, precej novih pa še od lanskega 20. decembra do minulega petka, ko je bil na begu iz KPD Dob in ko je bil v gozdu nad Dobravo pri Dobruču vnočij prijat. Novico o Novakovem vnočijem prijatu so prejeli tik pred zaključkom redakcije, zato več o tem v naslednji številki Dolenjskega lista.

**Kršitve doma v gostilnah**

**Nezgod pri delu manj, zato pa več požarov, prometnih prekrškov — Odvzetega nekaj orožja**

**KOČEVJE** — Na območju občine Kočevje lani ni bilo nobenega kaznivega dejanja s političnim obeležjem, prav tako tudi ne predlani. Pač pa je postaja milice obravnavala en (predlani 2) prekršek s političnim obeležjem in še ta je bil storjen pod vplivom alkohola. Sicer pa so miličniki obravnavali 5050 (488) prekrškov zoper javni red in mir in podali 412 (362) predlogov za uvedbo postopka. Do iztrezitve so pridržali 33 (67) občanov. Največ kršitev je bilo v gostinskih lokalih in pod vplivom alkohola. Tudi nezgod pri delu je bilo lani manj, 3 (9). Zgodile so se zaradi malomarnosti in nespoštovanja predpisov o varstvu pri delu. Zaradi okvare ventilatorja pa je na farmi Mlaka poginilo 4.250 piščancev.

V »razoroževalnih akcijah« so miličniki odvzeli občanom dve vojaški puški, lovsko puško, samokres, plinsko pištolo, tri cevi za puške, 12 nabojev, 4 detonatorje, meter vžigalne vrvice in dve šolski mini. Z orožjem je bilo storjeno eno kaznivo dejanje. Najdene pa so bile še 4 ročne bombe in 390 nabojev, vse še iz zadnje vojne. S področja kriminalitete so obravnavali miličniki 330 (364) kaznivih dejanj, od tega 26 s področja gospodarskega kriminala. 65 (30) kaznivih dejanj so storili mladoletniki, nadaljnjih 20 (21) pa otroci. Mladoletni kriminal narasča. Požarov je bilo 30 (27), od tega 14 na družbenem sektorju. Najpogosteje, 4-krat, je gorelo na L.I.K.

Zaradi prometnih prekrškov je bilo danih sodniku 900 (706) predlogov za kaznovanje. Izrečenih je bilo še 1859 (1285)

**Z AVTOM IZSILJEVAL PREDNOST**

**NOVO MESTO** — 29-letni Marjan Koračin iz Novega mesta se je 20. marca ob 15.45 peljal z osebnim avtom iz Bršljina proti mestu. Ko je zavijal izpred upravne stavbe Pionirja na magistralno cesto, je izsilil prednost motoristu, 16-letnemu Damjanu P. iz Novega mesta. Slednji se je nezgodi sicer skušal izogniti, zapeljal je celo na levi vozni pas, vendar trčenja vendarle ni mogel preprečiti. Fanta je skupaj z motorjem odbilo ob rob ceste, kjer Damjan obležal hudo ranjen. Najprej so ga prepeljali v novomeško bolnišnico, od tam pa v ljubljanski Klinični center.

**Dva poka za sedem življenj**

**Grožljiva prometna nesreča minulo sredo pri Čatežu — V razbiti pločevini ostalo sedem iznakaženih trupel — Letos na magistralki že 14 žrtev**

**DVORCE** — Dva silovita poka, eden za drugim, sta se v sredo okoli 8.20 zlovesče zarezala v oblačno jutro. Kraj Dvorce, vsega kakih 500 metrov od odcepa za Brežice na Čatežu, bo ostal zapisan kot kraj ene najhujših prometnih nezgod v zadnjih letih. Celo ljudje, javni krutih in krvavih prizorov, s kakršnimi zna dolenska magistrala vse pogosteje postreči, so si tega dopoldneva zatiskali oči. Preveč grozljivi so bili pogledi na sedem iznakaženih trupel.

Imeli smo opravka s podobnimi nezgodami, toda česa takega še nismo videli. « so vidno pretreseni govorili miličniki in reševalci. Najnovejšega modela mercedesa 300 D-turbo ni bilo prepoznati, voznik, ki je še hip poprej sedel za krmilom, je po udarcu ostal s preklano glavo vklješčen na zadnjem sedežu. »Spomnim se le silovitega poka vozil, ki so letela po zraku. Potem je bilo vse tiho. « je zmeden razlagal voznik tovornjaka s priklopnikom, 31-letni Elio Matošević iz Umaga. Ob 25-letni Danieli Divić iz Sarajeva, ki je edina iz treh osebnih vozil po čudnem naključju tragedijo preživela, druga neposredna priča dogodka. Takole je vse skupaj potekalo. 55-letni celovski poslovnež, lastnik firme Johann Eder, se je z mercedesom avstrijske registracije tisto jutro peljal

letni Dane Račić iz Sarajeva, v Boričev mercedesu pa tovornjak, ki ga je Eder maloprepri prehitel. Kako silovit udarec je bil to, pove podatek, da je priklopnik mercedesa potiskal pred seboj še dobrih 40 metrov. Posledice so bile strašne: na mestu so bili mrtvi voznik Eder, Borič in Račić, ob njih pa še Boričeva sopotnica, 38-letni Mirko Vuković in 31-letna Jasna Potoč-Romanič, oba iz Slavonskega Bрода. ter 54-letna Račićeva žena Marija in 66-letni Marko Nikolič iz Zavidovičev. Kot rečeno, je četrta potnica, 25-letna Daniela Divić, nesrečo po čudnem naključju preživela. Hudo ranjeno — med drugim ima zlomljeni obe stegnenici — so prepeljali v brežiško bolnišnico.

Tem krutim dejstvom, dodajmo še to, da so žrtve iz razbite pločevine rešili šele krški poklicni gasilci, potem ko so vozila razrezali, ter da je bil promet zaradi tega zaprt do 12.30, obvoz pa je potekal med Čatežem in Mokricami. Vprašan, ki jih postavlja takšna tragedija, je veliko, na mnoga ne bo nikoli odgovora. Tudi na tega ne, zakaj se Johann Eder, ki je imel za seboj celih 26 let vozniških izkušenj, po prehitvanju ni pravočasno vrnil na svoj vozni pas, zakaj za volanom ni sedel privezan. Pravzaprav je sredina tragedija dala le en zanesljiv odgovor: da bo prvo trimesečje na dolenski magistrali postreglo z novim črnim rekordom. In to v letu, ki ga obeležuje tako obetaven naslov vseslovenske akcije — 10 odstotkov. « Iz tok Likar, komandir prometne postaje novomeške milice, pravi takole: »Na delu ceste med Bičem in Bregano smo imeli lani do 22. marca 6 smrtnih žrtev, letos jih je z zadnjo tragedijo že 14, od tega kar 11 na območju krške občine. Takšne morije ne pomnim. Na dolenski magistrali tudi mercedesi ne morejo več varovati življenj.«

**B. BUDJA**



**V RAZBITINAH OSTALO SEDEM TRUPEL** — Takšno podobo so po silovitem trčenju minulo sredo v Dvorciah nudili trije avtomobili, v katerih je ugasnilo sedem življenj. Na gornjem posnetku je mercedes slavonskobrodске registracije potem, ko so ga krški poklicni gasilci že razrezali in je v njem ostalo še vsega eno truplo, v sredini je sarajevski golf, v katerem so še trupla vseh treh ponesrečenec, medtem ko jim je edino preživelo potnico uspelo izveliči iz razbitin. Spodnji posnetek pa kaže mercedes celovskega poslovneža Johanna Edra, krivca trčenja, ki ga je silovit udarec z voznikovega vrvel na zadnji desni sedež. Sprva so mislili, da je truplo na zadnjem sedežu zgolj sopotnik.

**Krivec je lahko le priča**

**Uspela pritožba Gorjancev — Podobnost ljubljanskega odloka z novomeškim**

**LJUBLJANA, NOVO MESTO** — Že kar krepko v preteklost sega odločitev novomeških »Gorjancev«, da poprosijo ustavno sodišče Slovenije za mnenje o ustavnosti odloka o ureditvi prometa na območju ljubljanskih občin. Zato pa je odločitev sveža, z njo pa tudi razmišljanje, ali sklep sodišča nemara ne velja tudi za podoben novomeški odlok.

Pri Tovornem prometu v Gorjanjih so se spotaknili ob tiso določilo odloka, ki pravi, da se z denarno kaznijo kaznuje organizacija združene dela oziroma njena pravna oseba, če parkira tovorna motorna vozila in avtobuse izven javnih parkirnih površin. Po mnenju odgovornih v Gorjanjih je mestna skupščina s tem, ko je odgovornost za dejanje, ki ga lahko stori samo voznik motornega vozila po lastni krivdi, predpisala pravni osebi, prekročila pooblastila iz zveznega in republiškega zakona o varnosti cestnega prometa. Navsezadnje je res čudno, da bo za to, če je voznik avtobus parkirjal na nepravem mestu, odgovarjal direktor in ne neposredni krivec. Ustavno sodišče je pri

tožbi Gorjancev pritegnilo in sporno določilo odloka — to pa je danes že spremenjeno — proglasilo za nezakonito in neustavno. V Ljubljani so pač menili, da sporna določba ni določila posredne odgovornosti organizacije združene dela za tak prekršek. Sicer pa da sta pravna in odgovorna oseba za prekršek lahko odgovorni, če je seveda v predpisu tako določeno. In zakaj uvodoma omenjamo novomeški odlok?

Po svoji vsebini ni slednji prav nič manj spotakljiv kot ljubljanski. Njegova določila so miličniki pač dolžni upoštevati in tako se dogajajo stvari, ki z zdravim razumom nimajo dosti skupnega. Če bo namreč voznik avtobusa vozilo ustavljal na mestu, ki za ustavljanje ni predvideno — to pa se, roko na srce, velikokrat dogaja — bo za njegovo uslugo pomnikom »nagrajen« nekdo drug. Za prekršek voznika bo moral odgovarjati hodisi prometnik bodisi kdo drug od nadrejenih, šofer pa bo v postopku sodeloval kot — priča. Če že ne o ustavnosti in zakonitosti takšnega določila, bi zagotovo veljalo kaj reči vsaj o njegovi smiselnosti. **B. B.**

**VLOM V CERKEV**

**CEROVEC** — V času med 24. in 25. marcem je neznan storilec vlomil v podružnico cerkve sv. Jakoba na Cerovcu pri Šmarjeti in iz nje odnesel več kipov. Zupniški urad Šmarjeta je s tatvino oškodoval za okoli 2 milijona din, kriminalisti novomeške UNP pa so pred novo težko nalogo.

**Zaplenjeni preko dve toni mesa**

**Toliko so ga lani zasegli veterinarski inšpektorji samo v novomeški občini — Kužne boleti vse večji problem — Črni zakoli in mučenja**

Vse več pojavov kužnih boleznih, nepravilnosti in napake v prometu z živili, črni zakoli, lahkomiselnost lastnikov psov, to in še kaj bi lahko spravili v okvir dela dolenskih veterinarskih inšpektorjev, za katere lani ni bilo počitka. Povejmo samo, da je bilo predvsem zaradi raznih kužnih boleznih v minulem letu izdanih kar 157 razpisnih odločb, da je bilo napisanih 91 predlogov sodnikom za prekrške, podane 4 ovdabne temeljnemu javnemu tožilcu, zaradi lažjih kršitev pa izrečenih še 134 mandatnih kazni.

Levji delež tega seveda odpade na novomeško občino, kjer je bilo med drugim zaplenjenih tudi reci in piši 2283 kilogramov mesa, neprimernega za ljudsko prehrano. Sicer pa moramo med kršitelji omeniti številne lastnike psov, ki se niso znebili za cepljenje proti steklini, za kar jih je doma čakalo valobilo sodnika za prekrške. Ker tovrstno

**Eden mrtev in osem ranjenih v trčenju**

**GABERJE** — Krške ceste pišejo te dni krvave rekorde, letos je na njih življenje izgubilo že 17 oseb. Zadnja med njimi je bil 21-letni Raško Prosenik iz Sevnice. V nedeljo zgodaj zjutraj je bilo, kazalci na uri so kazali 3.15, ko se je Prosenik s svojim avtom P-126, v katerem so bili še 26-letni Janko Senica, 22-letni Ivan Stopinšek, oba iz Brežic, 18-letna Melita B. iz Kočevja in 16-letna Helena J. iz Loga, peljal z veseljačenja v krmeljskem disku. Zaradi prehitre vožnje je Prosenikov avto na blegem desnem ovinku v Gaberju, nasproti hiše Martina Salomona, zaneslo v levo, prav takrat pa je nasproti z golfom pripeljal njegov sosed iz Sevnice, 21-letni Aleš Božič. Baj je bil tudi slednji z družbo — v vozilu so bili še njegov brat Damjan, 24-letni Zlatko Jelanič, 22-letna Nataša Pozderac in Boštjan Zupančič, vsi iz Sevnice — namenjen v disko, iz katerega se je Prosenik vračal. Med vozil je prišlo do silovitega čelnega trčenja, v katerem se je Prosenik tako hudo ranil, da je poškodobam kasneje v celjski bolnišnici podlegel, ranjeni pa so bili z izjemo Zupančiča tudi vsi ostali. Melita B., Helena J. in Nataša Pozderac hudo, laže pa Stopinšek, Senica, oba Božiča in Jelanič.

**KOLESAR RANJEN**

**DRNOVO** — 10-letni Peter J. iz Drnovega se je 25. marca ob 17.40 peljal na kolesu po lokalni cesti Drnovo—Velika vas do križišča z magistralno cesto Krško—Drnovo. Tam je neprevidno zapeljal na prednostno cesto v trenutku, ko je po njej z osebnim avtom pripeljal 54-letni Ivan Brodrič iz Metlike. Slednji je sicer zaviral, vendar je kolesarja vseno zadel in zbil po cesti.

**PO DOLENJSKI DEZELI**

• Pred tatovi niti cisterne niso več varne. Miroslav Sever iz Coklova je prejšnji teden obvestil sevnške miličnike, da mu je izpod skednja izgnila 900-litrska aluminijasta cisterna za polivanje gnojnice. Skoraj zaresljivo bi si upali trditi, da je razrezana končala na odpadku, bolj zanimivo je vprašanje, kako je cisterna dobila nože. V žepu ali na plečih je zmikav ni mogel odnesti. • Tisti, ki so v nedeljo popoldne čakali na obrok hrane iz kuhinje gostišča Na trgu v Novem mestu, so ostali lačni: Še sreča, da so odnesli celo kožo. Okoli 14.50 je namreč odpovedala avtomatika, ki vklaplja in izklaplja grelce, potopljene v olje v cvrtnikih. To pa je pomnilno ne le, da je hrana v njih zoglenela, pač pa se je olje tudi vnelo. Požar je povzročil za več kot 20 milijonov din škode. • Da pa ne gori le olje, pač pa celo voda, se je pokazalo v Stopičah. Pri Štangljeh je gospodinja vključila pralni stroj in odšla na vrt. Sopljudansko veselje jo je minilo ob pogledu na dim, ki je vse valil iz kuhinje. Z močnem stala bila dovolj prisrebna, da sta najprej odvila varovalke, nato pa gore pralni stroj, od katerega je ostalo le neuporabno ogrodje pogasila. Stroj je nosil oznako Gorenje PS 103. Za Velenjeje slaba reklama.

**KRONIKA NESREČ**

**PREHITRA VOŽNJA IN UTRUJENOST** — 28-letni Jaha Sinari iz Preševa se je 22. marca ob 6.35 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Pri Prilipah je dohitel tovornjak, ki ga je vozil 29-letni Stanislav Kuntarič iz Slivja pri Krškem, vendar zaradi prevelike hitrosti ni utegnil pravi čas zavreti. Trčil je v zadnji del tovornjaka, pri čemer ga je odbilo na levo, kjer je vanj z osebnim avtom trčil 22-letni Mirko Pinjušič iz Zagreba. Sinanijevo vozilo je po nezgodi odbilo na obcestni travnik. Voznik Sinari se je v nezgodi laže ranil huje pa njegov sopotnik, 23-letni Sali Aliti iz Gnjanice, ki se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za okoli 22 milijonov din.

**NEPREVIDNO PREHITEVAL** — 20. marca ob 15.35 se je po metliški cesti bratstva in enotnosti z osebnim avtomobilom peljal 59-letni Matija Jakša iz Ljubljane. Na križišču s Cankarjevo cesto pred vinski kletjo je vozilo ustavljal ob črni sredi ceste, da bi zavil na levo pred vinski klet. Ko pa je pričel zavijati, je za njim na kolesu z motorjem pripeljal 47-letni Mehmed Čehajič iz Metlike in avto pričel prehitovati. Jakše je motorista oplazil, tako da je Čehajič padel na tla in se ranil zaradi česar so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Zmaga s 3:0 na Reki bi verjetno že dokončno pomenila uvrstitev Pionirja v I. zvezno ligo — V soboto biti ali ne biti za odbojkarice Kočevja

odbojka

NAR—KRŠKO 25:26 (11:13)  
Krško: Kuhar, Bernardič 1, Serbec 2, Šebalj 4, Iskra 7, Begović 6, Šiško, Zagar, Novak 2, Kekič 3, Voglar 1.

INLES RIKO—PRULE 27:18 (11:10)

Inles Riko: Lapajne, Mohar, Dejak 4, S. Mihelič, Lesar, Tomšič 3, Mate 9, Fajdiga 2, Zagar, Jurič 9, F. Silc, J. Šilc.

JADRAN—ČRNOMELJ prelozeno

LESTVICA: 1. STT Rudar 24... 3. Inles Riko 17, 7. Krško 14, 11. Črnomelj (tekma manj) 6.

Pari prihodnjega kola: Termogol—Inles Riko, Krško—Jadran, Črnomelj—Bakovci itd.

SRL, ženske, 14. KOLO: FUŽI-NAR—ISKRA 23:26 (12:12)

Iskra: Zagar, Gorenc 6, Dolar 10, Kegljevič, Radovan 3, Pavlič, Gorše, Vide 3, Martinčič 2, Lužar, Gorišek 2, Kos.

POLANA—ITAS KOČEVJE 22:25 (10:12)

Itas Kočevje: Filipovič, Dragičević 1, Klarič 1, Vuk 7, Križman 3, S. Jerič 4, M. Jerič 4, Bejtović 5, Kersnič, Stefanjšin.

OLIMPIJA—NOVO MESTO prelozeno

LESTVICA: 1. Mlinotest (tekma manj) 24, 2. Iskra 22, 5. Itas Kočevje 17, 6. Novo mesto IMV (tekma manj) 13 itd.

Pari prihodnjega kola: Itas Kočevje—Olimpija, IMV Novo mesto—Fužinar, Iskra—Alples itd.

Čeprav bo eno odločilnih srečanj za razplet prvenstva v zahodni skupini II. zvezne lige med Salonitom in Jedinstvom Interplet šele to soboto, se vendarle zdi, da je vse pravzaprav že odločeno. Kanačani, edini tekmeči Pionirju in Interpletu v boju za prvi dve mesti, ki vodita v I. zvezno ligo, so si minuli vikend v dveh srečanjih (enega so odigrali že vnaprej) privoščili izgubo dveh setov, kar utegne odločiti prvenstvo.

Poglejmo ta račun nekoliko podrobneje. Kot rečeno, bo v primeru, da Salonit doma opravi tako z Jedinstvom Interplet kot s Pionirjem v predzadnjem kolu, o prvih dveh mestih odločala razlika v setih. Ta pa je zaenkrat na strani Novomeščanov, če si seveda tudi ob morebitnem porazu v Kanalu ne bodo privoščili nenadane izgube kakšnega seta. Pionirjevci se tega zavedajo, v soboto so doma gladko s 3:0 ugnali Kakanj in upati je, da bodo enako gladko v soboto zmagali na Reki. S tem bi veliko večino dela že opravili, kajti potem jih poleg težkega gostovanja v Kanalu čakata le še dve srečanja doma. In sedaj še nekaj o sobotni tekmi s Kakanjem. Novomeščani so gostom v treh setih pustili vsega 12 točk, kar dovolj zgornjo priča o razmerju moči, poleg tega je treba dodati, da je trener Zadržnik tokrat dal priložnost predvsem mladim igralcem. Ti so ponujeno priložnost povsem upravičili in kakih 300 gledalcev v športni dvorani pod Marofom prepričali, da ob nekaj izkušnih starejših igralcih raste obetavna vrsta domačih odbojkarjev.

Prav tako vsega štiri kola pa so še do konca prvenstva v II. zvezni ženski ligi. Kočevke, ki se krčevito borijo za obstanek, so tokrat gostovale v Pulju in vnovič ostale praznih rok. Res škoda, da gostje niso izkoristile priložnosti, kajti Puljčanke so igrale precej oslabiljene, tako da bodo morale reševati iskati v naslednjih srečanjih. Bržkone bo del odločitve padel že to soboto, ko bodo Kočevke imele v gosteh vrsto Novogoričank. Le zmaga jih pelje iz nevarnih voda, morebiten poraz bi njihovo usodo verjetno že dokončno zapečatil.

Vsa sreča, da je tudi prvenstvo v I. republiški ligi pred koncem. Kočevski odbojkarji igrajo namreč slabo, njihova spomladanska bera je izredno plača in bi ob takih slabih formi, kot jo kažejo v nekaj zadnjih srečanjih, kaj lahko prišli na dno

ti, da je trener Zadržnik tokrat dal priložnost predvsem mladim igralcem. Ti so ponujeno priložnost povsem upravičili in kakih 300 gledalcev v športni dvorani pod Marofom prepričali, da ob nekaj izkušnih starejših igralcih raste obetavna vrsta domačih odbojkarjev.

Prav tako vsega štiri kola pa so še do konca prvenstva v II. zvezni ženski ligi. Kočevke, ki se krčevito borijo za obstanek, so tokrat gostovale v Pulju in vnovič ostale praznih rok. Res škoda, da gostje niso izkoristile priložnosti, kajti Puljčanke so igrale precej oslabiljene, tako da bodo morale reševati iskati v naslednjih srečanjih. Bržkone bo del odločitve padel že to soboto, ko bodo Kočevke imele v gosteh vrsto Novogoričank. Le zmaga jih pelje iz nevarnih voda, morebiten poraz bi njihovo usodo verjetno že dokončno zapečatil.

SEZONA MOTOCIKLIZMA SE PRICENJA

NOVO MESTO, TREBNJE — Te dni se tudi za dolenske motocikliste uradno pričeta letošnja tekmovalna sezona. Alojz Pavlič in Robert Hmeljak (oba AMD Novo mesto) ter Brane Rokavec (AMD Trebnje) bodo v nedeljo nastopili na dirki za evropsko prvenstvo v belgijskem Zolderju. Pavlič in Rokavec bosta vozila v kategoriji do 80 kubikov, medtem ko bo Hmeljak vozil v svojem razredu do 125 cm.

S KEGLJAŠKIH STEZ

Regijska tekmovanja, na katerih se izločajo imena tistih ki bodo nastopili na republiških prvenstvih, se počasi bližajo koncu. Ta čas se za naslov dolenskih prvakov borijo moški pari. Prva tekma je bila na kegljišču v Kanizariči, kjer sta z odličnim nastopom tekmece predstavila Metličana Janko Popovič in Zeljko Goleš. Nabrala sta si velikansko prednost in zdi se, da je prvenstvo odločeno že pred finalnim nastopom, ki bo na kegljišču novomeškega Doma JLA. Poglejmo vrstni red: 1. Popovič—Goleš (Metlika) 1762, 2. Gričar—Tratar (Mercator) 1681, 3. Klevišar—Fredi Popit (Rudar) 1680, 4. Stupar—Hutar (Metlika) 1677, 5. Modrič—Mržljak (Rudar) 1669, 6. Miklavčič—Bruner (Novo mesto) 1662 itd. Omenimo, da sta lanskoletna zmagovalca Maraj in Tkavec pristala šele na trinajstem mestu.

MARATON TREH SRC

RADENCI — V soboto, 22. aprila, bo sta DTV Partizan in Turistično društvo Radenci pripravila 9. tradicionalno rekreativno prireditev pod naslovom Maraton treh src. Prireditve se bo pričela že ob 9. uri s sejo organizacijskega odbora, ob 11. uri bodo prvi startali cicibanji, zaključek prireditve pa bo ob 19. uri. Cicibanji bodo tekli 500 metrov, pionirji 800, trimski tek bo dolg 10 kilometrov, mali maraton 21 in pravi maraton 42 kilometrov. Prijavitelj se je moč na DTV Partizan Radenci, telefona (069) 73-040 in 73-541.

Vabljava športna rekreacija

V AMD Sevnica, ki letos praznuje 35-letno, skrbijo tudi za športno rekreacijo 470 članov

SEVNICA — Avto-moto društvo Sevnica, ki povezuje okrog 470 članov, je preteklo soboto na letnem obnemem zboru predstavilo svoje uspešno delo. Čeravno sevniško AMD ne premore toliko denarja, da bi podpiralo kakšnega tekmovalca v avtomobilizmu ali motociklizmu, je vendarle mogoče reči, da Sevniki posvečajo precejšnjo pozornost ne le vzgoji članstva, poznavanju in spoštovanju cestnoprometnih predpisov, ampak tudi športno-rekreativni vsebini. Pri organizaciji različnih akcij pridno pomagajo zlasti instruktorji. Letos bodo gostitelji tega športno-rekreativnega srečanja zadnji zmagovalci Brežičani.



Rezika Zakšek

Naš predsednik Franci Praznik si še vneto prizadeva, da bi pridobili čimveč podmladka, da bi morda tudi iz teh vrst čez čas vzgojili kakšnega tekmovalca za gokart, ki ga že premoremo. Zdej delata z mladimi vozniki gokarta Anton Mikolič in Alojz Praznik,« je povedala Rezika Zakšek.

ŠAHOVSKO TEKMOVANJE

KRIŽE — Športno društvo iz Križe je v osnovni šoli Mali Slatnik minule dni pripravilo šahovsko tekmovanje pionirjev in pionirk. Med dekleti je zmagala Draganova pred Mikčevom in Penco, pri fantih pa so na prvih treh mestih uvrstili Šuštaršič, Bajec in Tomažin.

ŠPORTNI KOVEMTAR

Leto uresničenih želja

Novomeški športi z žogo dosegajo vsi zastavljene cilje — Želje na realnih tleh

Čeprav so mnogi precej skeptično gledali v pogumno zastavljene cilje nekaterih športnih panog v Novem mestu — v mislih imamo tokrat zgolj športe z žogo — je danes domala že jasno, da so želje skoraj v celoti tudi izpolnjene, pa najsi gre za odbojko, roket, kosarko ali nogomet.

O tem, kako blizu so Pionirjevi odbojkarji zastavljenemu cilju, uvrstitvi v I. zvezno ligo, pišemo na drugem mestu, tukaj dodajmo le, da je izpolnjen tudi drugi, manj znan spisek želja. Dekleta, ki nastopajo v II. republiški ligi, so prepričljivo osvojile prvo mesto in si tako priborile vstop v I. republiško ligo, ob tem pa izgubile vsega dva niza. Na dlani je, da novomeška odbojka doživlja drugo pomlad, o kakršni si še pred letom ali dvema, še zlasti pa ne po tisti ponosrečni odisejaji s trenerjem Jankovičem, nismo upali niti sanjati. Docela pa so svoje načrte uresničili tudi kosarkarji. Ekipe Novolesa je uspelo obrždati se med najboljšimi republiški ligi, ženska vrsta pa nabira dragocene izkušnje v II. SKL, kajti že čez leto

ali dve naj bi ta ekipa znova potrkala na vrata prve republiške lige. Kar pa še posebej veseli: oba kluba sta uresničila napovedi o uvrstitvi pionirjev, pionirk, kadetov in kadetinj v republiški vrh. Po uhojenih poteh gre tudi roket. Dve ekipi dovolj uspešno nastopata v I. republiški ženski ligi (Iskra in IMV Novo mesto), Šentjernejčanke pa so izpolnile cilj po uvrstitvi ene v sam vrh. Zagotovo pa bi bili lahko cilji ženskega rokometista še nekaj višji, če bi ekipama uspelo najti skupen jezik in združiti moči. Žal, ga verjetno ni, ki bi takšno željo iz ž vsem dovolj znanih razlogov znal uresničiti. Vse našeto kaže, da so bile letošnje želje sezidane na realnih tleh. In za novomeški šport bi bilo najbolje, če bo tako tudi v prihodnje. Kajti za športne apetite Dolenske je verjetno dovolj, če imamo en šport z žogo, ki se spogleduje z najboljšimi v državi, ostali naj svoje mesto najdejo v nižjih in cenejših tekmovalnih sistemih ter predvsem v poslanstvu, ki ga za zdravje in telesno kulturo mladih opravljajo.

B. B.

ŠOLSKI NAMIZNI TENIS

LJUBLJANA — Na namiznoteniskem tekmovanju šolskih športnih društev centralne regije — bilo je četrtek, 23. marca, v Ljubljani — je med tekmovalci od 1. do 4. razreda zmagal Matjaž Retelj iz OŠ Šmihel in se seveda uvrstil na finalno republiško tekmovanje. V finale se je uvrstil tudi Mario Brumat (OŠ Bršljin), ki se je uvrstil med osmerico tekmovalcev od 5. do 8. razreda.

TEKMOVANJE

NOVO MESTO — Jutri, v petek, 31. marca, se bo ob 15. uri v novomeški športni dvorani pod Marofom pričelo tekmovanje v namiznem tenisu v okviru letošnjih 28. delavskih športnih iger novomeške občine. Prijave sprejema organizator na mestu tekmovanja do 14.40, ko bo tudi zbranje parov. Ekipo sestavljata dva igralca, tekmovanje pa bo potekalo v moški in ženski konkurenci.

Slovenija Moja dežela.

KOČEVSKA ŠPORTNA RAZGLEDNICA

Resda so nogometiški Kočevja najjavljali pohod na prvo mesto v ljubljanski medobčinski nogometni ligi, vendar se zdi, da je bil to račun brez krčmarja. Že v prvem kolu na gostovanju v Mengšu je bilo srečanje prekinjeno pri rezultatu 2:1 za gostitelje. Kot vzrok prekinitve je sodnik navedel napad nanj s strani igralcev Kočevja. Brez dvoma čaka Kočevce primerna kazen in želja za višjo uvrstitvijo bo skoraj zanesljivo ostala neizpolnjena.

Če sredi aprila se bo nadaljevalo prvenstvo v medobčinskih namiznoteniskih ligah, kjer so Kočevci z vsega dvema točkama na predzadnjem mestu. Za igralce trenerja Marjana Oražma bo pomlad torej še kako vroča, če želijo seveda obstati v ligi. V največjo oporo jim bo brez dvoma vrnitev najboljšega igralca Gregorja Komca iz JLA.

Franc Benčina, najboljši strelac z maloklirskim orožjem v Kočevju, je pred kratkim postal tudi republiški prvak v tej disciplini. Kot sam pravi, za treninge ne porabi veliko časa, sicer bi bili njegovi rezultati verjetno še boljši.

Bo kočevskim politikom uspela revanša tukajšnjim direktorjem? Govor je o povratnem šahovskem dvoboju, ki bo na sporedu 31. marca ob 18. uri v hotelu Pugled. Rezultat prejšnjega dvoboja je bil 11,5:8,5 za direktorje. Kapetan direktorske ekipe je Dušan Popovič iz Melamina, politične pa Anton Turk (izvršni svet).

M. GLAVONJIČ

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod, moški, 18. KOLO: PIONIR—KAKANJ 3:0 (5, 4, 3)

Pionir: Jovič, Peašinovič, Brulec, Prah, Kosmina, Povšič, Travžin, Goleš, Smrke, Berger, Petkovič, Černač.

LESTVICA: 1. Jedinstvo Interplet 32 (50:10), 2. Pionir 32 (49:11), 3. Salonit 30 (45:13), 4. Ljubljane 28 itd.

Pari prihodnjega kola: Reka—Pionir, Salonit—Jedinstvo Interplet, Ljubljane—Novi Zagreb itd.

II. ZVEZNA LIGA, zahod, ženske, 14. KOLO: PULJ—LIK KOČEVJE 3:0 (10, 13, 10)

LIK Kočevje: Klun, Uran, Turk, Škufca, Ibrahimović, Hočevnar, Drobnič, Ahac.

LESTVICA: 1. Jedinstvo Elir 26... 7. Poreč 10, 8. Maglič 10, 9. LIK Kočevje 8, 10. Gradačac 4.

Pari prihodnjega kola: LIK Kočevje—Nova Gorica, Maglič—Poreč, itd.

I. SOL, moški, 18. KOLO: ŠEM-PETER—LIK KOČEVJE 3:1 (5, -11, 3, 5)

LIK Kočevje: Levstik, Miklič, Polovič, Marinč, Obravnič, Ahac, Turk.

LESTVICA: 1. Brezovica 34... 9. Stavbar MTT ml 14, 10. LIK KOČEVJE 12, 11. Celje 4, 12. Železar 2.

Kočevci potujejo v prihodnjem kolu v Celje.

roket

SRL, moški, 14. KOLO: FUŽI-

Na treh gostovanjih do točk

Uspešna bera dolenskih ligašev v moški in ženski republiški rokometni ligi — Srečanja Jadran — Krško in Olimpija — IMV Novo mesto preloženi

Po daljšem času so ribniški rokometiški vendarle pokazali igro, ki je spominjala na njihove najboljše čase. V srečanju 14. kola prvenstva I. SRL so močno premagali ekipo Prul, pomembno zmago pa so dosegli tudi Krčani nad Fužinarjem, s čimer so pravzaprav veliko uslugo naredili Črnomelcem, ki se niso odrekli upanju, da se rešijo izpada iz lige. Tudi v ženski ligi je vse minilo brez presenečenj, Šentjernejke in Kočevke so v gosteh dosegle novi zmagi, tekma med Olimpijo in Novim mestom pa je bila preložena.

Zagotovo je bilo najbolj negotovo srečanje v moški ligi tisto v Slovenj Gradcu, kjer sta se pomerila Fužinar in Krško. Gostiteljem je bil to zadnji vlak, da se rešijo zadnjega mesta, vendar priložnosti niso izkoristili. Krčani so bili v finišu bolj zbrani in so s precejšnjo mero športne sreče odnesli domov obe točki. Gostitelji so imeli namreč pri rezultatu 20:19 v svojo korist kar dve lepi priložnosti za povečan

je vodstva, vendar ju niso izkoristili, kar je bilo zanje seveda usodno. Z domiselno in učinkovito igro pa so se tokrat izkazali inlesovci. Še posebej zbrano so igrali v obrambi, kjer so gostom napravili pravo lekcijo, nič manj uspešni niso bili v napadu, kjer sta se še posebej izkazala Mate in Jurič. Dodajmo ob tem še, da je bil derbi začelja, med Jadranom in Črnomljem, preložen.

Prav nič novega pa ni prineslo sobotno kolo v ženski ligi. Boj za vrh je že zdavnaj odločen, bolj ali manj pa je jasen že tudi razplet pri dnu. Tako igrajo ekipe brez prave motivacije in temu primerne so igre.

V povprečnih srečanjih sta šentjernejska Iskra in kočevski Itas prišla do novih točk, vendar sta imela z na papirju precej slabšima nasprotnikoma kar obilo dela. Iskaričice so v Slovenj Gradcu šele v drugem polčasu strle odpor borbenih gostiteljic in zdi se, da je zmagovalca odločila zgolj večja izkušnost Šentjernejčank. Podobno je bilo v Murški Soboti, kjer je bil rezultat med Polano in Istasom še tik pred koncem polčasa neodločen (10:10), v nadaljevanju pa so gostje zaigrale bolje in srečanje po pričakovanju odločile sebi v prid.

Uspešna vrnitev Kranjca

V soboto in nedeljo dve preizkušnji na Reki in v Pulju — Kranjec v soboto 3., Fink v nedeljo 1.

REKA, PULJ — Medtem ko obe članski vrsti kolesarjev novomeške Krke merita moči na težkih mednarodnih preizkušnjah — prva ekipa je na dirki okoli Maroka, druga pa v Grčiji — so se starejši

ostali razočarali. Omenimo naj, da je Kranjec dosegel 3. mesto v konkurenci starejših mladincev, v skupni uvrstitvi je bil 11.

Kot rečeno, sta članski vrsti tačas na dveh velikih mednarodnih dirkah, s katerih pa je malo novic. Dve smo le prestregli: Jure Robič je na dirki okoli Maroka dosegel izreden uspeh, saj je v 4. etapi zmagal, nič manjši pa ni dosežek še večerajšnjega mladincev Judeža, ki je bil v 1. etapi dirke po Grčiji 4. in s tem najboljše uvrščen Jugoslovan, celo pred Bončico in ostalimi.

V nedeljo pa se je ekipa starejših mladincev udeležila preizkušnje v Pulju. Tudi tokrat so na 125 kilometrov dolgo pot krenili skupaj s člani, najbolj pa se je izkazal Bogdan Fink. Med starejšimi mladinci je namreč zmagal, v skupni razvrstitvi pa bil 10. Tudi ostali so tokrat vozili bolje, vendar so okvare naredile svoje, še zlasti sta si tako pokarila uvrstitvi Eržen in Zvar.

Zdesetkani na startu

V nedeljo start prvenstva v območni nogometni ligi — Za uvod derbi med Elanom in Belo krajino

NOVO MESTO — To nedeljo, 2. aprila, se pričinja tudi spomladanski del prvenstva v obeh območnih nogometnih ligah, kar je, vsaj zaenkrat, največji domet dolenskih enajsteric. Igralci novomeškega Elana so — da nekolikojans osvežimo spomin — prvi del končali na 5. mestu s 14 točkami, Bela krajina pa, kateri so zaradi nepravilne registracije trenerja odvzeli 2 točki, na 7. mestu z 9 točkami. In že v prvem spomladanskem kolu to nedeljo bo na novomeškem stadionu Bratisva in enotnosti derbi prav teh dveh ekip. Novomeščani so bili po končanem jesenskem delu prvenstva optimistično razpoloženi, nekateri so napovedovali celo pohod na vrh in vstop v I. SNL. Trener Vlado Klinčarovski danes razmišlja takole:

polni postavi, zategadelj je povsem realno pričakovati, da se bomo glede na vse povedano borili za mesta med 3. in 5. »

Vlado Klinčarovski je razočaran tudi nad možnostmi, ki jih ima nogomet za delo v Novem mestu. Nekaj igralcev sploh nima uporabnih nogometnih čevljev, za vadbo je v klubu na voljo vsega 6 uporabnih žog, s katerimi trenirajo štiri ekipe, da ne govorimo o igrišču, ki ga vsak dež naredi neuporabnega. Nič čudnega, če so trenerjeve ambicije po vsem tem tako splahnele, v bližnjem nedeljskem derbiju z Belo krajino bi bil zadovoljen že s točko. O borbi za vrh in vstop v enotno nogometno ligo torej zaenkrat v Novem mestu ni govora.

Zanimivo je ob vsem tem mnenje trenerja črnomalskih nogometašev Staneta Movrina, ki pravi, da je bil trening novomeških igralcev za spomladanski del prvenstva zastavljen preveč profesionalno, kar se tudi potrjuje, saj Elanov trener ta čas ne more računati kar na polovico ekipe. Dodajmo temu v ilustracijo še, da so nogometiški Olimpijci, za katere vemo, kje tekmujejo in kdaj so že pričeli s prvenstvom, pripravili pričeli kasneje od Novomeščanov. Sicer pa pustimo ugibanje in ocene, najboljši odgovor bo zagotovo dalo nedeljsko uvodno srečanje spomladanskega dela prvenstva.

M. GORENC

ZMAGA KURETA

ČRNOMELJ — V okviru sindikalnih delavskih športnih iger je bilo pred dnevi tekmovanje v namiznem tenisu. V ekipni razvrstitvi moških je zmagala OŠ Stari trg pred Beltom I in starešinami JLA, v ženski konkurenci je bila najboljša Iskra Semič, med posamezniki pa Jurj Kure pred Stanetom Drazmeričem (oba Stari trg).

KOLMAN OBČINSKI PRVAK

SEVNICA — ŠK Milan Majcen iz Sevnice je pred dnevi v domu TVD Partizan organiziral letošnje posamično člansko prvenstvo občine v šahu. Nastopilo je osem šahistov, prvak pa je postal Lojze Kolman, ki je oddal le en remi. Vrstni red: 1. Kolman 6,5 točk, 2. Povalej 6, 3. Šorli 5, 4. J. Blas 3,5, 5. Radej 3, 6. Lazič 2, 7. — 8. mesto Cvirn in Mirt po 1. Zmagovalce je prejel pokal sevnške ZTKO.

J. BLAS



Z GOJZARJI IN CEPINOM

Danes, 30. marca, začenja ob 18. uri Alpinistični odsek Novo mesto v prostori društva na Novem trgu 4 z letnim delom alpinistične šole. Program šole zajema teoretični del predavanj, vaje pa bodo v plezalnem vrtcu Luknja pri Prečni. Vabljeni vsi, ki vas zanima športno plezanje in alpinizem!

- Zime je konec, z njo pa tudi zimskih vzponov, ki so bili letos res kvalitetni. Omenim jih le nekaj: Mavrico v severni steni zadnje Mojstrove, Dularjevo zajedo, Raz, Hornovo prvenstveno smer v Jalovcu, prvenstveno smer v Veliki Goličici in nad Šitom glavi, Severni stebel v Malem korintiskem Mangartu v Kamniških Alpah, Grintovčev stebel ter Golobovo smer in Zmaja v severni steni Ojstrice. Poleg tega je bilo opravljen nekaj pristopov na vrhove nad 2.000 metrov in vzponov v ledenih slapovih. Smeri so bile večidel V. in VI. težavnostne stopnje.
- Lepo pa napredujejo tudi športni plezalci, ki vadijo v plezalnem vrtcu v Armeškem pri Brestanici, Luknji in tudi športnih smerih v Vipavi in Ospu. Tako je Dominik Kres preprežal Netopirja v Ospu, katerega ocena je VII.
- Ker ima športno plezanje tudi pri nas veliko privrženec, naj omenimo še prvo dvo-ransko tekmo v plezanju v Jugoslaviji. Tekmovanje je šlo za državno prvenstvo, na katerem je nastopilo preko 50 plezalcev in 20 plezalk, predvsem iz Slovenije. Sicer pa o tem, kako je športno plezanje razvito v svetu, priča podatek, da bo na olimpiadi v Barceloni to demonstracijski šport, kasneje pa že redna olimpijska disciplina. Več o rezultatih v Zagrebu in pravilih športnega plezanja prihodnje.

S. MOKOTAR

# TELEVIZIJSKI SPORED

## PETEK, 31. III.

9.45 — 12.35 in 16.05 — 23.40  
TELETEKST  
10.00 VIDEO STRANI  
10.10 MOZAIK — TEDNIK  
11.00 ŠTUDENTSKA BALADA, 3. zadnji del nadaljevanke  
12.25 VIDEO STRANI  
16.20 VIDEO STRANI  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 MOZAIK, ponovitev TEDNIKA  
17.35 XII. TEKMOVANJE UČENCEV IN ŠTUDENTOV GLASBE JUGOSLAVIJE  
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
ZVERINICE IZ REZIJE, 3. del  
18.30 SAFARI, 6. del nadaljevanke  
19.00 RISANKA

19.17 NAŠE AKCIJE  
19.30 DNEVNIK 2  
20.05 PODVODNA ODKRITJA, 3. del dok. serije  
21.00 DETEKTIVA IZ MIAMIJA, 13. del nanizanke  
21.50 DNEVNIK 3  
22.00 PRED IZREKOM KAZNI, ameriški film  
Obesiti ali osvoboditi okrutnega posiljevalca in morilca, je vprašanje, ki muči uglednega sodnika. Kljub temu da obtožena bremenijo neizpodbitni dokazi, je sodnik v dilemi, ker ravnanje policije ni bilo neoporečno. Zaplet zaostrijo bližnje volitve. Ljudje, ki volijo sodnike, hočejo za trdovratne kriminalce strožje kazni.  
23.30 VIDEO STRANI

## DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 An-

## SOBOTA, 1. IV.

7.45 — 12.05 in 13.50 — 0.40 TELE-  
TEKST  
8.00 VIDEO STRANI  
8.10 OTROŠKA MATINEJA: RADOVEDNI TAČEK  
8.20 LOŃEK, KUHAJ!  
8.25 SREČNI PRINC, 2. del  
8.55 PO LOVČEVIH STOPINJAH  
9.20 ES LIBRIS: KAKO SMO SE UČILI  
UMNE SADRJEJE  
10.20 SOZVEZDJE BELE MURVE  
10.50 OTROCI GLASBE, ameriška zabavnoglasbena oddaja  
11.15 MEDNARODNA OBZORJA, ponovitev  
11.55 VIDEO STRANI  
14.05 VIDEO STRANI  
14.15 CIKLUS FILMOV CHARLIEJA CHAPLINA  
NEZNANI CHAPLIH: MOJA NAJSREČNEJŠA LETA, 1. del angl. nadaljevanke  
15.10 FESTIVAL CHARLIEJA CHAPLINA (ČB)

16.30 DNEVNIK 1  
16.45 VRČEK SE RAZBLJE  
17.00 KOŠARKA PARTIZAN: JUGO-PLASTIKA ali CIBONA, CZ  
18.30 MLADINA: O POLITIČNOSTI IN IDEOLOGIJI MLADIH, 2. del dok. oddaje  
19.05 RISANKA  
19.20 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.59 UTRIP  
20.20 ŽREBANJE 3x3  
20.30 KRI IN ORHIDEJE, 4., zadnji del nadaljevanke  
21.15 KRIŽ KRAŽ  
22.45 DNEVNIK 3

22.25 GOSPA Z BEVERLY HILISA, ameriški film

Gre za ameriško različico francoskega filma, resnično pripoved o pariški zvodnici, ki je z dekleti oskrbovala moške iz visoke družbe.

0.30 VIDEO STRANI

## NEDELJA, 2. IV.

8.45 — 23.35 TELETEKST  
9.00 POROČILA  
9.10 VIDEO STRANI  
9.15 ŽIV ŽAV  
10.15 SAFARI, 6. del nadaljevanke  
10.45 KRI IN ORHIDEJE, ponovitev zadnjega dela nadaljevanke  
11.30 POROČILA  
11.40 DOMAČI ANSAMBLI: BRATJE IZ OPLTNIČE  
12.10 KMETIJSKA ODDAJA  
13.10 POBEG V ZMAGO, ponovitev ameriškega filma  
15.00 POROČILA  
15.10 GLASBENA PARADA — RADCENCI 89

15.45 PRISLUHNI MOŠTINI, ponovitev  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 GOSPA BOVARY, ameriški film  
18.45 RISANKA  
19.00 TV MERNIK  
19.30 DNEVNIK 2  
19.59 ZRCALO TEDNA  
20.20 GOSPOSKO ŽIVLJENJE STIPA ZVONAROVA, drama TV ZG  
21.25 PODARIM-DOBIM, žrebanje  
22.55 POROČILA  
23.05 VIDEO STRANI

## DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri — 13.00 Športno popoldne — 19.00 Da ne bi bolelo: Posvetovalnica za starše — 19.30 Dnevnik —

## PONEDELJEK, 3. IV.

9.45 — 13.35 in 16.00 — 23.10  
TELETEKST  
10.10 VIDEO STRANI  
10.10 MOZAIK  
UTRIP  
ZRCALO TEDNA  
TV MERNIK  
DA NE BI BOLELO  
OČI KRITIKE  
OBLJUBA, ameriški film  
13.25 VIDEO STRANI  
16.15 VIDEO STRANI  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 MOZAIK, ponovitev  
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

RADOVEDNI TAČEK  
SOZVEZDJE BELE MURVE  
19.05 RISANKA  
19.30 DNEVNIK 2  
20.05 ZAROTA IN IZDAJA, 1. del drame TV BG

Prvi del drame se dogaja v času, ko sta Stalin in Molotov poslala pismo jugoslovanskemu partijskemu in državnemu vodstvu in ga obtožila, da se je oddaljilo od temeljne smeri socializma in boja za komunizem. V središču pozornosti so osebnosti našega najvišjega partijskega in državnega vodstva, pomembno vlogo ima tudi rusko veleposlanstvo v Beogradu.  
21.40 OSMI DAN  
22.20 DNEVNIK 3  
22.35 OPERA MOBILE  
23.00 VIDEO STRANI

## TOREK, 4. IV.

9.45 — 11.45 in 16.00 — 22.55  
TELETEKST  
10.00 VIDEO STRANI  
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV  
11.35 VIDEO STRANI  
16.15 VIDEO STRANI  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 MOZAIK, ponovitev  
17.45 VIDEO STRANI  
17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
19.20 DOBRO JE VEDETI  
19.30 DNEVNIK 2  
20.05 NASLEDNICA, 1. del angleške nadaljevanke  
Gre za nadaljevanje priljubljene Boga-

tašnje Emme Harte. Osrednja osebnost te nadaljevanke je Emmina vnukinja Paula, ki je bila vedno ljubljena stare matere in njena dedinja. Paula je pokončna, vztrajna in lepa, v poslovnem življenju uspešna, v zasebnem pa ne preveč, dokler se kljub moži in naraščajo dokončno ne naveže na svojo staro simpatijo. Nadaljevanke ima štiri dele.  
21.05 DINAR  
21.50 DNEVNIK 3  
22.00 JAZZ NA EKRANU  
22.45 VIDEO STRANI

## DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Naša pesem

## SREDA, 5. IV.

9.45 — 12.10 in 16.00 — 23.20  
TELETEKST  
10.00 VIDEO STRANI  
10.10 MOZAIK:  
OSMI DAN  
SVET NA ZASLONU  
CAMEL TROPHY, ponovitev  
12.00 VIDEO STRANI  
16.15 VIDEO STRANI  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 MOZAIK, ponovitev  
18.15 VIDEO STRANI  
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
19.20 DOBRO JE VEDETI  
19.30 DNEVNIK 2  
20.05 FILM TEDNA: KOMISARKA, sovjetski film

Film Komisarka je bil 20 let v »bunkerju«, na lanskem berlinskem festivalu pa je dobil srebrnega medveda in nagrado katoliške in evangeličanske žirije. Ta mojstrovina predstavlja izsek iz državljanske vojne po oktobrski revoluciji iz čisto novega, posebnega zornega kota. Glavna junakinja, komisarka Klavdija, je stroga, pogumna vojakinja z malo ali nič ženske privlačnosti. Vendar jo nosečnost spremeni, še posebej, ko spozna revno židovsko družino, pri kateri si uredi zatočišče za porod. Komisarkin otrok je simbol življenja, ki mu ona ni kos. Njena vrnitev v vojaško enoto, ko otroka pusti pri židovski družini, je svojevrsten izraz kapitulacije.  
21.50 DNEVNIK 3  
22.10 SVET POROČA  
23.10 VIDEO STRANI

## ČETRTEK, 6. IV.

9.45 — 11.50 in 16.00 — 23.45  
TELETEKST  
10.00 VIDEO STRANI  
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV  
11.40 VIDEO STRANI

16.15 VIDEO STRANI  
16.30 DNEVNIK 1  
16.45 MOZAIK, ponovitev  
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
19.20 DOBRO JE VEDETI

sambel Franca Miheliča — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče (aktualna oddaja) — 20.35 MPZ Obala Koper — 21.55 Skupščinska kronika — 22.15 En avtor, en film — 22.35 Satelitski programi

## TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Čiu čiu — 9.00 TV v šoli — 12.45 Poročila — 12.55 Prezrli ste, pogledite — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Čiu čiu — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.10 Vreme — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Detektiva iz Miamija — 21.00 Jazz na ekranu — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 O sole mio (oddaja iz kulture) — 22.50 Nočni program (Dinastija; Jaz, Klavdij) — 0.50 Poročila

## DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 18.10 Predstava za otroke — 19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Pobeg v zmago — (ameriški film) — 22.05 Mali koncert zabavne glasbe — 22.20 Športna sobota — 22.40 Branko Čopić (dok. oddaja) — 23.35 Satelitski programi

## TV ZAGREB

8.45 Poročila — 8.50 TV koledar — 9.00 Čarobna metla — 9.15 Kaj vse zmorem — 9.30 Vučedolski osvajalci — 10.00 Istrsko orlarstvo — 10.30 Poročila — 10.35 Prezrli ste, pogledite — 13.20 Nebeške ptice (2. del nadaljevanke) — 14.30 Nikoli te ne bom pozabila (sovjetski mladinski film) — 16.00 Sedem TV dni — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Gruntovčani (9. del nadaljevanke) — 18.30 Priručno vaši — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Patton (ameriški film) — 22.00 Dnevnik 3 — 22.15 Nočni program (Dinastija; Sledge Hammer) — 0.15 Poročila

20.05 Cousteaujevo ponovno odkrivanje sveta (7. del) — 21.00 Škica za portret — 21.35 Reportaža z nogometne tekme Dinamo-Hajduk — 22.00 Športni pregled

## TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Otroška matineja — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Serijski film za mlade — 14.00 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 Igre na srečo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Nebeške ptice (3. del nadaljevanke) — 21.00 Mama ima sto let (španski film) — 22.30 Dnevnik — 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

## DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.45 Po brežkončnosti sveta — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Po sledih napredka — 21.05 Camel Trophy: Kanarski otoki — 21.35 Svet na zaslonu — 22.15 Videoglasba

## TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Sedmi veter — 9.00 TV v šoli — 12.30 Poročila — 12.45 Prezrli ste, pogledite — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Izobraževalna oddaja — 18.05 Številke in črke — 18.25 Videokrog — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 TV drama — 21.00 Resna glasba — 21.50 Dnevnik 3 — 22.10 Nočni program — 0.10 Poročila

— 19.30 Dnevnik — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Žarišče — 20.35 Človek, ki ste ga z užitekovi sovražili (angleški film) in Pohlep (ameriški film)

## TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Otroški spored — 9.00 TV v šoli — 12.30 Poročila — 12.45 Izobraževalna oddaja — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Trda kot kamen (kanadski film) — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kontaktni magazin — 23.30 Poročila

## DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Studio Maribor — 19.00 Rojstvo šloka (1. del oddaje o Turčiji) — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Športna središča — 22.35 Satelitski programi

## TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Super babica — 9.00 TV v šoli — 12.30 Poročila — 12.45 Šolska TV — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 16.45 Izobraževalna oddaja — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Super babica — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.30 Dnevnik 3 — 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

## 19.30 DNEVNIK 2

20.05 TEDNIK  
21.00 KAJNOV NASMEH, 1. del francoske nadaljevanke  
Nadaljevanke se odvija v letih 1930—1950, obravnava pa večno temo o bratih

sovrznih in ima šest delov.  
21.55 DNEVNIK 3  
22.05 V ŽRELU ŽIVLJENJA, jugosl. film  
22.35 VIDEO STRANI

## DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beo-



ČETRTEK:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D večeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitel Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Želeži ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Želeži ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in

grajski TV program — 19.00 Čas, ki živi — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Mali koncert — 20.45 Mostovi — 21.15 Oči kritike — 21.45 Pogledi (oddaja o kulturi) — 22.50 Satelitski programi

## TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Poletavček — 9.00 TV v šoli — 12.30 Po-

senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:  
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

PONEDELJEK:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strizemo zastoj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodnozabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:  
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiju, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

## MLADI DOPIŠNIK



## SADILI SMO TOPOLE

Učenci smo se 2. marca udeležili delovne akcije v Vrbinu, kjer smo sadili topole. Topole smo ovijali, da jih ne bi obzrle srne. Pri sajenju topolov smo zdržali do konca, čeprav smo bili utrujeni, in se je izplačalo. Zaslužili smo 1.710.000 din, ki nam bodo prišli prav za končni izlet.  
DANICA STRGAR  
OŠ Arčue

## IZPOD PERES ROMSKIH PISCEV

»Najraj bi ov najbarede, najbarvalede. Spremenin bi Zabnjako do najhederede mesto.« je napisal Anđelko Brajdič iz 6. c osnovne šole XII. SNOUB Novo mesto v šolskem glasilu Zoro mengersko vešoro — Iz naših logov. Njegovi prijatelji so ga najbrž razumeli. Za vse tiste, ki romskega jezika ne poznajo najbolje, pa povejmo, da je Anđelko rekel tole: »Najraje bi bil velikan, najbogatejši. Spremenin bi Zobjek v najboljšem mestu.« V glasilu Zoro mengersko vešoro, ki je časopis romskih učencev na omenjeni šoli, je sicer še veliko spisov in risbic.

## ZGLEJNO DELO

Uslužbenec v novomeški lekarni, doma iz Trebnjega, si zasluži javno pohvalo. Želela bi še več takih ljudi, sposobnih za službo, v kateri delajo. Omenjeni lekarniški delavec je prijazen in vljuden in je pripravljen vsakemu pomagati z nasvetom. Za zgled bi si ga lahko vzeli najrazličnejši trgovci. Tej pohvali dodajam svoje lepe želje za mnogo sreče in zdravja ob 8. marcu, ki so namenjene vsem prijateljem.  
ANA DRAŠLER  
Uršna sela 23a

## DANAŠNJI ŠOLARJI

Mislim, da je današnji šolar preobremenjen z natrpano učno snovjo. Verjetno bi bilo potrebno, da bi delavci Zavoda za šolstvo še onkrat obdelali programe, izpustili odvečno snov in dodali tisto, ki je potrebno. Pri kemiji na primer uporabljamo učbenik, iz katerega so se učili že moji starši. Zagotovo je kemija v tem času kaj napredovala, zato bi morali napreduju prirediti tudi učbenik. Pri nemškem jeziku uporabljamo srbohrvaški učbenik, ki je zelo obsežen, zato lahko v njem predelamo le najpomembnejše. Mogoče bi bilo tudi dobro, da bi materin jezik imeli na urniku vsak dan kot ga imajo po nekaterih državah.  
MATJAŽ MIŠIČ, 8. r.  
OŠ dr. Antona Debeljaka  
Loški potok

## REVILJA PEVSKIH ZBOROV

V Mokronogu smo imeli reviljo pevskih zborov občine Trebnje. Nastopili so otroški in mladinski zbori iz vseh centralnih šol občine in dva zbora glasbene šole. Tudi pevci OŠ Sentrupert so po daljšem času zopet nastopili v zboru, ki ga vodi Marjana Ogrinc. Zapeli so tri pesmi. Reviljo so zaključili pevci iz pobratene občine Velika Gorica. Polna dvorana mokronoškega kulturnega doma je dokaz, da tudi odrasli radi prisluhnejo petju mladih.  
BISERKA ŠKARJA, 6. r.  
OŠ dr. Pavla Lunačka,  
Sentrupert

## Radio Sevnica

ČETRTEK, 30. 3.  
17.00 — Uvod in napoved sporeda  
17.15 — Aktualno  
17.50 — Izobraževalna oddaja  
18.10 — Vse v enem košu  
18.25 — Glasbena oddaja  
19.00 — Vključitev v skupni program dijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 1. 4.  
17.00 — Uvod in napoved sporeda  
17.10 — Uganke iz domače občine  
18.00 — Glasbena uganka  
18.10 — Ugibanje kraja  
19.00 — Vključitev v skupni program dijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 2. 4.  
10.30 — Uvod in napoved sporeda  
10.50 — Kmetijska panorama  
11.05 — Nedeljski gost  
— Kultura — Šolstvo — izobraževalna  
11.30 — Vesti za drobno gospodarstvo  
11.50 — Aktualno  
12.15 — ZVN  
13.00 — Nedeljski poročevalc  
13.30 — Čestitke naših poslušalcev

SREDA, 5. 4.  
17.00 — Uvod in napoved sporeda  
17.05 — Informativna kronika  
17.20 — Tematska sredi (Naši kraji in ljudje)  
18.25 — Glasbena oddaja  
19.00 — Vključitev v skupni program lokalnih radijskih postaj Slovenije

## ВСI ЗА: DENAR ALI SRCE?

Tehnika se je razvijala, prihajali so novi zdravniki, medicinske sestre, nove mame, drugi novorojenčki, hiša, v kateri se rojevajo, pa je ostala ista. Sto let ima in ne more nuditi možnosti za sodoben način bivanja in dela. Tako je v naši porodnišnici. Od vseh nas je odvisno, ali bo postala drugače. Res je, da so težki časi, res je, da ni denarja. Toda ali je tudi res, da nimamo srca? Ponavljamo, tarnamo, stokamo, da je nataliteta Slovencev nizka, premajhna za obstanek. Naredimo kaj! Ali s tem, da bi radi imeli porodnišnico na ravni človeka, hočemo preveč? Zdi se mi, da ne. Mogoče, čež nekaj let, bomo jaz in moje sošolke na mestu zdajšnjih mamic. Bom z grozo v obeh gledale podgane, se dremajo po sobah in čakale toplo vodo? Ploščolčivi imata pomembno vlogo denarja, človeško razumevanje. Le kateri bo zmagal?

VANJA LUŽAR, 8. r.  
OŠ Mirna Polje

## SLABE DELOVNE RAZMERE NA ŠOLI

Naša gospodinjstva učilnica ni vredna tega imena. Nahaja se ravno pod telovadnico, zato smo deležni velikega ropota in razbijanja nad našimi glavami. Imamo eno štedilnik, okoli katerega se prepiramo vsi, ki hočemo kaj skuhati ali vsaj pogledati v lonec. Tovarišice se trudi, da bi v loncu sodelovali vsi kljub prostorski pomanjšanosti in slabi opremitvi. Za samoprispevek glasujemo ravno o pravem času. Upamo, da bodo naši starši in ostali občani prisluhli našim težavam in prav zaradi naše brbljavosti šole glasovali »ZA«.

ALENKA FEMC, 7. r.  
OŠ XII. SNOUB Novo mesto

## DRAGI STARŠI, NOVOMEŠČANI!

Naša šola je bila zgrajena pred 18 leti, 380 učencev, zdaj pa jo obiskuje več kot 500 učencev. Učenci štirih razredov se vozijo v Šmihel, zato vas prosimo, da glasujete »ZA«. Glasujte tako, da bodo imeli vsi naši otroci boljše pogoje za učenje in lepši prihodnost.  
ANA ŠEPIČ, 6. r.

## TREMA IN PRIZNANJA

Nestrpni smo sredi marca dočakali pomemben obisk; na šolo je prišla novinarka Radia Ljubljana, urednica oddaje Mladinski in pionirski tednik, Tanja Pijavčič. Zelo prijetno presenečeni smo spoznali, da je ženska čisto preprosta in, kar se nam zdelo je boljše, prava klepetulja. Ko je naša novinarka krožek gostij predstavila svoje delo, se je okrog mize kar trilo razgovorov. Poiskali smo mirnejši prostor za miru posneli nekaj naših zapisov in razmišljanj. Ker takega dela še nismo vajeni, smo imeli pred mikrofonom kar precej. Bili smo ponosni, ko nam je Tanja dala priznanje za delo.  
URŠKA KLAKOČAR,  
LUCIJA SOTOŠEK,  
OŠ Savo Klavdijevič,  
Sevnica

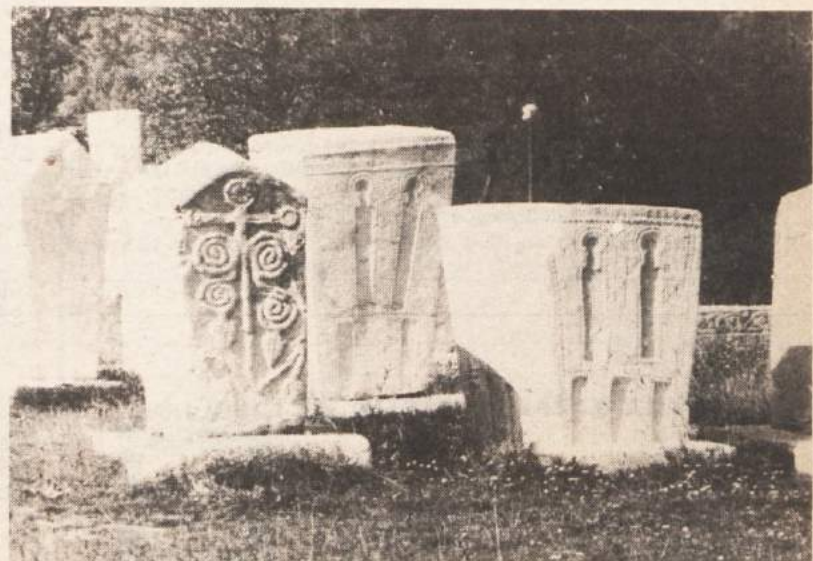
## KRAJEVNI PRAZNIK V GLOBOKEM

Ob letošnjem kulturnem prazniku v našem kraju smo bili priča promodnemu koncertu pihalne godbe iz Kapele svetčani sekciji na med drugim praznik deliti tudi krajevna priznanja, ter kulturnemu programu, v katerem smo sodelovali tudi učenci OŠ Globoko. Istočasno bila v prostorih naše šole tudi razstava slik in skulptur Jožice Komadina, ki je svojo mladost preživela pri starih starših v Globokem.  
JASMINA ŠULER, 8. r.  
OŠ Globoko

# OD STEČKIH KAMNOV DO DOMNEVNE TROJE



Ostanki trdnjavskega obzidja v Gabeli dajejo sicer mogočen vtis, vendar so to »le« ostanki stare beneške in turške utrdbe, pod katero, tako trdijo arheologi, je le živa skala, ne pa ostanki stare Troje, kot je domneval mehiški zgodovinar Roberto Salinas Price.



Bogomilski nagrobniki, tako imenovani stečki kamni, so posebnost, vredna ogleda. Precej jih je gladkih, v Radimlju pa jih je skoraj polovica tudi okrašenih. Nosijo upodobljene ljudi, ptice, živali, viteške turnirje in lovske prizore, najbolj pogost motiv pa je vinska trta v obliki križa.

Vse skupaj je dobro zrežirana reklamna igra. Fant hodi po mestu gor in dol, se kdaj pa kdaj postavi na ograjo in zre zamišljeno v globino pod seboj. Mimoidoči, ki si ne morejo kaj, da se ne bi sklonili in se tudi ozri čez ograjo, se zgrozijo. Skok v deroče valove reke globoko spodaj bi bil s te višine pravi samomor. Zato radovedno postanejo in čakajo, kaj se bo zgodilo s fantom v kopalkah, stoječim na ograji mosta, ki očitno namerava storiti ta vratolomni podvig. Ko je radvednost na višku, je treba pobrati žetev. Fant ni sam. Njegovi agenti se približajo radovednežem. »Bi radi videli, kako bo skočil? Bi radi fotografirali?« Navzoči so seveda zainteresirani. Vendar se interes kaj hitro ohladi, ko zvejo za ceno. »Ce hočete fotografirati, plačajte tri milijone.« Čeprav gre za stare dinarje, je vsota vsekakor prevelika. In tako se igra nadaljuje. Fant stopa na ograjo, pa zopet sestopa, ljudje se ustavljajo in pogajanja za ceno so živahna.

Tudi midva sodelujeva v igri. Delava se ravnodušna, kot da nama most in skakalec nista niti malo mar, čeprav sva prišla sem v Mostar pravzaprav le zaradi tega. Hotela sva na lastne oči videti sloviti kamniti most, ki se iz turških časov, tam od sredine šestnajstega stoletja, v elegantnem loku proži preko divje reke Neretve. In hotela sva videti in poslikati, seveda če bi to bilo mogoče, skakalce, ki si drzno skočiti z mostu v, kot pravijo, 29 metrov nižje ležečo vodo. Vendar ima vsaka stvar svoje meje. Cena za fotografiranje se nama zdi pretirana. Fantje nimajo nič razumevnaja za bratstvo in edinstvo in to, da sva Jugoslovana. Pokažejo na fotoaparati in vsota je nespremenjena: »Tri milijone.« Midva pa vztrajava in čakava. »Se bo že našel fric, ki bo to plačal,« si misliva in se pripraviva, da bova skok ne samo videala, ampak tudi fotografirala. In res, nekaj nemških turistov se zaplete v diskusijo o ceni, kažejo na fotoaparate in končno izvlčejo denarice. Sedaj fant ne stopi več na ograjo samo za reklamo, srepe se zazre v zelene valove pod seboj in se požene v globino. Fotografski aparati škrtnejo. Fant za trenutek izgine v reki, nato pa izplava nekaj metrov niže. Turisti se razidejo po ulicah starega mesta, fant se povzpne nazaj na most in vse skupaj se prične znova. Tudi midva sva zadovoljna. Končno sva dobila nekaj na nemški račun.

## POPOVO POLJE POSTAJA VRT

V Dolino Neretve sva prišla preko Popovega polja. Od jadranske obale sva se odlepila nad Dubrovnikom in se po sledi starega čirota, čigar kolovoz je še sedaj jasno videti v hercegovskem kamenju, dvignila na to zanimivo gorsko polje pri Trebinju. Polje je ravno kot miza, vse naokoli pa veriga belih gorskih vršacev, ki se strmo spuščajo proti plodni ravnici. S teh gora, najvišje je pogorje Bjelašice, so hudourniki tisočletja odnašali plodno zemljo in jo odlagali v tej ravnici. Ni čudno torej, da je to polje eno najbolj plodnih v Jugoslaviji. Zadnja leta, ko so tukaj napravili komasacijo zemljišč, regulacijo struge reke Trebinjke ter uredili namakanje, naj bi se blagostanje hitro širilo. Prej je bil človek tukaj bolj odvisen od krutih naravnih sil, ki pa plodni ravnici Popovega polja niso bile preveč naklonjene. Že prvi pogled na polje mora izkušenemu očesu povedati, da je nekaj narobe. Ravnina, kot si jo pošten kmet le v najlepših sanjah zaželi, pa nikjer nobenega naselja. S kamnitimi ploščami krite hiše se stiskajo le v vznožju hribov, kot bi iskale zavetja. Seveda se ponuja logičen zaključek, ob deževju polje poplavlja, zato se stiskajo hiše v nekoliko višji legi. Polje ima veliko požiralnikov, kamor izginja tekoča voda, ob velikem deževju pa le-ti bruhajo vodo na dan in širna ravnina se spremeni v eno samo, ponekod tudi dvajset in več metrov globoko jezero. Kot je prišla, potem voda tudi hitro odteče.

Da bi ukrotili naravne sile, so leta 1980 na tem polju pričeli z velikim projektom, podprt s štirimi milijoni dolarjev posojila, ki ga je dala mednarodna ba-

nka za obnovo in razvoj, ter tako pridobili 900 ha plodne zemlje. Odstraniti so morali veliko kamnitih pregrad, ki so jih v stoletjih postavili prebivalci tega čudnega polja, zgraditi namakalne naprave in urediti rečno strugo tako, da voda v času suše ne bi izginjala v številnih ponikalnicah, v času deževja pa ne prestopala bregov. Sedaj je prvi del zaključen, preostane pa še urejanje spodnjega dela polja, kjer je še kakih 1500 ha zemljišč. Tudi tu bodo s komasacijo in agromelioracijo uredili polja, ki bodo dajala prebivalcem te dežele precej več, kot pa so jim v preteklosti. Kajti rdeča hercegovska zemlja je nenavadno plodna in podnebje je tudi nekaj posebnega. Tukaj uspeva najboljši virginijski tobak v Evropi, vse vrste sadja, trt, povrtnin, od poljščin pa koruza, pšenica in krompir. Glede na bližino obale je dober izkupiček tako rekoč zagotovljen.

Ko sva se vozila po tej lepi dolini, je bil ravno čas trgatve. Presenetilo pa naju je, da sva v naseljih videla veliko zapuščenih hiš. Je mar prišel sem napredek prepozno in številnih izseljencev, ki so prej zapustili ta kraj, nemočni v boju z naravo in odmaknjeni od sveta, ne bo več nazaj? Dokaz nekdanjega bogatega življenja v teh krajih so številna pokopališča. Videla sva jih ob vsakem naselju, pa tudi zunaj njih. Najino pozornost so zbujali zlasti veliki, grobnicam podobni kamni, goli, nekateri pa tudi z lepo vklesanimi ornamentami. Nekaj časa sva ugibala, kaj naj bi to bilo, potem pa naju je le spreletelo spoznanje. Seveda, bogomili! Ravno pravi čas, kajti skoraj bi zapeljala mimo enega najlepših bogomilskih pokopališč v Jugoslaviji. Čisto nepričakovano sva ga zagledala na levi strani ceste.

## MED BELIMI STEČKIMI KAMNI

Radimlja. V soncu se bleščijo beli kamni raznovrstnih oblik in velikosti, postavljeni brez vsakega pravega reda. Pokopališče skrivnostne verske ločine bogomilov. Zraven je restavracija, ki nudi prijetno senco in jedi na žaru. Informacij pa bolj malo. Natakar je vedel povedati le to, kar sva že sama vedela: da je to staro pokopališče že zdavnaj opuščeno in kar precej poznano. To sva videla pozneje, ko sva se sama odpravila med te čudne kamne. V visoko travo so številne noge obiskovalcev vteptale stezice, saj, kot kaže, za to kulturno dediščino nihče ne skrbi. Sodelavci beogradske televizije so malo prej pobrali svoje naprave. Očitno so snemali kadre za kakšno kulturnozgodovinsko oddajo. Tako sva med belimi kamni ostala sama.

Kdo so bili pravzaprav bogomili? Zgodovinski podatki pravijo, da je ta verska ločina nastala v desetem stoletju v Bolgariji, nato pa se je, stalno preganjana, širila v nedostopne kraje Makedonije, Bosne in Hercegovine, kjer je ostala najdlje pri življenju. Pregarjali so jih bizantinski cesarji, pa tudi papežu vdani kralji in knezi z balkanskega polotoka. Uradni cerkvi so bili vsekakor močan trn v peti, sicer jih ne bi tako zagrizeno preganjali. Kajti bogomili so priznavali le novi testament, pa še tega so tolmačili po svoje, starega pa so zavračali. Po njihovem je vsa materija, pa tudi človek, satanovo delo, naloga pravega kristjana pa je, da to materijo premaga, da je vzdržan do žensk, mesa in vina, ne sme rojevati otrok in ne imeti osebnih lastnine. Seveda je bilo to strogo načelo prihranjeno le za najbolj posvečene, ostali verniki so se ga le delno držali, po smrti pa so prejel krst, ki jih je odvezal zemeljskih grehov. Fevdalcem, cerkvenim in posvetnim, je šlo zelo na živce tudi njihovo nepriznavanje cerkvenega reda, posesti in plačevanje desetine. Prav vneto preganja-

nje bogomilov s krščanske strani je olajšalo delo Turkom, ko so zasedali Bosno in Hercegovino, saj se je veliko prebivalcev raje odločilo za Turke kot pa za kristjane, ki so tako strogo ravnali z njimi. V oddaljenih hribovskih krajih se je bogomilstvo ohranilo vse do sredine devetnajstega stoletja.

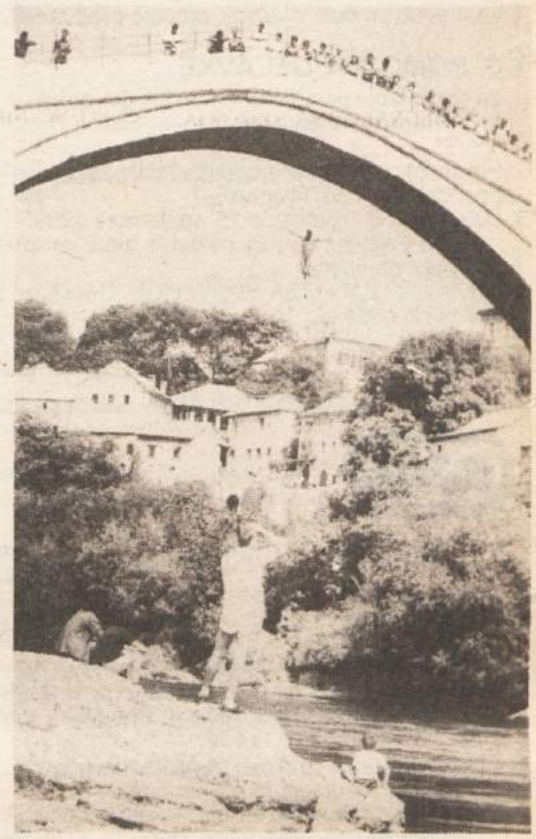
Bogomili so bili proti cerkvenemu sijaju in proti cerkveni umetnosti, zato se je za njimi ohranilo le malo. Uničevali so cerkve, ikone, kipe in razpela, saj so jih smatrali za pregrešne idole. Edino, kar je ostalo za njimi, so nagrobni spomeniki, pa še ti so po večini goli, zlasti tisti starejši. Na mlajših je opaziti razne in kamne vklesane podobe, ki nekaj povedo o načinu njihovega življenja in verovanja. V Jugoslaviji, največ pa v Bosni in Hercegovini, so našli vsega skupaj približno 59.500 nagrobnih kamnov. Prav v Radimlju so kamni najbolj zanimivi, saj jih je bolj ali manj okrašenih skoraj polovica. Pravijo, da so bili okrašeni nagrobniki postavljeni le bolj znamenitim osebam. Med sprehodom po tem opuščnem pokopališču sva opazila vklesane podobe oseb, živali, različnih rastlin, največ pa je bilo upodobljenih trtnih vitic, tudi v obliki križa, saj so imeli bogomili Kristusa za čisto trto, iz katere se rojevajo grozdi, pravi učenci in verniki. Le s težavo sva se ločila od teh pomnikov zanimive, a davno izginule verske ločine in se pri Počitelju spustila v dolino reke Neretve.

## NA PRIZORIŠČU TROJANSKE VONJE?

Neretva, zibelka starodavne kulture? Južno od Mostarja se kmalu soteska razpre v veliko, plodno ravnino s sredozemskim podnebjem, ki se razteza vse do razvejenega rečnega ustja, kjer se vode te ponosno in divje hčerke gora srečujejo s slanimi vodami Jadranskega morja. Zadnjih dvajset kilometrov reke je plovnih tudi za večje ladje, vse do rečnega pristanišča Metković. So semkaj priplule grške bojne ladje, da bi kaznovale Trojance za lepo Heleno?

Preveč lepo se vse skupaj sliši, da bi bilo lahko res. Pa vendar naju radovednost premaga. Tukaj v bližini je Gabela, za katero mehiški hotelir in filolog Roberto Salinas Price trdi, da stoji na slavnih ruševinah nekdanje Troje. Ta njegova predpostavka je v znanstvenih krogih zbudila kaj malo zanimanja, saj je znano, da so pravi temelji tega antičnega mesta že zdavnaj odkriti v Mali Aziji, Price pa razen svojih študij in razlaganj Homerjeve pesnitve o Iliadi ni ponudil še nobenega prepričljivega dokaza, zato pa je njegovo misel z naklonjenostjo sprejelo domače turistično društvo v Čapljini, ki je videlo v tem lepo priložnost za razširitev dejavnosti. Tudi jugoslovansko časopisje se je na dolgo in na široko razpisalo o tem. Zavijeva torej preko mostu na drugo stran Neretve in po nekajkratnem povpraševanju le najdeva Gabelo. Vastica na rahli vzpetini je kaj malo primerena za množični turizem. Še midva z avtodomom komaj prikrmariva po ozkih uličicah med hišami do brežička ob vasi, kamor naju usmerijo domačini. Kažipota namreč ni nobenega. Zapeljeva skozi nizko poraščeno grmovje in že sva pri trdnjaviških ruševinah, pod katerimi naj bi se skrivali ostanki nekdanje Troje.

Na travniku med ruševinami se mirno pase nekaj krav, nič sluteč o kaki antični znamenitosti, ob ruševinah pa poseda vaška mladina in si sončno popoldne krati s prepevanjem pesmi, ob spremljavi kitare in ob požirkih domačega vina. Ker meniva, da bi bile krave bolj slab informator, najprej usmeriva korak k mladincem. Prijazno nama povedo, da se



Fant se je za dober denar pogol na znamenitega mostu v 29 metrov nižje tekočo reko. Najin fotoaparati ga je »nabodel« na stolp džamije, ki pa je daleč v ozadju.

tudi njim zdi misel o Troji zelo zanimiva. Če ne zaradi drugega, že zaradi tega, ker bi turistični živčav hitro pripomogel k spreminjanju pretežno kmečkega kraja, kjer je sicer težko dobiti zaposlitev. Pred leti je prišlo sem več radovednežev, tudi strokovnjakov, pa so malo pobrskali in zopet odšli. Tudi smerokaze so imeli postavljene, pa jih nekateri zlobneži kaj hitro odstranijo. Pravijo, da je v vasi sicer še precej zgodovinskih najdišč. Kjerkoli kopljejo za nove zgradbe, naletijo na stare temelje. Potem pridejo arheologi, pa zopet nič. Kaže, da je tudi mladina tukaj že pričela dvomiti, da se bodo uresničile sanje, ki jim jih je vcepil Price s svojo teorijo o Troji. Pravzaprav pa je pričel dvomiti celo Price sam. Na tem mestu kjer so razvaline turške in beneške trdnjave — priznati je treba, da so tudi te prav mogočne in vse spoštovanje zbujajoče — naj bi po njegovih novjših domnevah bilo antično mesto Ilios, prava Troja pa naj bi bila na drugi strani Neretve, v Ošaničih blizu Stolca.

Skozi grmovje in mimo krav, na katerih prijaznost pa ne staviva preveč, se povzpneva na mogočen trdnjavski zid in občudujeva lep razgled po dolini Neretve. Kar pravšnje mesto za trdnjavo. Tako so mislili Turki in Benečani. Če so tako mislili tudi stari Grki, pa prepustimo sodbam in domišljiji strokovnjakov. Ko se pozneje peljeva po cesti proti ustju reke, naju med visokim drevjem preseneti nenavaden prizor — izza grmovlja se prikaže velikanska ladja, ki pluje proti toku. Ne, ni ladja antičnih Grkov, čisto navadna tovornjača je, namenjena v pristanišče Metković.



Znotraj trdnjavskega obzidja se ne sprehajajo množice turistov, kot sva to videla na antičnih krajih v Grčiji, ampak se na domnevnih ostankih stare Troje pase krava, ki se preveč očitno zanima za redke turiste. Naju je rešilo mogočno trdnjavsko obzidje.



Gabelski mladinci imajo svoje »žurke« kar na ostankih stare trdnjave. Sanje, da se bo njihov kraj kdaj lahko okoristil z ostanki pravadne Troje, so že padle v vodo. Gabela pa vendarle ni več tako anonimna, kot je bila pred senzacionalno razglasitvijo domnev Mehičana Pricea.



Med grmičjem in krošnjami dreves ob reki se nenadoma pokaže tudi ta nenavaden prizor: tovornjača, na poti v rečno pristanišče Metković. Kakih 20 km navzgor je Neretva plodna. Zagotovo so tukaj pluli tudi Benečani in Turki. Kaj pa Agamemnon s svojo vojsko?

**SVET  
OSNOVNE ŠOLE MIRANA JARCA  
CRNOMELJ**

razpisuje prosta dela in naloge

**RAVNATELJA ŠOLE**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o združenem delu, izpolnjevati še pogoje po zakonu o osnovni šoli ter imeti najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu.

Mandat traja 4 leta.  
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v roku 15 dni na OŠ Mirana Jarca Črnomelj — razpisna komisija.  
O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni.

156/13

**DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE LJUBLJANA**

**K sodelovanju vabimo delavke, ki bi opravljale delo po pogodbi v manjšem počitniškem domu v Piranu:**

**1. KUCHARICE**

za vodenje dela v kuhinji, kuhanje in delitev hrane

**2. KUHINJSKE POMOČNICE — SERVIRKE**

za pomoč pri delu v kuhinji, prodajo pijač in serviranje hrane

**3. POMOŽNE DELAVKE**

za opravljanje pomožnih kuharskih del, pranje in pospravljanje sob in drugih prostorov

Prednost pri sklenitvi pogodbe imajo delavke z izkušnjami pri podobnih delih in nalogah.

Delo traja od 1. junija do 15. septembra 1989.

Pisne prijave z opisom delovnih izkušenj sprejemamo 8 dni po objavi na naslov:  
DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26, kadrovski oddelek.

157/13



**AVTO MOTO DRUŠTVO NOVO MESTO**

organizira  
tečaj

za voznike inštruktorje

A, B, C kategorije ter predavatelje cestnoprometnih predpisov za območje Dolenjske in Posavske regije

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da imajo srednješolsko izobrazbo,
  2. da imajo najmanj 3 leta vozniško dovoljenje ustrežne kategorije,
  3. da v zadnjih treh letih niso bili kaznovani za kaznivo dejanje ogrožanja prometa ter da jim v zadnjih dveh letih ni bilo odvzeto vozniško dovoljenje zaradi vožnje pod vplivom alkohola,
  4. da so zdravstveno sposobni.
- Prijave naj kandidati oddajo pri matičnem AMD v svoji občini v 10 dneh po objavi v Dolenjskem listu.

163/13



**INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL  
TOZD ADRIA  
NOVO MESTO**

VABI K SODELOVANJU

**mlade, sposobne in ambiciozne komercialiste za prodajo prikolic ADRIA in proizvodov ostalega programa.**

Pogoji:

- visoka ali višja šola komercialne ali tehnične smeri
- najmanj 2 leti izkušenj na komercialnem področju
- izpit B kategorije
- sposobnost opravljanja terenskega dela
- 2-mesečna poskusna doba

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev s kratkim življenjepisom pošljite v 8 dneh na naslov: Kadrovska služba IMV, Zagrebška 20, Novo mesto.

154/13

**agrotehnika - gruda**

**Delovna organizacija AGROTEHNIKA — GRUDA proizvodnja, notranja in zunanja trgovina, servisi, n. sol. o., Ljubljana, Titova 38—40**  
delovna skupnost skupnih služb Ljubljana  
Titova 38—40

išče pogodbene sodelavce:

**KUHINJSKE POMOČNICE,  
TOČAJKO IN SOBARICE**

za sezonsko delo v počitniškem domu v Portorožu, Med vrtovi 2.  
Stanovanje in hrana sta zagotovljena v počitniškem domu.

Prijave sprejema kadrovska služba, Ljubljana, Titova 38, do 10. aprila 1989.

153/13

- Skupščina občine Trebnje
- Medobčinska gospodarska zbornica
- Občinska raziskovalna skupnost
- Občinska turistična zveza Trebnje
- Obrtno združenje Trebnje
- SOZ UNITEHNA Trebnje

razpisujejo

**NATEČAJ  
za izvirne (inovativne) ideje in spominke v  
občini Trebnje**

I.

Namen natečaja je spodbuditi čim širši krog občanov za oblikovanje in izdelavo izdelkov domače in umetne obrti, ki bi služili kot turistični spominke.

II.

Natečaja se lahko udeležijo posamezniki, turistična društva, izdelovalci domače in umetne obrti, obrtniki, kmetje, OZD, obrtne zadruge, pionirske šolske zadruge, aktivni združnikov in vsi ostali, ki bi lahko s svojimi predlogi prispevali k boljši ponudbi spominkov.

III.

Poleg izdelkov domače in umetne obrti so turistični spominke lahko tudi razglednice (stare in nove), lepaki, nalepke, priponke, kopije starih zemljevidov, kopije muzejskih predmetov, maskote, jedilni listi in spominke kulinaričnega značaja, izdelki industrije v primerni opremi in ambalaži, diapozitivi, filmi in videokasete, predmeti s širokega področja premične in nepremične kulturne dediščine, grbi, zastavice, izdelki iz stekla, gline in keramike, voska, volne, platna, šibja, lesa, slame in drugi.

Spominke in ideje naj temeljijo na značilnostih trebanjskega turističnega območja in morajo biti zasnovani tako, da bo možna tehnična izvedba v vseh manjših serijah.

IV.

Komisija bo ocenila prispelle izdelke in ideje ter podelila naslednje nagrade:

- 1) 1.000.000 din
- 2) 600.000 din
- 3) 300.000 din

Strokovna komisija si pridržuje pravico, da razpisanih nagrad ne podeli, če bo ocenila, da prispeli izdelki in ideje ne odgovarjajo natečajnim pogojem.

V.

Udeleženci natečaja morajo idejne osnutke s podrobnim opisom predložiti najkasneje **do 15. 5. 1989** na naslov **Skupščina občine Trebnje, Goliev trg 5.**

Rezultati natečaja bodo objavljeni v istih glasilih kot razpis natečaja.

159/13



**KREMEN**

Industrija in rudniki nekovin  
NOVO MESTO

Po določilih statuta delovne organizacije in po sklepu DS razpisna komisija

razpisuje dela in naloge:

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA  
— DIREKTORJA DO**

Kandidati morajo izpolnjevati poleg pogojev, ki so določeni z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovske politiki, še naslednje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo smeri sorodne dejavnosti DO,
- da imajo 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delovnih nalogah,
- da predložijo razvojni program DO.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave s potrebnimi dokazili najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Industrija in rudniki nekovin KREMEN, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 9 — razpisni komisiji. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

155/13

**VARTEKS  
DO TRGOVSKA  
MREŽA**

Poslovalnica Novo mesto  
Cesta komandanta Staneta  
13

objavlja  
prosta dela in naloge

**PRODAJALCA**

Pogoji:  
V. stopnja strokovne izobrazbe, 2 leti delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 3 mesece. Prošnje sprejema poslovalnica Varteksa v Novem mestu do vključno 10. aprila 1989.

**UPRAVNI ORGANI ODPIRAJO  
VRATA OBČANOM**

Z namenom, da bi strankam omogočili učinkovitejšo uresničevanje njihovih pravic in pravnih koristi ter izvrševanje obveznosti v upravnem postopku, je izvršni svet občinske skupščine Novo mesto določil nov delovni čas občinskih upravnih organov. Le-ti bodo od 3. aprila 1989 dalje s strankami poslovali vsak ponedeljek in sredo od 7.30 do 17.00 ure, v torek in petek pa od 7.30 do 15.00 ure. Seveda bodo »občinska« vrata za posamezne nujne primere odprta tudi v četrtek. Delovni čas krajevnih uradov ostaja nespremenjen.

Navedene spremembe v delovnem času občinskih upravnih organov so eden izmed ukrepov, s katerimi želi izvršni svet upravo prilagoditi željam in potrebam strank. O drugih ukrepih (skrajšanje časa za pridobitev lokacijske dokumentacije, opravljanje lokacijskih in drugih ogledov ter geodetskih storitev tudi v popoldanskem času ipd.) bo izvršni svet občine obvestil v Dolenjskem listu. Izvršni svet bo rad prisluhnil tudi vsem pobudam občanov za izboljšanje dela občinskih upravnih organov. Občani lahko svoje predloge s tem v zvezi naslavljajo direktno na izvršni svet ali pa jih pustijo v za to pripravljenih skrinjicah pri izhodih iz poslovnih prostorov občinskih upravnih organov.

Izvršni svet  
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO



**ISKRA — INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO  
LJUBLJANA, n.sub.o.  
TOZD TOVARNA ENERGETSKE ELEKTRONIKE  
NOVO MESTO, o.sub.o.  
68001 Novo mesto, Velika Cikava 22**

objavljamo prosta dela in naloge:

**VODJA ODELKA NABAVE**

Za opravljanje teh nalog je potrebna visoka izobrazba ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj na področju poslovanja, proizvodnje ali priprave proizvodnje.

Od kandidata zahtevamo aktivno obvladanje enega tujega jezika (po možnosti angleškega), zunanjetrgovinsko registracijo in vozniški izpit B kategorije.

Vaše prijave pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA, Energetska elektronika, Novo mesto, Bršljin 63, kadrovski oddelek. Telefon (068) 21-050.

158/13



**KRKA, tovarna zdravil,  
n. sol. o., Novo mesto**

**KOMISIJA ZA CENITEV IN ODPRODAJO**

razpisuje

**javni licitaciji,**

na katerih želi odprodati naslednja sredstva:

- a) V Zdravilišču Šmarješke Toplice: počitniško prikolico ADRIA, glasbeno skrinjo, registrske blagajne, večje število vrtnih stolov in miz in drugo.  
Licitacija bo v torek, 4. 4. 1989, ob 14.30 v Šmarjeških Toplicah, pri bazenu.
- b) V Vinski kleti na Bajnofu (Trška gora): več transportnih sodov (160—300 l), traktorsko krožno brano, traktorski kultivator.  
Licitacija bo v sredo, 5. 4. 1989, ob 14.30 pri Vinski kleti na Trški gori (Bajnofi).
- c) V Zdravilišču Dolenjske Toplice, kjer želi odprodati: postelje, jogije, stole in drugo.

Licitacija bo v petek, 7. 4. 89 ob 14.30 uri v Dolenjskih Toplicah.  
Informacije na tel. 22-441, int. 416, Boris Rožič



**emona dolenjka**

68000 novo mesto, glavni trg št. 28

I.  
Razpisna komisija delovnega sveta

**DO Emona Dolenjka Novo mesto**

v skladu z določili statuta razpisuje dela in naloge

**direktorja delovne organizacije**

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo ekonomsko-organizacijske ali pravne smeri ali izkazano delovno zmožnost, to je potrebna znanja in sposobnosti, ki jih kandidat izkaže:
  - z uspešnim vodenjem organizacij združenega dela ali obsežnejših organizacijskih enot na enakih ali podobnih področjih,
  - z dokazili o opravljenem ustreznem funkcionalnem usposabljanju;
2. da ima pet let ustreznih delovnih izkušenj pri odgovornih poslovnih delih;
3. da ima aktiven odnos do razvijanja samoupravne socialistične ureditve ter odgovoren odnos do sodelavcev in gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

II. Delavski svet

**delovne skupnosti skupnih služb**

razpisuje dela in naloge s posebnimi pravicami in odgovornostmi:

1. vodje splošno kadrovskega oddelka
2. vodje gospodarsko finančnega oddelka

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. da imajo:
  - visoko ali višjo šolsko izobrazbo pravne ali upravne smeri,
  - 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pravicami in odgovornostmi,
  - organizacijske sposobnosti,
  - splošne družbene kvalitete;

- pod 2.:
  - višjo ali srednjo šolsko izobrazbo ekonomsko finančne smeri,
  - 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pravicami in odgovornostmi,
  - organizacijske sposobnosti,
  - splošne družbene kvalitete.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DO Emona Dolenjska, 68000 Novo mesto, Glavni trg 23.



NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov  
 Priimek in ime: \_\_\_\_\_  
 Ulica in hišna št.: \_\_\_\_\_  
 Poštna številka in kraj.: \_\_\_\_\_  
 Št. osebne izkaznice: \_\_\_\_\_



»Neopozivo« odklanjamo

Objavljamo 379. izjavo Jezikovnega razsodišča

3. marca letos je bila v slovenski izdaji Komunistična objavljen fotografija reklamnega pisma, ki ga uredništvo časopisa Komunist in Panpublik iz Beograda pošiljata slovenskim partijskim organizacijam, šolam in drugim »naročilnikom«. V njem ponujata »tematsko izložbo v kateri je na adekvaten način, v sliki in besedi, zaobjeta uloga KPJ v razvoju revolucionarnega delovnega gibanja v Jugoslaviji v obdobju med dvema svetovnimi vojnami, njeno mesto in uloga v začrtanju narodne usajše [194] in razvoju socialistične revolucije do danes. (...) Izložbo pakiramo in pošiljamo v dizajniranim zaščitnim škatalom. Ko se to ima v vidu njena cena je zelo popularna z ozirom na stroške prijave, tiskanja, distribucije in drugo.«

sta pismo podpisala (ali sta ga tudi sestavila?) »za izdavača« Milovan Čurčić in »za suizdavača« Vlado Krivokapić, ki je bil več let urednik slovenske izdaje Komunist. Ali ta novinar in urednik slovenskega časopisa ni znal slovenščine? Neznanja tovarišu Krivokapiću ne očitamo, njegovega dela ne poznamo. Pismo, ki zbuja jezo po vsej Sloveniji, pa izpričuje malomarnost, neprizadevnost, preveliko samozaupanje. Sodelavci Komunistična iz Ljubljane bi besedilo gotovo dobro prevedli, če bi jih za to poprosili. Za vsako delo je treba poiskati pravega človeka, če hočemo, da bo dobro opravljeno.



ENA NOGA VEČ — Pri Patetovih v Dolenjem Kamenju 18 imajo picka s tremi nogami. Zoblje kot vsi drugi piščanci, hodi kot ostale puhaste živalce, ki jih imajo Patetovi v kurniku, le noga, ki mu raste izpod bodočega repa, mu je nekako odveč. Piščanec se je izvalil na Senovem, kupili pa so ga v trgovini kmetijske zadrave v Novem mestu. (Foto: M. Luzar)



RIFLE V LABODU — Ob tednu slovenskega filma v Novem mestu so se predstavili tudi avtorji novega dela Kavarna Astoria — režiser Jože Pogačnik, organizatorica snemanj Dragica Petrovič in glavni igralec Janez Hočevnar, ki ga poznamo pod imenom Rifle. Ob tej priložnosti so obiskali tudi Labod in si ogledali proizvodnjo. (Foto: Lidija Jez)

• Občinska konferenca SZDL iz Novoga mesta pravi, kot piše Komunist, da je takšno sporočilo v posmeh slovenskemu jeziku, in zato pričakuje opravičilo.

Tudi uredništvo slovenske izdaje Komunistična se pridružuje kritiki »takšnega jezikovnega skrpucala«. Jezikovno razsodišče je dobilo več pism, v katerih delovne organizacije in posamezniki izražajo svoje ogorčenje: »Prepričana sem, da stvar zasluži krepko besedo,« piše B. G. Ali pa gre za otopenost zaradi nenehnega ponavljanja takih problemov: »Za slovenski jezik je dovolj dober« tudi take vrste prevod.

Reklamno pismo tako, kot je, ne žali slovenskega jezika, temveč Slovence, ker je pisano v nekakšni jugoslovanščini, v jeziku, ki se nikjer ne govori in ne piše, vendar je bližje srbohrvaščini kot slovenščini. Brez znanja srbohrvaščine sploh ni mogoče razumeti, kaj beograjski podjetji ponujata. Izložba je po Slovarju slovenskega knjižnega jezika zaslepljen prostor trgovin, obrtnih delavnic za prikaz prodajnih predmetov. Ker pa so v reklami zapisali, da se »izložba (...) sestoji od 30 panoa formata 50 x 30 cm«, to najbrž ne bo tisto, kar imenujemo tudi izložbeno okno, ampak razstava, kot besedo izložba sloveni Juranečičev srbskohrvatsko-slovenski slovar. Navedimo še rabo predloga od, ki je na dobre pol strani besedila uporabljen petkrat, a le enkrat tako, kot je pravilno v slovenščini: se sestoji od izložbe, po ceni od 40 000 din, po ceni od 60 000 din, se sestoji od 30 panoa — zgodovina od ustanavljanja do danes. Precej je srbohrvaških besed (neopozivo, izdavač, suizdavač), pogosta sta neslovenska tvorba in sklanjanje besed, ki jih sicer uporabljamo tudi Slovenci (komiteta, panoa, danes); na negotovo znanje kažejo dvojnice (pošaljete in pošiljati, ustanavljanja in vstanavljanja), nepoznanje dvojine, in še bi lahko naštevali. Besedilo reklamnega pisma kaže, da sestavljalci slovenščino slabo poznajo, nekoliko pa jo, čemur se ne čudimo, saj



ZASTRUPLENO OZRAČJE V KRŠKEM SOP — Preteklo sredo ob 13. uri popoldne je prišlo v SOP Krško do večjih zastrupitev ozračja, požara v lakirnici in rušenja objektov. Takoj so priskočile na pomoč enote civilne zaštite za RBK zaščito, tehnično reševanje, prvo medicinsko pomoč ter protipožarno zaščito. Ker je prišlo do večjega požara, so na pomoč priskočili še gasilci PGE. Seveda v tem primeru ni šlo za pravo nesrečo, marveč za vajo, v kateri so vse enote uporabile specialno opremo za delovanje v posebnih pogojih. Ob koncu vaje sta se sestala tudi štaba CZ v SOP in občini in vajo ocenila kot dobro, čeprav so se pojavile tudi nekatere napake, ki pa jih bodo odpravili. To je bil tudi namen vaje. (Foto: J. Simčič)

Premalo in preveč delovne sile

Ko je ponudba večja od povpraševanja

ČRNOMELJ — V Gostinstvu Bela krajina so imeli še pred časom velike težave, saj niso mogli dobiti ne dovolj natarjev ne kuharjev. Vse pa kaže, da bodo kmalu imeli drugačne probleme: da se bodo težko znebili navala ljudi, ki bi bili v delovni organizaciji pripravljeni poprijeti za vsakršno delo. Prav v zadnjem času prihaja na njihov naslov veliko prošenj za zaposlitev, na žalost pa gre v glavnem za nevalificirane delavce.

Vendar je upanje teh ljudi, ki so še ne tako dolgo nazaj lahko poslušali tannanje odgovornih v Gostinstvu, da bi z odprtimi rokami sprejeli vsakega, ki bi bil pripravljen delati pri njih, bore majhno, kar se tiče zaposlitve, zlasti še, zato, ker so v omenjeni delovni organizaciji postali prevadni pri zaposlovanju. Izkušnje so jih namreč izučile, da preveč širokogrudno zaposlovanje, h kakršnemu so se morali zateči, ko je bilo povpraševanje po gostinskih delavcih večje kot ponudba, lahko pripelje skoraj do katastrofe. V lanskem letu je šlo namreč v tem kolektivu od 23 kuharic na porodniški dopust 12 ali 52 odst. Če bi se kaj takšnega zgodilo na primer v tekstilni tovarni, kjer so v glavnem zaposlene ženske, bi bilo najmanj, kar bi storili, da bi ukinili eno izmed. Tudi v Gostinstvu so prav zaradi tega marsikdaj z veliko težavo organizirali delo. In še danes morajo biti včasih pravi akrobati, da jim uspe uskladiti delovni čas, kajti od 86 zaposlenih je 12 delavk še vedno na porodniški, 4 kuharji pa so pri vojaki.

Toda čeprav je istih, ki niso le na plačilnem seznamu, ampak zares delajo, v Gostinstvu še premalo, se ne boje za kader. Ne nazadnje bo tudi porodniških dopustov in vojaškega roka enkrat konec, prišli bodo študenti, vedno več pa je tudi istih, ki prihajajo k njim iz privatnih gostin. Očitno je delovni čas v družbenem sektorju veliko bolj milosten kot pri zasebnikih.

M. BEZEK-JAKŠE

DOMAČE TRNJE

- Kakšen paradoks: pri nas gnoj vse bolj pridobiva na ceni!
- Mednarodni denarni sklad nas spominja na Rt dobre nade.
- Ne glasujte proti svoji vesti! Kasneje bo vroče, peklo vas bo.

D. STARČEVIČ



IMV NOVO MESTO  
TOZD ADRIA  
OBRAT MIRNA

VABI K SODELOVANJU

tekstilne konfeksionarje

Pogoji:

- končana šola tekstilne konfeksijske smeri IV. stopnje
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov: IMV Novo mesto, TOZD ADRIA, Tovarna opreme Mirna.

165/13



Specializirano podjetje za industrijsko opremo Krško

TOZD IKON  
KOSTANJEVICA NA KRKI  
Krška cesta 6

RAZPISUJE

po določilih statuta in sklepa delavskega sveta TOZD IKON

invididualnega poslovnega organa — vodjo TOZD

POGOJI:

- višješolska ali srednješolska izobrazba strojne ali ekonomske smeri in 3 oziroma 5 let ustreznih delovnih izkušenj, ki so dokazane z delovnimi uspehi, doseženi z uspešnim opravljanjem del in nalog na tem ali podobnem delovnem področju
- da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti
- da aktivno obvlada en svetovni jezik

Poleg navedenih pogojev mora kandidat izpolnjevati tudi pogoj iz družbenega dogovora o izvajanjih kadrovske politike občine Krško.

Mandat traja 4 leta.

Nudimo možnost stanovanja!

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa v časopisu. Prijave z oznako »za razpisno komisijo« sprejema SOP KRŠKO TOZD IKON, 68311 Kostanjevica na Krki, Krška c. 6. Prijave naj vsebujejo: pismo prijavo z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazila o izpolnjevanju pogojev.

SOP KRŠKO TOZD IKON  
KOSTANJEVICA NA KRKI

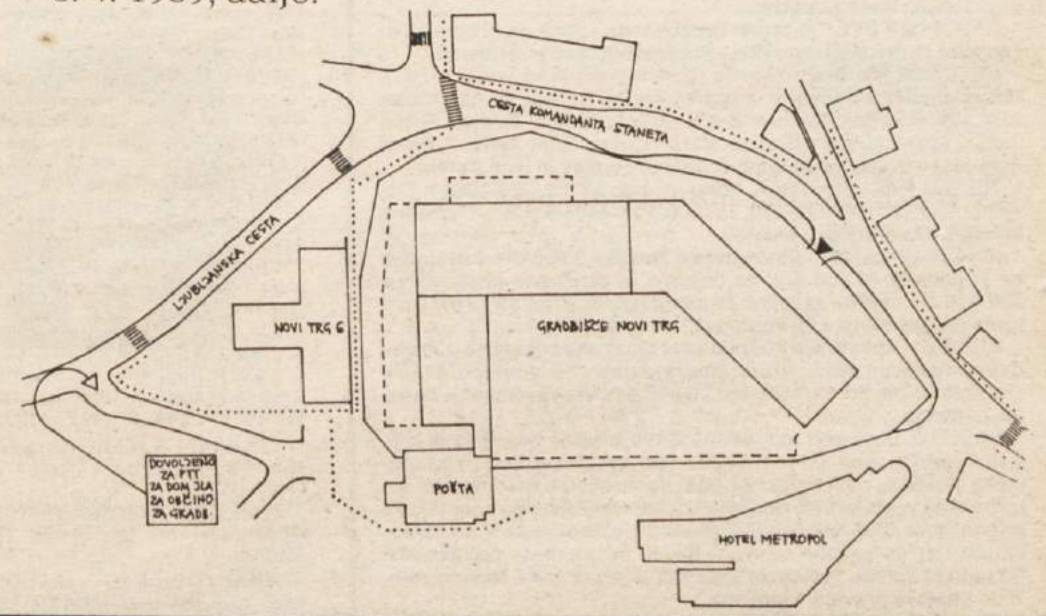
PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

objavlja

začasno ureditev javnega prometa na območju gradbišča Novi trg v Novem mestu:

1. Dostop s službenimi vozili do pošte, Doma JLA in do občinske stavbe Novi trg 6 bo možen po začasnem priključku iz Ljubljanske ceste skozi park.
2. Ukinjena so vsa javna parkirišča na območju gradbišča.
3. Na območju gradbišča bo na Ljubljanski cesti in Cesti komandanta Staneta hitrost prometa omejena na 40 km/uro.
4. Začasni prehod za pešce bo urejen ob stavbi pošte z južne strani in ob stavbi Novi trg 6. Namesto skozi drevedred bo prehod za pešce po pločniku na nasprotni strani Ceste komandanta Staneta (kot je razvidno iz skice).
5. Po preselitvi avtobusne postaje bomo gradbišče razširili do obstoječe ceste pred hotelom Metropol.
6. Začasna ureditev javnega prometa velja od ponedeljka, 3. 4. 1989, dalje.



Očka je mrtev, več ne skrbi, njegov prostor pri mizi prazen stoji. Marsikaj kupiš za čisto zlato, očka zanj kupil nihče ne bo.

ZAHVALA

V 35. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustil dragi mož, ati, sin, brat in stric

BRANISLAV BARAĆ

iz Stranske vasi 31  
pri Novem mestu

Iskreno zahvalo smo dolžni vsem svojim prijateljem in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in podarili denar v sklad za drage medicinske instrumente. Zahvaljujemo se za zdravljenje, nego in skrb v času bolezni Zdravstvenemu domu, internemu oddelku splošne bolnišnice Novo mesto, onkološkemu inštitutu B oddelka v Ljubljani, interni kliniki medicinske fakultete ter kirurškemu oddelku medicinske fakultete v Beogradu. Hvala KUD Ruperč vrh, vsem gostnikom, Domu starejših občanov in Iskri energetska elektronika za organizacijo pogreba.

Neutolajljivi: žena Bernarda, hčerkici Maja in Nina, oče Dušan, mama Zora, brata Mirko in Pero z družinama in ostalo sorodstvo

Novo mesto, Virovitica, Beograd

**tedenski koledar**

Četrtek, 30. marca — Bogoljub Petek, 31. marca — Beno Sobota, 1. aprila — Hugo Nedelja, 2. aprila — Franc Ponedeljek, 3. aprila — Rihard Torek, 4. aprila — Izidor Sreda, 5. aprila — Vincenc

**LUNINE MENE**  
30. marca ob 11.21 — zadnji krajec

**kino**

**BREŽICE:** 1. 4. (ob 20. uri) italijanska komedija Monte Carlo. 2. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Trije amigosi. 4. 4. in 5. 4. (ob 20. uri) jugoslovanski film Dom za obejanje. **ČRNOMELJ:** 30. 3. (ob 20. uri) ameriška drama Nisem neumna. 31. 3. (ob 20. uri) italijanski ljubezenski film Izkupnje ljubke vdove. **KRŠKO:** 30. 3. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Smrtonosna misija in (ob 20. uri) ameriška kriminalna Najavljeni zločin. 1. 4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Rambo maščevalec II. 2. 4. (ob 18. uri) Rambo maščevalec II. 4. 4. (ob 20. uri)

**stanovanja**

**GARSONJERO** ali enosobno stanovanje vzame v najem mlad par. Tel. 25-380. (P13-23MO)  
**V NOVEM MESTU** vzamem v najem stanovanje v bloku. Ponudbe po tel. 21-99. (1273-ST-12)

**motorna vozila**

**GOLF diesel**, 1985, registriran do aprila 1990, dobro ohranjen, vsinecne barve, sdam ali zamenjam z doplačilom za večji tip. Tel. (068) 51-164. (1314-V-13)  
**GOLF JGL**, letnik 1982, prodam. Ravni Drča 7, Šentjernej. (1313-MV-13)  
**Z 101**, letnik 1978, prodam. Karel ušič, Slomska 7, Brežice. (P13-14MO)  
**VW 1200**, letnik 1971, karamboliran, prodam. Ljubo Kovač, Kolodvorska 3, Krško (zvečer). (P13-16MO)  
**JUGO 45 L**, letnik 1985, prodam. Peter Fišter, Mokronog 32, tel. 49-248. (P13-5MO)  
**JUGO 1.1 GX**, registriran marca 1988, prodam. Tel. (068) 52-808. (P13-6MO)  
**R 4 GTL**, letnik 1987, prodam. Darko Potokar, Semeč 44 Z, Semeč. (P13-7MO)  
**MOTOR MZ ET 250**, letnik 1984, prodam. Tel. (068) 51-878, do 14. ure. (P13-11MO)  
**MOPED 14 M**, letnik 1987, nujno prodam. Branko Lužar, Gorenja vas 19, 68220 Šmarješke Toplice. (1289-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1977, karamboliran, registriran do decembra 1988, prodam. Informacije: Hotel Metropol, Selman Zijad, el. 22-226, soba 223. (1293-MV-13)  
**R 4** prodam po delih. Tel. 42-242. (1292-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 25-382. (1302-MV-13)  
**PRODRAM I26 PGL**, letnik 11. 1987 in **OLF diesel**, letnik 1983. Telefon 84-455.  
**LADO SAMARO 1300** prodam, letnik 1987, odlično ohranjeno. Poklular Jane, Kristanova 49, Novo mesto. Tel. 22-006, popoldne 24-369.

**GOLF diesel**, S paket, letnik december 1984, prevoženih 56.000 km, prodam. Anica Lekan, Česnjice pri Zagradcu 20, telefon (061) 756-166 (od 15. do 16. ure).

**PRODRAM** Jugo Koral 55, star 8 mesecev. Tel. (068) 51-638. (P13-89 MO)  
**JUGO 45 A**, letnik 1987, prodam. Drago Papež, Pod gozdom 6, Črnomelj. Tel. 52-576. (1406-MV-13)  
**GOLF DIESEL S PAKET**, letnik 1985/6, 56.000 km, belc barve, ugodno prodam. Tel. (0608) 62-903. (P13-57 MO)  
**JUGO 45 A**, letnik 1986, prodam. Marjan Kuželj, Boršt 5, 68263 Cerklje ob Krki. (P13-55 MO)

uri) ameriška kriminalka Igra v podzemlju.  
**MIRNA PEČ:** 7. 4. ameriški akcijski film Rocky.  
**NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 30. 3. (ob 18. uri in ob 20.15) sovjetska drama Slovo. 31. 3. (ob 16. uri) ameriški pustolovski film Rambo maščevalec II in (ob 18. in 20. uri) velika rock predstava, am. glasbeni film 2 — Rattle Hum. 1. 4. (ob 16., 18. in 20. uri) U 2 — Rattle Hum. 2. 4. (ob 16. uri) ameriška grozljivka Terminator in (ob 18. in 20. uri) U 2 — Rattle Hum. 3. 4. (ob 19.30) gostuje pihalni orkester Novoles-Straža.  
**NOVO MESTO — DOM JLA:** 31. 3. (ob 17. in 19. uri) do 1. 4. ameriška ljubzenska drama Usodna privlačnost.  
**SEVNICA:** 30. 3. in 31. 3. (ob 19. uri) ameriški film Berlinska afeta. 1. 4. in 2. 4. (ob 20. uri) ameriški film Dune, puščavski planet.  
**TREBNJE:** 30. 3. (ob 17. uri) ameriška risanka Dobrosrčni medvedki. 31. 3. (ob 19. uri) kanadska socialna drama Živalski vrh ponoči. 1. 4. (ob 19. uri) in 2. 4. (ob 18.30) ameriška komedija Duh porno zvezde.

**APN 6**, star dve leti, ugodno prodam za polovično ceno. Edvard Tršavec, Zdolska cesta 18 a, Krško. (P13-54 MO)  
**GOLF DIESEL**, S paket, letnik 1985, prodam. Tel. 26-849. (1357-MV-13)  
**APN 6**, letnik 1986, prodam. Tomaž Stopar, Orehovec 10, Kostanjevica na Krki. (1363-MV-13)  
**Z 750**, letnik 1987, registriran do marca 1990, nujno prodam. Amalija Vidmar, Sadijova vas 18, Dvor pri Žužemberku. (1361-MV-13)  
**Z 101**, letnik 1977, prodam. Brane Škufca, Mačkovec 17, Dvor pri Žužemberku. (1361-MV-13)  
**R 4**, letnik 1978, in seno prodam. Derganc, Loke, Straža, tel. 84-771. (1361-MV-13)  
**AVTO ZAPOROŽEC** prodam po delih. Prodam tudi ojačevalec lesli 150 W DBS, küberbusch za etažno centralno, nov, nerabljen. Zvone Uhernik, Dobrava 85, Otočec. (1358-MV-13)  
**ZASTAVO 101 GTL**, letnik 1986, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 24-093, popoldne. (1371-MV-13)  
**GOLF DIESEL S PAKET**, letnik 1985, prodam. Ivan Pureber, Košenice 66, Novo mesto, tel. 27-466. (1373-MV-13)  
**R 4**, letnik 1982, prodam. Beg. Gor. Sušice 7, tel. 65-144. (1373-MV-13)  
**Z 128**, letnik 1988, prevoženih 1500 km, in R 18, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. (068) 84-655. (1376-MV-13)  
**R 4**, letnik 1979, 82.000 km, prodam. Tel. 25-783. (1375-MV-13)  
**ZASTAVO 101 GTL**, letnik 1986, prevoženih 23.000 km, garažirano, prodam. Tel. 21-350. (1386-MV-13)  
**IS SCIROCCO**, letnik 1979, zastavo 750, letnik 1979, in MZ 250, letnik 1977, prodam. Franc Plavec, Malkovec 2, 68295 Tržiče. (1344-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1987, prodam. Tel. 27-818. (1345-MV-13)  
**I26 PGL**, letnik 1986, prodam. Tel. 84-870. (1342-MV-13)  
**I26 PGL**, star 8 mesecev, prevoženih 5.000 km, prodam. Brigita Kavčič, Vel. Bučna vas 41/A, Novo mesto. (1340-MV-13)  
**KATRCO**, zelo dobro ohranjeno, letnik 1984, prevoženih 54.000 km, garažirano, prodam. Tel. 51-086 vsak dan med 19. in 21. ure. (1334-MV-13)  
**JUGO 45 A**, letnik 1987, prevoženih 9.000 km, prodam. Ivan Golob, Šmiheljska 17, Novo mesto, tel. 27-600. (1368-MV-13)  
**LADO RIVO 1500**, staro 1,5 let, prodam za 37.000.000 din. Tel. dopoldne 21-737 int. 14, popoldne 25-100. (1332-MV-13)  
**Z 101 confort**, letnik 1982, prodam. Mrgole, Bela Cerkev 10, Šmarješke Toplice. (1330-MV-13)  
**GOLF DIESEL**, letnik 1984, prodam ali menjam za cenejšo vozilo. Tel. 84-358. (1369-MV-13)

**ZASTAVO 621**, vozno z B-kategorijo, prodam. Tel. 26-129. (1341-MV-13)  
**R 4**, letnik 1984 in karambolirano šasijsko in karoserijo za R 4, prodam. Franc Lužar, Mačkovec 36, Novo mesto. (1341-MV-13)  
**JUGO 55**, letnik junij 1984, prodam. Tel. 26-802. (čak-MV-13)  
**I26 PGL**, star 5 mesecev, ugodno prodam ali zamenjam za motokultivator. Tel. 27-792. (1326-MV-13)  
**JUGO 45**, letnik 1985, prodam ali menjam za I26 P. Prodam tudi BCS 127. Cena ugodna. Jože Bibič, Pišce 74, 68255 Pišce. (P11-34 MO)  
**FORD ESKORT**, letnik 1972, prodam. Anton Gorenc, Dol. Brezovica 18, Šentjernej. (1370-MV-13)  
**LADO RIVO 1500**, staro 9 mesecev, prodam za 47 M. Tel. dopoldne 26-080. (P13-38 MO)  
**Z 750**, letnik 1983, prodam. Cena po dogovoru. Prodam tudi 4 t sena in električni bojler (100 l). Marjan Praznik, Pristavica 4, Šentjernej. (P13-40 MO)  
**ASCONO 1.2 S**, letnik 1977/12, prodam. Tel. (0608) 32-032. (P13-45 MO)  
**LADO 1200**, letnik 1984 — november, prodam. Stefan Bobnar, Suhor 11, Dolenske Toplice, tel. 65-508. (P13-47 MO)  
**OPEL KADET 1.3**, letnik 1985/11, prodam. Tel. (0608) 33-659. (P13-48MO)  
**LADO 1300 S** rdeče barve, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 52-145 int. 260, dopoldne. (P13-49 MO)  
**I26 PGL**, star 15 mesecev, 6.000 km, prodam. Tel. 26-252. (P13-50 MO)  
**ZETOR 25** s koso ter JUGO 45, letnik 1984, prodam. Pavlič, Loka 15, Šentjernej. (P13-51 MO)  
**CITROENG S**, letnik 1980, karamboliran, prodam cel ali po delih. Tel. (068) 24-909. (P13-52 MO)  
**ZASTAVO 101**, letnik 1986, prodam. Jože Ambrožič, Dol. Kamence 88, Novo mesto. (1377-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1980, in I26 P, letnik 1983, prodam. Igor Lenčič, Tomaževa vas 38, 68275 Škočjan. (1389-MV-13)  
**I26 PGL**, letnik oktober 1987, prodam. Jožica Rozman, Sranga 4, Mirna Peč. (1387-MV-13)  
**SKODO 105 L**, letnik avgust 1986, ugodno prodam. Tel. (061) 483-297 po 14. uri. (1390-MV-13)  
**Z 128**, letnik 1984, dobro ohranjeno, prodam. Jože Vovko, Velike Poljane 10, Škočjan. (1391-MV-13)  
**I26 P**, december 1981, in VISO RE ugodno prodam. Tomaž Barborič, Mačkovec 9, Novo mesto. (1394-MV-13)  
**Z 128**, april 1986, 30.000 km, prodam. Tel. (068) 27-751. (1395-MV-13)  
**Z 101** (jugo 1.1 GX), letnik 1987, in nov motor APN 6S prodam. Ivan Sušteršič, Gor. Lakovnice 6, Novo mesto. (1396-MV-13)  
**Z 101 C**, letnik 1981, in Z 850 prodam. Tel. 44-939. (1401-MV-13)  
**SAAB 96**, vozno, registriran, prodam. Tel. 56-361. Zlatko Gregorič, Semeč. (1402-MV-13)  
**KARAMBOLIRAN R 4**, letnik 1988, prodam. Ogljed popoldne od 16. ure dalje. Pod Trško gor 59, Novo mesto, tel. 25-503. (P13-85MO)  
**VISO 11 RE**, letnik 1986, in DYANO, registrirano do marca 1990, prodam. Tel. 84-846. (P13-86MO)  
**RENAULT 5 SL**, star eno leto, prodam. Tel. (068) 24-979. (1381-MV-13)  
**JUGO 45 A**, letnik 1986, prodam. Tel. 24-651. (1382-MV-13)  
**GOLF JGL DIESEL**, S paket, letnik 1984, rdeče barve, prodam. Dušan Kovačič, Groblje 4, Novo mesto. (1383-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1986, prodam. Tel. 22-388. (1385-MV-13)  
**OPEL CORSA**, star tri leta, prodam. Jože Lužar, Škočjan 72. (1379-MV-13)  
**GOLF JX DIESEL**, september 1986, prodam. Tel. 23-979. (P13-69MO)  
**LADO KARAVAN**, rdeče barve, staro 7 mesecev, prodam. Tel. 44-704. (P13-71MO)  
**OPEL REKORD** diesel, letnik 1973, prodam ali menjam za manjše vozilo. Tel. (0608) 77-169. (P13-72MO)  
**Z 101 mediteran**, letnik 1979, prodam. Tel. 47-286. (P13-73MO)  
**LADO STANDARD**, letnik 1976, registrirana do konca leta, v dobrem stanju, prodam. Branko Hribar, Rudarska 21, Senovo, tel. 79-852. (P13-75MO)  
**GOLF JGL**, letnik 1981, prodam. Tel. 42-086. (P13-76MO)  
**R 4 GTL**, letnik 1981, 81.000 km, ohranjen, prodam. Tel. (0608) 31-646. (P13-77MO)  
**LADO SAMARO 1300**, april 1987, garažirano, prodam za 55 M. Tel. (068) 51-135 po 15. uri. (P13-80MO)  
**JUGO**, letnik 1986/87, plug za TV, prodam. Savšek, tel. 49-596. (P13-81MO)  
**OPEL KADET LS**, letnik avgust 1986, zelo dobro ohranjen, prodam. Janko Petan, Globoko 58, Globoko. (P13-61MO)  
**Z 101 GTL 55**, letnik 1986, prva registracija januarja 1987, prodam. Čigonja, Ragoška 9, Novo mesto, tel. 26-329. (P13-62MO)  
**OPEL KADET**, letnik 1978/79, prodam. Tel. 84-637. (P13-63MO)  
**TOMOS M 14** in spalnico Brest, staro 6 mesecev, prodam. Tel. 52-343. (P13-64MO)  
**VISO KLUB**, letnik 1982, in I26 P, letnik 1984, prodam. Tel. 26-581. (1364-MV-13)  
**R 4**, letnik 1976, registriran, prodam. Tel. 26-322. (1365-MV-13)  
**Z 126 P**, letnik 1984, in kovinsko cistermo za kurilno olje (2500 l), prodam. Tel. 49-107 ali 49-137. (P13-59MO)  
**VESPO 125** in JEEP (vilas) prodam. Jože Benkič, Šmarješke Toplice 174. (1404-MV-13)  
**Z 101 GT 55**, letnik december 1983, ugodno prodam. Tel. 24-026. (P13-88MO)  
**JUGO 45**, letnik 1986, in AUDI 80, letnik 1974, prodam. Bogdan Kic, Muhaiber 2, Novo mesto. (1370-MV-13)

**JUGO 45 A**, letnik 1986, prodam. Jože Bevc, Dol. Dobrava 10, Trebnje. (1325-MV-13)  
**Z 101 GT**, letnik 1985, in 100 komadov kostanjevih stebričkov za vinograd prodam Miha Božič, Velike Brusnice 99 a. (1324-MV-13)  
**SKODO 100 L**, registrirano do januarja 1990, prodam. Tel. 65-261, popoldne. (1323-MV-13)  
**I26 P**, letnik 1981, prodam. Tel. 25-263, popoldne. (1349-MV-13)  
**SKODO 1200 L**, letnik 1980, prodam. Franc Krasovec, Stara Bučka 13, Škočjan. (1351-MV-13)  
**R 4 GTL**, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 88-821. Miroslav Markovič, Krmelj 94. (1352-MV-13)  
**JUGO 45 AX**, temno rdeč, star eno leto in 5 mesecev, prodam. Tel. (068) 27-335 vsak dan po 15. uri razen sobote in nedelje. (1355-MV-13)  
**LADO 1300**, letnik avgust 1983, prodam. Tel. 23-686 int. 205, dopoldne. J. Radman, Zaluka 54 a, Ribnik. (1354-MV-13)  
**JAWO 350**, neregistrirano, prodam. Tel. 20-425. (1356-MV-13)  
**PRODRAM ZASTAVO 128**, letnik 1986, Markovič, V Brezov log 43.  
**JUGO 55**, letnik 1985, prodam. Mojca Ambrožič, Lutško selo 38, Otočec. (P13-25MO)  
**JUGO KORAL 55**, star 8 mesecev, prodam za 3,6 M. Tel. (0608) 81-818. (P13-28MO)  
**Z 128**, letnik 1989, prodam. Stane Vodopivec, Ostrog 30, Šentjernej. (P13-29MO)  
**Z 101 GTL**, letnik 1983, prevoženih 49.000 km, prodam. Tel. (0608) 32-218. (P13-30MO)  
**LADO 1200**, letnik 1987, prodam. Tel. 44-268. (P13-31MO)  
**Z 128**, december 1986, nujno prodam. Petan, Potok 47, Straža. (P13-36MO)

**prodam**

**SUHE HRASTOVE PLOHE** (1 m<sup>3</sup>) prodam. Kranjc, Hinje 36, 68362 Hinje. (1309-PR-13)  
**FREZAR**, namenski, dvovretenski, kombiniran (frezar + krožna žaga) za izdelovanje modelno zaščiten lesene igrače prodam. Informacije zvečer na tel. (061) 552-483. (P13-20MO)  
**KORUZO** v storžih in seno prodam. Slavko Pene, Veliki Slatnik 24, Novo mesto. (1312-PR-13)  
**BARVNI TELEVIZOR**, ekran 51, prodam. Tel. 25-382. (1302-PR-13)  
**APARAT** za avtogeno varjenje (komplet) ter zastavo 101, letnik 1976, prodam. Petrinčič, Gor. Prekopa 26, Kostanjevica. (1304-PR-13)  
**VEČ** ton kvalitetnega sena, prevetrovalno sušeno, prodam po ugodni ceni. Anton Kržič, Hrastovica 7, Mokronog, tel. (068) 49-705. (1288-PR-13)  
**PRODRAM 600** — 700 kg pocinkane žice Ø 4 mm — MEHKA 40% ceneje od maloprodajne cene. Informacije na tel. (064) 84-489. (1300-PR-13)  
**PRODRAM** betonski mešalec, dve trajnozariči peči, deske, smrekove in hrastove, Rihard Zamida, Občice 9, Dolenske Toplice. (1315-PR-13)  
**PRODRAM** barvni televizor, kombiniran in skorjane za motor, otroški vozček ter posteljico z jogijem. Tel. 23-672. (P13-22MO)  
**NOV TRAJNO ŽAREČI KOTEL** za centralno ogrevanje TVT SPECIAL — TR-E26 Stadler, z bojlerjem, prodam 20% ceneje. Tel. 21-922, popoldne. (1333-PR-13)  
**GUME** za traktor TV in plinsko napravo za avto prodam. Bratovič, Apnenič, 2. Šentjernej. (1331-PR-13)  
**DOBRO VINO** z Malkovca prodam. Tel. 25-575. (1335-PR-13)  
**VEČJO KOLIČINO** hlevskega gnoja prodam. Tel. 76-178. (1328-PR-13)  
**PRODRAM** hrastove deske 4 cm, suhe, prvega razreda. Tel. (068) 25-846. (1347-MV-13)  
**ČRNO-BELI** prenosni TV, ekran 36 cm, prodam. Jože Srpčič, Gor. Skopice 37, 68262 Krška vas. (P13-65 MO)  
**ENDURO GILERO RX 200-87**, dodatno opremljeno, ugodno prodam. Tel. (068) 24-022 ali (068) 21-836. (čak-PR-13)  
**TV COLOR** Iskra azur in otroško obleko št. 12, za obhajilo, prodam. Tel. 27-135. (P13-82 MO)  
**PEČ** za centralno kurjavo, novo in nerabljeno, prodam. Franc Medle, Dolnji Suhadolc 17, Brusnice. (1403-PR-13)  
**PRODRAM** SONY stereo cassette deck TC-FX 35, dolby B + C NR. Tel. 25-226 zvečer.  
**VIDEOREKORDER** prodam. Tel. 23-230. (1399-PR-13)  
**SENO** prodam. Telefon 25-398, popoldne. (1400-PR-13)  
**PRIKOLICO** za osebni avto prodam po ugodni ceni. Informacije na tel. 45-244. (1378-PR-13)  
**PRODRAM** suhe hrastove plohe 4 cm. Dušan Kovačič, Groblje 4, Novo mesto. (1383-PR-13)  
**PRODRAM** dobro ohranjeno otroško posteljico z jogijem, oranžne barve, nahrbtnik za nošenje otroka, nov, in hocijo. Tel. 24-946. (P13-68 MO)  
**PRALNI STROJ** Candy B 404, nov, ugodno prodam. Tel. 24-085. (P13-60 MO)  
**SADIKE CIPRES** »tija«, primerne tudi za živo mejo, poceni prodam. Tel. 76-067. (1366-PR-13)  
**KOZOLEC** (šopar), star 10 let, 3000 kg koruze, diatonično harmoniko CFB prodam. Toni Rangus, Dol. Vrhpolje 15, Šentjernej. (P13-58 MO)  
**LESNOOBDELOVALNI STROJ** domače izdelave, 6 osnovnih operacij, dolžina obdelovalne mize 160 cm, prodam. Cena po dogovoru. Milan Fabjan, Sadež 26, Črnomelj. (P13-56 MO)  
**KUHINJO MARLES** prodam. Tel. 65-647, popoldne. (P13-78 MO)  
**KAVČ**, dva fotelja in 550 kosov rablj-

jene strešne opeke poceni prodam. Tel. 23-910. (1338-PR-13)  
**VEČ VRST** akvarijskih rib prodam. Tel. 26-420. (1350-PR-13)  
**3000 KOSOV** malo rabljene strešne opeke ugodno prodam. Janez Strah, Kamni Potok 13, Trebnje, tel. 45-125. (P13-34 MO)  
**INDUSTRIJSKI ŠIVALNI STROJ RIMOLDI** (overlog), ugodno prodam. Informacije vsak dan. Predančič, Loče 18, Dobova. (P13-39 MO)  
**STREŠNO OPEKO** Dobruška vas ugodno prodam. Tel. 47-363. (P13-42 MO)  
**ČREDO OVAC** romanovsko solčavske pasme prodam. Tel. 85-959. (P13-44 MO)  
**DVOSED** ugodno prodam. Tel. 23-964. (P13-46 MO)  
**ELEKTROMOTOR**, pregorjen, 5,2 KW, 1400 vrtljajev, prodam. Tel. 84-870. (1342-PR-13)

**kupim**

**SALONITKE**, najraje rabljene, takoj kupim. Tel. (068) 25-330. (čak-KU-13)  
**BETONSKI MEŠALEC** kupim. Tel. 23-763. (1346-KU-13)  
**HIŠO** v Novem mestu ali proti Šmarjeti ali Kostanjevici kupim. Tel. 22-288, zvečer. (P13-26MO)  
**POSEST**  
**VIKEND** in (mlad) vinograd na žici (2000 m<sup>2</sup>) v Pavlovi vasi 75, Pišce pri Brežicah, na sončni legi, ugodno prodam. Franc Pikel, Čelešnikova 6, 61215 Medvode. (1279-PO-13)  
**ZEMLIŠČE** (26 a) z vseljivo hišo, delavnico (90 m<sup>2</sup>) ob cesti ob robu vasi, primerno za turizem oziroma gostinstvo ali obrt ali kmetijo, z gozdom 9 ha, nekaj travnika, vinogradom (35 a) in zidancio, prodam. Informacije na telefon (068) 65-356 ali po 23. aprilu 9949712155927 Nemčija. Rihard Zamida, Občice 9, Dol. Toplice. (1298-PO-13)  
**GOZD** (55 arov) ob asfaltni cesti blizu Trebnjega, k. o. Lukovec, prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe na naslov: Marija Hlebec, Šišenska 41, Ljubljana. (P13-15MO)  
**HISA**, letnik 1958, nizko podkletena, enodružinska, 10 a vrta, stavbna parcela, v centru Petrovih, naprodaj. Tel. (0608) 79-187 od 18. do 20. ure. (P13-8MO)  
**ZELO UGODNO** prodam vikend v okolici Črnomlja v smeri Tušev Dol — Naklo pri Rodinah, končana III. gradbenja faza, z 800 m<sup>2</sup> zemljišča. Vsa dokumentacija urejena. Popisna in informacije na tel. (061) 320-973. (P13-9MO)  
**KMETIJSKO ZEMLIŠČE** v izmeri 4686 m<sup>2</sup> prodam v Ribnici. Ponudbe pod šifro: »NOVE NJIVE«. (P13-10MO)  
**PARCELO** (40 arov), tretjina vinograd, prodam. Prodam tudi rabljeno ostrežje. Pinterič, Sromlje 11, tel. (0608) 77-023. (1308-PO-13)  
**GOZD**, 29335 m<sup>2</sup>, in travnik, 5790 m<sup>2</sup>, na Gomili pri Mirni prodam. Cena po dogovoru. Tel. (061) 772-392. (P13-78MO)  
**DVESTANOVANJSKO HIŠO** v Sevnici prodam. Možnost preureditve v enostanovanjsko hišo ali hišo s poslovnim prostorom. Informacije vsak dan od 9. do 15. ure na telefon (061) 217-320. (P13-67MO)  
**V LESKOVCU** pri Krškem prodam novo nedokončano hišo. Tel. (068) 27-744, po 16. uri. (1384-PO-13)  
**HIŠO** v središču Sevnice, primerno tudi za obrt, prodam. Tel. (0608) 81-424 ali (0608) 82-205. (P13-84MO)  
**NOVO HIŠO** v Črnomlju prodam. Ponudbe pod šifro: »PRILOŽNOST«. (1392-PO-13)  
**VIKEND** v bližini Trebnjega prodam. Cena po dogovoru. Prodam tudi Z 101 GTL, letnik 1986. Informacije na telefon 47-237. (1398-PO-13)  
**NJIVO**, parcelna št. 1204, in junca prodam. Alojz Šutar, Orešje 11, Šmarješke Toplice. (1322-PO-13)  
**POSESTVO**: hišo 90 m<sup>2</sup>, travnik (89 arov), njive (126 arov), gozd (4 ha) v Sloveniji, v okolici Sevnice, prodam. Tel. (041) 155-205. (1329-PO-13)  
**GOZD** (1,2 ha) na Javorovici nad Šentjernejem prodam. Informacije na tel. (061) 667-107, popoldne. (P13-27MO)  
**ZAZIDLJIVO PARCELO** (23 arov), vinograd, sadovnjak, njivo, na Dobljčki Gori nad Črnomljem prodam. Tel. 52-333. (P13-35MO)  
**STANOVANJSKO HIŠO**, novo, v okolici Trebelnega prodam. Naslov v upravi lista. (P13-41MO)

**razno**  
**ŽENSKO** za pospravljanje stanovanjskega bloku v ulici Slavka Gruma v Novem mestu za čas od 7. ure zjutraj do 15. ure popoldne, od maja 1989 dalje. Zazelenje mlajša upokojenka. Dobro plačilo po obljubi. Informacije na telefon 58-609. (čak-RA-13)  
**službo dobi**  
**HONORARNO DELO** — prodaja artiklov, prvič pri nas. Obvezan lastni prevoz in vsaj občasno prosti čas dopoldne. Prednost imajo ženske. Tel. 26-741, od 15. do 17. ure. (1397-SL-13)  
**HONORARNO** zaposlim fanta, ki ima veselje do avtomobilne stroke. Naslov v upravi lista. (1320-SL-13)  
**AKVIZITERJI, POZOR!** Če želite dobro zaslužiti, pokličite po tel. (068) 858-389! (P13-24MO)  
**ZA PRODAJO** zdravih želišč iskanje akviziterje. Pokličite na tel. (068) 76-242 v petek med 17. in 19. uro in ponedeljek med 17. in 19. uro. (1157-SL-11)  
**KV MIZARJA** sprejem takoj. Mizarstvo NOVAK, tel. (061) 653-051. (1339-SL-13)  
**DEKLE** za delo v gostinskem lokalnem Krškem takoj zaposlim. Informacije po telefonu (0608) 62-873. (P13-19MO)

**službo išče**  
**SPREJMEM** kakršnokoli delo v domu. Ponudbe pod šifro: »VESTEN«. (čak-SI-13)  
**obvestila**  
**OBVEŠČAMO** stranke, da še sprejemo naročila za 4-tedenske piščance — bele, rjave, grahaste. Jablan 23, Mirna Peč. (1371-OB-13)

**ŽETONE** za biljarde in avtomate izdelujem. Tel. (041) 412-297. (P13-83MO)  
<



Minila je zima in tu je pomlad,  
že spet smo med triami,  
kjer zasiaj je tvoj trudni korak.  
Mama, kako te pogrešamo!

V SPOMIN

28. marca je minilo žalostno leto, odkar nas je nepričakovano zapustila dobra žena, mama, hčerka, stara mama in sestra

**TONČKA GORIŠEK**

iz Dol. Brezovice, Šentjernej

Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate in ji prinašate cvetje in sveče na grob.

Vsi njeni



Srce je dalo vse, kar je imelo,  
nobene bilke zase ni poželo.

V SPOMIN

3. aprila bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila ljuba mama

**FRANCKA JEVNIKAR**

iz Mokronoga

Hvala vsem, ki jo hranite v srcu in lepem spominu.

Vsi njeni



Skrb, delo in trpljenje — tvoje je bilo  
življenje. Bolečine si prestala, zdaj  
boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 97. letu nas je zapustila naša draga mama in stara mama

**MARIJA KERIN**

roj. Mirt

iz Apnenika pri Velikem Trnu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti. Hvala gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: sin Ivan, hčerke: Terezija, Alojzija, Marija, Štefka in Ema z družinami



ZAHVALA

V 61. letu nas je nepričakovano zapustila naša draga žena, mama, stara mama in teta

**VALERIJA PIRH**

Loke 1, Straža

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi Opekarni Zalog, KZ Krka DSSS, Rajku Krenu za poslovilne besede in g. župniku za lepi obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni



Veliko si garal,  
veliko si bolan prestal,  
nihče si mislil ni, da nas tako  
hitro boš zapustil ti.

ZAHVALA

V neozdravljivi bolezni nas je v 48. letu zapustil naš dragi oče, mož, stric in brat

**JOŽE URBANČIČ**

iz Zafare 10 pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam v teh žalostnih urah močno stali ob strani in nam globoko iz src izrekli sožalje. Posebna zahvala DO Novoles-tozd TSP za pomoč pri organizaciji pogreba, za prelepi govor in darovano cvetje, DO Iskra Žužemberk za darovano cvetje in pomoč, pevcem ter župniku pa za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnega še zadnjikrat obiskali in pospremili na njivo počitka.

Žalujoci: žena Pepca, sin Jože, mama, brat Stane in Alojz z družino ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

1. aprila bo minilo žalostno leto, odkar me je zapustil ljubi mož

**JOŽE ŠTIRN**

s Škrjanč 8, Mirna

Prisrčno se zahvaljujem vsem, ki vam spomin nanj ni zbledel.

Žalujoca žena Ivanka



Bolečino in trpljenje si prestal,  
zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

**IVAN GLUŠIČ**

iz Sp. Mladetič 5

Iskreno se zahvaljujemo osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto ter zdravniku Groboljsku za lajšanje bolečin, vsem sorodnikom, znancem, kolektivu Metalne Krmelj za izrečeno sožalje in podarjene vence. Posebna hvala sosedom Jontezovim in govorniku Jamšku za poslovilne besede. Prisrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnika spremili k zadnjemu počitku!

Žalujoci: vsi njegovi



ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 65. letu zapustil naš ljubljani mož, oče, dedek, brat, svak in nečak

**AVGUŠTIN ŠTEFANIČ**

s Primostka št. 13

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Naša zahvala tudi osebju ZD Metlika, TDB Novo mesto, M-KZ Črnomelj, DP Metlika, gasilskemu društvu Primostek in Dobravice, ZB in društvu upokojencev Gradac. Posebej se zahvaljujemo sosedu Jožetu Mucu za poslovilne besede, pevcem za pesmi slovesa in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi



ZAHVALA

V 68. letu nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče in stari oče, brat, stric in tati

**FRANC ZUPANČIČ**

iz Črnomlja

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom za posebično pomoč, kakor tudi vsem gasilcem, godbi na pihala, ZZB Črnomelj, društvu upokojencev, članu organizacije medvojnega VOS-a, vsem drugim govornikom in zastavonošem ter tov. Enici Škof. Zahvaljujemo se tudi DO GOK TOZD Komunala, Iskri Črnomelj in INTEGRAL TOZD promet in delavnice.

Žalujoci: žena Ema, hčerka Alenka z družino, sin Stane z ženo, sestra Angelca z družino in ostalo sorodstvo



V SPOMIN

31. marca mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi sin, mož, oče, brat in stric

**LOJZE ŽUPEVEC**

Žabja vas 16

Hvala vsem, ki se ga še spominjate

Vsi njegovi



ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

**ELIZABETA ŠTEFANIČ**

iz Orehovca pri Kostanjevici

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in vaščanom za nesebično pomoč v težkih trenutkih, za izraženo sožalje, darovane vence in cvetje ter denarno pomoč. Posebna zahvala družinam Kraševc in Štokar, Novolesu-tozd Lipa Kostanjevica, papirni galanteriji Statut iz Gorice za podarjene vence, gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter vsem za številno in spoštljivo slovo od pokojnice. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoci: mož Janez, sin Ivan z družino, hčerka Marjana z družino ter ostalo sorodstvo



ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama, sestra, stara mama, tašča, prababica in teta

**JOŽEFA MEŽAN**

iz Dolge vasi pri Kočevju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, kolektivu DSSS GG Kočevje za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala Domu starejših občanov Kočevje in strežnemu osebju za skrb in nego med boleznijo. Lepa hvala tudi nonetu ROG iz Željn in gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni



A v srcu mojem veselja ni,  
ker tebe, sinko, ni.  
Zaman te iščejo oči, zaman te kličem:  
»Sinko, kje si?«

ZAHVALA

V 40. letu je tragično preminil dragi sin, brat in stric

**JOŽKO VEHAR**

iz Smolenje vasi 5

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, posebno sosedom Saškovič, Brulčevim in Vranišičevim za pomoč. Hvala vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo UKC — opeklinski oddelku, celotnemu osebju za nego in skrb ter patru za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mama Marija, brat Marjan z družino, sestra Zdenka s sinom Davidom in ostalo sorodstvo



V ZEMLJO IN DOM VLOŽILA STA VELIKO TRUDA,  
ZATO NAJ VAMA BO PRAV LAHKA GRUDA.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragih staršev

**ANTONA in JOŽEFE KOVAČIČ**

z Velikega Cirknika pri Šentjanžu

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in darovali cvetje. Posebno se zahvaljujemo TOZD Metalna Krmelj, Lekarni Kranj ter duhovnikoma za opravljeni obred.

Žalujoci: sin Zvonko, hčerki Marinka in Olga z družinama



Hotel Zdraviliški dom so prenovili — Podvojen devizni izkupiček?

**ČATEŠKE TOPLICE** — V zdravilišču vsako leto več naredijo za kakovost, za prijetnejše počutje gostov, saj je to edini način, s katerim lahko privabijo predvsem več tujcev. Prihajajočo sezono so dočkali s prenovljenim hotelom Zdraviliški dom. Odprli so ga v soboto, 25. marca.

Prej kot v poldrugem mesecu so na novo uredili prenočitveni del s 106 ležišči v 59 sobah, s klubskim prostorom in recepcijo. V pritličju so izboljšali tudi bolnišnični oddelek z nepokretne bolnike ter pripadajočo zdravniško ordinacijo.

Za to prenavo so Terme plačale Lesnini in njenim kooperantom 1,6 milijarde dinarjev. Kolektiv je k temu prispeval 150 milijonov dinarjev v delu in materialu. Z ob časa načrtovanja tudi gostinski in zdravstveni del doma. Ta dva bosta na vrsti za prenavo prihodnje leto. Zdraviliški dom je potreben osvežitve, saj stoji že od 1965. leta. Gostje bodo posledje deležni v njem nekaj več udobja, kar velja še posebej za bolnike, ki so vezani na posteljo in voziček. Dnevi jim bodo ob spremljanju televizijskega programa hitreje minevali. V sobah so zdaj tudi telefoni, da gostje niso več odrezani od sveta.

notranji bazen, predtem pa so prenovili in dogradili filtrsko postajo za zunanje bazene. Prvi gostje prihajajo ta čas v novo naselje počitniških hišic, ki jih Pionir gradi za trg. V njih bo 216 apartmajev, v novem kampu prve kategorije pa je prostora za 800 turistov.

Prenovljeni Zdraviliški dom nameravajo napolniti pretežno s tujimi gosti in tako nadoknaditi 50-odstotni izpad pacientov, katerim omogočajo bivanje v Toplicah zdravstvene skupnosti.

J. T.



## Domačija kot svet v pravljici

Konjiček Ivana Miketiča iz Jakovine

**JAKOVINI PRI PRELOKI** — Jakovini, zaselek z le štiri stanovaljskimi hišami na pečini nad Kolpo, bi bili gotovo povsem običajna belokranjska vasica, če ne bi v njih živel Ivan Miketič. Ta 80-letni mož ji je dal svojeverstven pečat. Kot sam pove, je na svojem dvorišču postavil kar 18 stavb; hiše, gospodarska poslopja, brunarice in celo kapelico. Veliko tega je zgradil povsem sam.

Na prvi pogled je Miketičeva domačija kot pravljicni svet. Vse je v lesu, ograjeno, pobarvano. »Najraje delam iz lesa, čeprav sem v svojem življenju opravljal dela vrste obrtnikov. Bil sem tesar, sodar, mizar, zidar, kovač, žgal sem apno. Šel sem se celo brivca. Da pa sem se naučil vseh teh del, je bila zaslužna predvsem mati, ki me je vedno, kadar je prišel v vas kakšen mojster, podila, naj grem gledat, kako dela. Učil sem se zelo hitro in tako sem kmalu začel tudi na našem dvorišču postavljati poslopja. Sam sem pekli zidno opeko. Po različnem materialu, barvo, okenska stekla sem hodil pes v Karlovec. Vse, kar sem naredil, sem delal z dobro voljo. Prepričan sem, da drugače ne bi uspel.« pove zgovorni Ivan. Ob tem pristavi, da ima v glavi še veliko načrtov, le moči mu več ne dopuščajo toliko kot nekdanj.

M. B.-J.

## KAMILA VOLČANŠEK



Nepopolnih izdelkov ne mara in tudi klišeev ne, zato nikoli ne slika z »levo« roko. Če bi delala tako, si zagotovo ne bi ustvarila zaupanja, ki ga danes uživa pri založbah. Povzpela se je tako visoko, da si knjige, ki jih ilustrira, lahko sama izbira.

Slikarko so od nekdanje navduševale pravljice in pri branju teh je vedno uživala. Njena domišljija tedaj razprostire svoja krila, vendar jo zna o pravem času obrzdati, da zadrži povezavo z besedilom. Pravljico, ki jo ilustrira, prebere tudi po strokat, ob tem pa do podrobnosti naštudira dobo in geografsko okolje, v katero je postavljena. Iz tisočih višev nato izoblikuje svoj umetniški koncept, s katerim se zna približati otroškemu doživljanju. Domišljiski svet slika mavričnih barvah, polnem radosti nad življenjem. Njene barve so vesele in samosvoje v kombinacijah, ki jih prejšnje čase nismo bili vajeni.

Slikarka se je v velikim uspehom lotila tudi svoje prve gledališke scene in kostumografije. Ustvarila ju je za balet o Turjaški Rozamundi, ki so nam ga predvajali na ljubljanski televiziji. Zasnovala je nad 60 kostumov, za katere je dobila veliko pohval in za scenografijo prav tako. Prešernovo romanco je fantazijsko presenila v likovni jezik tudi v knjigi Turjaška Rozamunda in jo tako približala otrokom. Knjiga z značilno simbiozo modernega in preteklega v ilustraciji sodi med nje uspešnice.

V Brezicah Kamila prav zdaj drugič razstavlja. Po petih letih je občinstvo domačega mesta prijetno presenetila z novostmi in čeprav jih nekateri poznajo iz knjig, je pogled na izvirne slike nekaj povsem drugega. Barve drugače žarijo kot v tisku. Sicer pa misli slikarka, da jo Brezicani najbrž slabo poznajo, če sodi po tem, da zelo poredko zasledi svoje knjige v izložbi tamkajšnje knjižarne.

J. TEPPEY

Akademska slikarka Kamila Volčanšek živi kot svobodna umetnica v Ljubljani, vendar je v srcu ostala Brezicanka in ni pretrgala vezi z domom, s prijatelji iz otroštva in gimnazijskih let. Talent je podelovala po očetu, ki je bil tudi slikar. Ona sama je začutila željo po likovnem ustvarjanju kot gimnazijka.

Toda to je bilo premalo, zato je prišla na sprejemni izpit za akademijo pripravljena. Do takrat ni slikala ne portreta ne človeške figure in doživela je svoj prvi poraz. Odnemala kljub vsemu ni. Poskusila je vnovič in uspelo ji je. Pogum za drugo preizkušnjo ji je vtil slikar Kostja Gatnik, ki je takrat končeval študij in postal njen življenjski sopotnik.

Kamila je še pred diplomou ilustrirala Cicibana. Tedaj so pri Mladinski knjigi zaslužili njeno nadarjenost in smisel za umetniško ilustracijo in je niso več izpustili iz oči. Tako je v zadnjih dveh desetletjih ilustrirala nad dvajset knjig, večinoma pravljic. Z izvirnim upodabljanjem pravljicijnega sveta se je prebila prav na vrh tovrstnega ustvarjanja pri nas. Knjigo doživlja kot celoto in z ilustracijo poskuša povedati bralcu več kot besedilo. Pri delu je slikarka zelo temeljita in studiozna. Ilustracijo da iz rok šele potem, ko ji sama zadovoljna z njo.

## PRESTAVLJENA PRIREDITEV

**NOVO MESTO** — Pisali smo že o kulturnoglasbeni prireditvi »Boš videl, kaj dela Dolenjec«, ki je bila najavljena za 15. april in na kateri naj bi nastopili številni znani ljudski godci, pevci in ansambli. Organizacijski odbor pri Dolenjski turistični zvezi pa nas je obvestil, da prireditve zaradi tehničnih razlogov to pomlad ne more izpeljati in jo bo izpeljal brččas zadnjo soboto v oktobru. Za tolažbo ljubiteljem tovrstne glasbe pa naj dodamo, da bosta v soboto, 8. aprila, v restavraciji hotela Otočec nastopila prikljubljene kranjski ansambel RZ in imenitni pevec in citraš iz Logarske doline Karli Gradišnik. (dv)

## SALAMIADA V KANDIJI

**NOVO MESTO** — Po uspešni sevniki salamiadi bo podobna tovrstna prireditev še 6. in 7. aprila v novomeškem hotelu Kandija. Zato naprošajo organizatorji vse zainteresirane, izdelovalce trajnih mesnih izdelkov, naj te prineso do četrtega, 6. aprila, do 15. ure v recepcijo hotela Kandija, Zagrebška 2. Vsak izdelek naj bo zavrt, v zaprti kuverti pa naj pustijo svoj priimek, ime in naslov. Komisija bo izdelke ocenila v četrtek zvečer, v petek zvečer pa bo razglasitev rezultatov.

## RAZTEGLJIVE RIBIŠKE CENE

**KOČEVJE** — Naša stabilizacijska prizadevanja so nas pripeljala tako daleč, da celo ribiči letos prvič nimajo več enakih cen za ribolovne dovolilnice v vsem letošnjem letu. Tako bo ribič, ki bo kupil letno ribolovno dovolilnico za Kolpo, do 31. marca plačal zanjo 45.000 din, med 1. aprilom in 31. majem bo treba za dovolilnico odšteti 65.000 din, po 1. juniju pa celo 85.000 din.

## Krško jedro počasi oživlja

V butiku Napoleon — Hrvati bolj sledijo trgu

**KRŠKO** — »Krcani hodijo veliko nakupovat v Zagreb, zato sem menil, da je prav, če jim ponudim podobno izbiro po konkurenčni ceni,« pravi Ivan Budič, ki je decembra lani skupaj z Vesno Barta v prenovljenem jedru Krškega odprl zasebno trgovino z mešanim blagom, imenovano butik Napoleon. V sodobno urejenem lokalju je moč dobiti izdelke usnjene galanterije, domače in umetne obrti, tekstila in pletenin, jeansa, kozmetike in modnih oraskov ter dodatkov. Tekstil izdeluje Vesna, ostalo pa nabavlja Ivan od obrtnikov, največ s hrvaške strani, saj pravi, da se tam hitreje prilagajajo zahtevam tržišča in mode.

Z lokacijo sta zadovoljna, vendar pa ne brez pripomb. Ivan pravi, da je moral na trgu precej časa poskrbeti kar sam za red in čistočo. Sedaj je sicer bolje, še vedno pa ostaja problem dostopnosti. V bližini jedra ni parkirišč, kar moti obiskovalce. Tudi avtobusno postajališče je precej oddaljeno in na to bodo morali tisti, ki skrbijo za poživitev jedra, vsekakor pomisliti. »Tudi trgovine, ki so v družbeni lasti, bi morale prilagoditi svoj delovni čas kupcem, se pravi, da bi bile odprte popoldne in zvečer,« meni Ivan. Njun butik je sedaj odprt od 8.30 do 19. ure, od petnajstega maja naprej

pa bo zaradi tujih turistov odprt od 12. ure do osmih zvečer. »Šele ko bodo zasedeni vsi lokali in bo postalo bolj dostopno, bo mestno jedro polno zaživele,« T. J.



**ZBERITE POGUM!** — Mnogo mladih fantov in deklet ima tiho željo postati maneken. Po lanskoletnem tečaju v Novem mestu je bilo nekaterim že omogočeno, organizatorji pa vedo, da je na Dolenjskem še veliko mladih talentov, zato ponovno vabijo vse, ki imajo veselje do mode, glasbe, ritma in vsega lepega, da pridejo v nedeljo, 2. aprila, ob 14. uri v dom JLA v Novem mestu na avdicijo. Pogojev namenoma ne objavljajo, pridite vsi, ki si to želite. Izbrane bodo na tečaju vodili: Jože Vidrih — fante ter Janja Kumer in Nataša Ameršek — dekleta in otroke, sodelovanje pa je že obljubila tudi prva dama slovenskih manekenk Nina Gazibara. Organizatorji avdicije in tečaja iz novomeškega doma JLA in Reklam studia vabijo: »Zberite pogum, svet mode morda pričakuje ravno vas! Na sliki: Izmed najboljših z lanskoletnega tečaja so v metliški Beti za revije na Istrski obali izbrali (z leve) Zdenko Kirn, Meko Štamfelj, Nataša Ameršek, Janjo Kumer in Igorja Brulca in z njihovimi solidnimi nastopi uspešno prodali kolekcijo pomlad poletje 89. (Foto: M. K.)

## kozerija

# ATE, KDO PA PRI NAS ŠE DELA?

Mali sedi pred televizijskim sprejemnikom in tečnari:  
— Ate, poglej miting.  
— Vidim, ja.  
— Kaj pa kričijo?  
— Hočemo orožje! Zahtevamo spremembe! Pridite od besed k dejanjem! Pa še.  
— Veliko ljudi je na trgu, kajne?  
— Nekaj stoitsoč.  
— So že dolgo tu?  
— Osemnajst ur.  
— Ate, zdaj kažejo pa sestanek.

O čem se pogovarjajo strici?  
— O izhodu iz krize.  
— Kaj je to kriza?  
— Teško stanje. Najlažje boš razumel, če ti povem, da ni denarja. Dinarčkov nimajo niti delavci niti država.  
— Aha, to je revščina.  
— Nekaj takšnega.  
— Poglej, ta množica ljudi pa proslavlja.  
— Odkrili so spomenik naši slavni preteklosti, pa se malo veselijo.

selijo.  
— Najmanj sto jih je, kajne?  
— Slabo ocenjuješ množico. Stavim, da jih je šestdeset tisoč.  
— Toliko? Glej, glej, spet stanek.  
— Da ne boš spraševal: govorijo o mednarodnih odnosih, ki so se zelo poslabšali.  
— Od kod pa so vsi ti ljudje?  
— Iz vsch republik in pokrajin.  
— Pa bo po tem pogovoru kaj boljše?

— V najboljšem primeru lahko pričakuješ nov sestanek.  
— Nekaj mi je čudnega, ate.  
— Reci.  
— Sestanki, mitingi, proslave, seje, kongresi, konference, shodi, protestna zborovanja, simpoziji...  
— Kar veliko si naštel tega.  
— Pa veš, kaj me zanima? Kdo v tej državi sploh dela.

TONI GAŠPERIČ

## KADILCE PIPE VABIJO V ZAGREB

**ZAGREB** — Prvi jugoslovanski klub kadilcev pipe »Zagreb« je letos gostitelj šestega prvenstva Jugoslavije v dolgem kajenju. Minulo leto je bilo tekmovalje v Mokricah. Organizatorji so bili zelo veseli odziva 20 kadilcev iz Dolenjske in Posavja, zato se tudi tokrat pričajo za udeležbo. Prvenstvo bo 16. aprila v hotelu Panorama v Zagrebu. Pričelo se bo ob 10.30. Prijave sprejemajo v hotelu isti dan do desete ure. Sodelujejo lahko polnoletni jugoslovanski državljani in tujci obeh spolov. Prvenstvo ima sedem disciplin. Pokroviteljica prvenstva je firma Pierre Cardin-Astra Zagreb. Vse obiskovalce prvenstva vabijo organizatorji na degustacijo tobaka, znamke Pierre Cardin. Do zdaj je napovedalo udeležbo 17 mest iz Jugoslavije in Nemčije. Gledalci in tekmovalci si bodo lahko ogledali tudi razstavo izdelovalcev pip, tobaka in pribora za kajenje iz Jugoslavije, Italije, Francije in Švice.

## SEJEM MALIH ŽIVALI

**NOVO MESTO** — V nedeljo, 2. aprila, bo od 9. do 12. ure pred novomeško športno dvorano sejem malih živali. Vabljeni kupci in prodajalci.



Ivan Budič

ŠE JE ČAS, da naročite ENODNEVNE PIŠČANCE, bele, rjave in grahaste. Naročila sprejemamo vsak dan na naslov: VALILNICA HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto, tel. (068) 24-496.



## Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.